

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Eva Némethová

**Srovnání českých televizních debat po
prvním kole přímé volby prezidenta a jejich
vliv na proměnu mediálního obrazu
prezidentských kandidátů**

Bakalářská práce

Praha 2014

Autor práce: **Eva Némethová**

Vedoucí práce: **PhDr. Milan Šmíd**

Rok obhajoby: 2014

Bibliografický záznam

NÉMETHOVÁ, Eva. *Srovnání českých televizních debat po prvním kole přímé volby prezidenta a jejich vliv na proměnu mediálního obrazu prezidentských kandidátů*. Praha, 2014. 100 s. Diplomová práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Milan Šmíd.

Abstrakt

Tato práce se zabývá čtyřmi televizními debatami České televize, televize Nova a Prima family, které byly odvysílány ve dnech 17., 18., 23. a 24. ledna 2013. Jde o jediné televizní debaty, které se uskutečnily v období mezi prvním a druhým kolem přímé prezidentské volby. Práce nejprve shrnuje zavedení přímé volby prezidenta v České republice spolu s vývojem volebních kampaní všech jedenácti kandidátů, popisuje průběh prvního kola a mezidobí před druhým kolem volby. Dále práce zmíněné čtyři debaty podrobuje hloubkové analýze, konkrétně analýze kvantitativní v kombinaci s obsahovou analýzou obrazu. Výsledky zkoumání jsou doplněny hodnotovými poznatky z příspěvků Lidových novin, Hospodářských novin a Blesku (s datací od 13. do 25. ledna 2013), kde jsou reflektovány sledované debaty.

Abstract

This work focuses on four television debates on Czech television, television Nova and television Prima family, which were aired on the January 17, 18, 23 and 24, 2013. These are the only television debates, which took place between the first and the second round of the direct presidential election. The thesis summarizes the formation of the direct presidential election in the Czech Republic along with the development of the electoral campaigns of eleven candidates, describes the progress of the first round and the interim before the second round of the direct presidential election. Furthermore, the work subjects these four debates to in-depth analysis, quantitative analysis, particularly combined with a content image analysis. The research results are supplemented by qualitative findings from newspaper articles from the Lidove noviny, Hospodarské noviny and Blesk (January 13 to 25, 2013) reflecting monitored debates.

Klíčová slova

přímá volba, prezident, televize, prezidentská debata, obrazová analýza, komparace,
Karel Schwarzenberg, Miloš Zeman

Keywords

direct election, president, television, presidential debate, image analysis, comparison,
Karel Schwarzenberg, Milos Zeman

Rozsah práce: 127 680 znaků včetně mezer

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 16. května 2014

Eva Némethová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala doktoru Milanu Šmídovi za cenné rady a věcné připomínky. Poděkování patří i mé rodině a nejbližším za trpělivost a podporu.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:
NĚMETHOVÁ Eva

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:
2011

E-mail diplomantky/diplomanta:
eve.nemeth@yahoo.com

Studijní obor/forma studia:
Žurnalistika - prezenční

Razítko podatelny:

SCHVÁLENO

Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd	
Došlo dne:	- 5 -06- 2013 -1-
Cj: 4254	Přijímá: ☐ Mgr. J. Hájek
Přiděleno:	Ing. J. Hájek

Předpokládaný název práce v češtině:

Srovnání českých televizních debat po prvním kole přímé volby prezidenta a jejich vliv na proměnu mediálního obrazu prezidentských kandidátů

Předpokládaný název práce v angličtině:

Comparison of Czech television debates after the first round of direct presidential election and their impact on the change of presidential candidates' media image

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013):

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)
LS 2013/2014

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Srovnat čtyři televizní prezidentské debaty, které se uskutečnily v období od 17. do 24. ledna 2013 na základě vybraných kritérií pro komparaci (např. témata diskusí, vysílací čas a délka diskuse, mediální propagace a sledovanost, způsob moderace). Stěžejní bude rozbor a porovnání jednotlivých prezidentských debat s ohledem na vztah veřejnoprávní nebo komerční televize a voleb, následný vliv těchto debat na proměnu mediálního obrazu Miloše Zemana a Karla Schwarzenberga. Mediální obraz kandidátů bude popsán na základě obsahů deníků Mladá fronta Dnes, Právo, Lidové noviny, Hospodářské noviny a Blesk a zpravodajských serverů idnes.cz, novinky.cz, ihned.cz, lidovky.cz, blesk.cz v období mezi prvním a druhým kolem přímé prezidentské volby, tj. od 13. ledna do 25. ledna 2013.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

Abstrakt/Abstract (vymezení tématu bakalářské práce a jejich cílů)

1. Přímá volba prezidenta v České republice (vývoj a vznik přímé volby prezidenta u nás)

1.1. Průběh vzniku přímé volby prezidenta (stručné shrnutí vývoje od prvních návrhů na přímou volbu prezidenta ke změně Ústavy České republiky)

1.2. Prezidentští kandidáti a televizní politická publicistika (stručná osobnostní charakteristika všech a z ní vycházející mediální obraz prezidentských kandidátů, prvky televizní publicistiky ve vysílání českých veřejnoprávních a komerčních televizních stanic v porovnání s vysíláním zahraničních veřejnoprávních a komerčních televizních stanic)

1.3. Průběh a výsledky prvního kola prezidentské volby (výsledky hlasování, vyjádření vyřazených kandidátů, porovnání predikcí předvolebních průzkumů s výsledkem prvního kola)

2. Mediální obrazy posledních dvou prezidentských kandidátů (mediální obraz vycházející z osobnostní psychologické charakteristiky a politické profilace kandidátů na základě analýzy deníků Mladá fronta Dnes, Právo, Lidové noviny, Hospodářské noviny, Blesk a příslušných zpravodajských serverů a vybraných příspěvků na sociálních sítích)

2.1. Mediální obraz Karla Schwarzenberga po prvním kole prezidentské volby

2.2. Mediální obraz Miloše Zemana po prvním kole prezidentské volby

3. Rozbor televizních prezidentských debat po prvním kole přímé prezidentské volby (analýza a komparace na základě daných kritérií, zobrazení konkrétních vlivů zahraničních prezidentských debat, jazyková analýza, charakteristické prvky české televizní publicistiky)

4. Proměna mediálních obrazů prezidentských kandidátů po jednotlivých televizních debatách

Shrnutí/Summary (shrnutí poznatků analýz televizních debat a obsahu vybraných médií)

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

Česká televize: Prezidentský duel (17. 1. 2013)

Česká televize: Prezidentské finále (24. 1. 2013)

TV Nova: Cesta na hrad (23. 1. 2013)

TV Prima: Prezidentský duel - finále (18. 1. 2013)

Mladá fronta Dnes a zpravodajský server idnes.cz (13. 1. –25. 1. 2013)

Právo a zpravodajský server novinky.cz (13. 1. –25. 1. 2013)

Hospodářské noviny a zpravodajský server ihned.cz (13. 1. –25. 1. 2013)

Lidové noviny a zpravodajský server lidovky.cz (13. 1. –25. 1. 2013)

Blesk a zpravodajský server blesk.cz (13. 1. –25. 1. 2013)

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Práce bude tvořena třemi hlavními okruhy. V úvodu práce bude uvedena osobnostní a politická charakteristika všech politických kandidátů a na těchto charakteristikách založený mediální obraz politiků. Dále bude vysvětlen pojem mediální obraz, představeny televizní stanice, na kterých byly prezidentské debaty vysílány a stejně tak budou představeny celostátní deníky, jejichž referování poskytne základ mediálních obrazů kandidátů. Stěžejní část práce se bude věnovat analýze čtyř televizních prezidentských debat po prvním kole přímé volby prezidenta s využitím odborné literatury. Debaty budou porovnány na základě daných kritérií, jakými jsou například tematické vymezení diskusí, účast publika, účast moderátora, délka diskuse a vysílací čas nebo sledovanost. Důležité jsou dílčí závěry analýz jednotlivých televizních debat a jejich následná reflexe ve vybraných českých denících. Průběh debat z hlediska výpovědí a chování Miloše Zemana a Karla Schwarzenberga pak bude spojen s obrazy kandidátů z příslušné literatury věnující se nejen jejich povahovým rysům a politickému vystupování. Nastíněn bude vliv mediálních poradců na kandidáty, pomocí kterého se autorka bude snažit zachytit snahu o záměrnou změnu mediálního obrazu těchto kandidátů. Na zkoumání televizních debat se práce zaměřuje z toho důvodu, že audiovizuální přenos vnímá divák intenzivněji a získává více informací než ze zvukového nebo tištěného sdělení. Právě tyto nepřímě sdělené informace mohou ovlivnit výsledný obraz prezidentských kandidátů a vnímání jejich osob veřejností. Proměna mediálních obrazů posledních dvou kandidátů bude v závěru práce zachycena prostřednictvím analýzy obsahů vybraných českých deníků, jejich zpravodajských serverů a vybraných relevantních příspěvků na sociálních sítích. Období sledování mediálních obsahů je vymezeno ukončením prvního kola prezidentské volby a začátkem kola druhého.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):

HERZMANN, Jan. KOMÁREK, Martin. Proč právě Zeman?: zákulisní drama voleb, alchymie volebních průzkumů. Vydání první. Místo vydání: Praha: Práh, 2013. Počet stran: 177 stran. ISBN 978-80-7252-419-8. *(Kniha přináší pohled do zákulisí voleb, sleduje předvolební debaty kandidátů, podporu známých tváří z televizní obrazovky prezidentským kandidátům, průběh prvního kola volby, zamýšlí se nad jeho překvapivými výsledky, popisuje, jak se dělají výzkumy, sleduje průběh debaty mezi kandidáty druhého kola, seznamuje s průzkumy a rozebírá, proč tyto volby skončily takovýmto výsledkem a na Pražském hradě usedl Miloš Zeman.)*

TRAMPOTA, Tomáš. VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. Metody výzkumu médií. Vydání první. Místo vydání: Praha: Portál, 2010. Počet stran: 296 stran. ISBN 978-80-7367-683-4. *(Výčet metod užívaných při výzkumu médií.)*

SCHULZ, Winfried. Analýza obsahu mediálních sdělení. Třetí nezměněné vydání. Místo vydání: Praha: Karolinum, 2011. Počet stran: 149 stran. ISBN 978-80-246-1980-4. *(Úvod do problematiky politické komunikace a obsahové analýzy masově mediovaných textů.)*

OSVALDOVÁ, Barbora. HALADA, Jan. [a kol.] Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace. Třetí rozšířené vydání. Místo vydání: Praha: Libri, 2007. Počet stran: 263 stran. ISBN 978-80-7277-266-7. *(Encyklopedie nabízí přehled a výklad pojmů z oblasti moderních masových médií, informačních technologií, marketingové komunikace a public relations.)*

JIRÁK, Jan. KÖPPOVÁ, Barbara. Média a společnost. Vydání druhé. Místo vydání: Praha: Portál, 2007. Počet stran: 207 stran. ISBN 978-80-7367-287-4. *(Učebnice přibližuje některé aspekty vlivu*

masových sdělovacích prostředků na společnost.)

KUNCZIK, Michael. Základy masové komunikace. Vydání první. Místo vydání: Praha: Karolinum, 1995. Počet stran: 307 stran. ISBN 80-7184-134-X. (*Rozbor společenské role novinářů a masmédií.*)

VERNER, Pavel. Zpravodajství a publicistika. Vydání druhé, upravené a doplněné. Místo vydání: Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. Počet stran: 128 stran. ISBN 978-80-86723-88-4. (*Učební text shrnuje poznatky z oblasti masové komunikace, zpravodajství a publicistiky. Soustřeďuje se zejména na typologii novinářských žánrů.*)

FORET, Martin. LAPČÍK, Marek. ORSÁG, Petr. Média dnes: reflexe mediality a mediálních obsahů. Vydání první. Místo vydání: Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. Počet stran: 431 stran. ISBN 978-80-244-2023-3. (*Interdisciplinární sborník věnovaný reflexi médií, mediality a mediálních obsahů v současném světě.*)

BARTHES, Roland. Mytologie. Vydání první. Místo vydání: Praha: Dokořán, 2004. Počet stran: 170 stran. ISBN 80-86569-73-X. (*V jednom ze svých nejvýznamnějších děl se Barthes pokouší aplikovat sémiologický přístup na konkrétní jevy masové kultury.*)

BAUER, Jan. Dramatické střídání na hradě. Vydání první. Místo vydání: Praha: Petrklíč, 2013. Počet stran: 122 stran. ISBN 978-80-7229-383-4. (*Portréty tří významných českých politiků: Miloše Zemana, Karla Schwarzenberga a Václava Klause.*)

ŠMÍD, Milan. Televize a volby. Vydání první. Místo vydání: Praha: Česká televize, 1996. Počet stran: 127 stran. (*Zvláštní číslo časopisu Svět televize analyzuje vztah televize a voleb z hlediska postkomunistických zemí.*)

SATURKOVÁ, Jitka. Rozhodují se volby v televizi? Vydání první. Místo vydání: Praha: Česká televize, 1994. Počet stran: 70 stran. (*Jaký je vztah sdělovacích prostředků a voleb? Překlad z německého originálu, který vyšel v časopisu Media Perspektiven.*)

HVÍŽDALA, Karel. SCHWARZENBERG, Karel. Knížecí rozhovory s Karlem Schwarzenbergem, aneb, Historická zkušenost se bohužel nedědí, kdežto předsudky ano. Vydání první. Místo vydání: Praha: Portál, 2012. Počet stran: 285 stran. ISBN 978-80-262-0162-5. (*Rozhovory z let 1990–2012 představují Schwarzenbergovy životní osudy, názory na domácí nebo vnější politiku. Úvodní text stručně popisuje životní dráhu této osobnosti. Příloha nám podhaluje historii šlechtického rodu Schwarzenbergů.*)

SYRUČEK, Milan. Pro deset milionů, aneb, Miloš Zeman jaký je a co si myslí. Vydání první. Místo vydání: Praha: TeMi CZ, 2013. Počet stran: 154 stran. ISBN 978-80-87156-80-3. (*Vzpomínky dlouholetých přátel a kolegů na setkání i spolupráci s Milošem Zemanem.*)

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

NOVOTNÝ, Jan. (2009) Kampaně ke krajským a senátním volbám 2008 očima České televize a TV Nova [rukopis]. Vedoucí práce: Milan Šmíd.

ČERNÁ, Zuzana. (2011) Etika práce se synchronem v televizním zpravodajství a publicistice [rukopis]. Vedoucí práce: Martin Lokšík. Oponent práce: Milan Šmíd.

VOZKOVÁ, Markéta. (2012) Argumentace v medializaci komentátorských pořadů a teorie řečových aktů Johna Searla [rukopis]. Vedoucí práce: Otakar Šoltys. Oponent práce: Jiří Kraus.

POSPÍŠILOVÁ, Martina. (2012) Jazyková analýza pořadu Otázky Václava Moravce se zaměřením na užívání klišé a floskule [rukopis]. Vedoucí práce: Otakar Šoltys. Oponent práce: Štěpán Kučera.

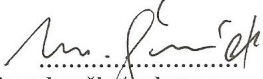
ĎURÍČKOVÁ, Monika. (2012) Vizuální stránka domácích volebních kampaní v roce 2010 [rukopis]. Vedoucí práce: Filip Láb. Oponent práce: Jaroslav Slanec.

ČERMÁKOVÁ, Jana. (2011) Mediální obraz prezidentské kampaně Baracka Obamy v denících Mladá fronta a Hospodářské noviny [rukopis]. Vedoucí práce: Alice Němcová Tejkalová. Oponent práce: Barbora Osvaldová.

HODBOŇ, Jakub. (2009) Úloha komunitních fór a blogů v americké volební kampani na příkladu prezidentské kampaně Hillary Clintonové 2007–2008 [rukopis]. Vedoucí práce: Pavel Dolanský.

ŽÁKOVÁ, Michaela. (2010) Mediální obraz Václava Havla v čase jeho prezidentských voleb [rukopis]. Vedoucí práce: Jakub Končelík. Oponent práce: Vlastimil Nečas.

<p>NOVÁKOVÁ, Radka. (2009) Mediální obraz prezidentských kandidátů před volbami 2008 [rukopis]. Vedoucí práce: Jan Křeček.</p> <p>ČERNÁ, Iveta. (2012) Appropriace a recyklace mediálních obrazů [rukopis]. Vedoucí práce: Filip Láb. Oponent práce: Jaroslav Slanec.</p> <p>ŠMÍDOVÁ, Veronika. (2012) Mediální obraz levicových politických stran v postkomunistické České republice [rukopis]. Vedoucí práce: Eliška Jungová. Oponent práce: Jan Křeček.</p> <p>ŠUBERTOVIČ, Sandra. (2012) Mediální obrazy politických lídrů - volby 2010 [rukopis]. Vedoucí práce: Jan Křeček. Oponent práce: Vlastimil Nečas.</p> <p>KOUBEK, Filip. (2011) Fotografie v tisku před volbami (PSP ČR 2006, 2010) [rukopis]. Vedoucí práce: Alena Lábová. Oponent práce: Martina Vojtěchovská.</p> <p>BALÍČKOVÁ, Anna. (2009) Mediální zarámování koaličních vyjednávání po volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2006 (na příkladech MF dnes a Práva) [rukopis]. Vedoucí práce: Tomáš Trampota.</p> <p>JERÁBKOVÁ, Pavla. (2009) Mediální reprezentace politiků ve zpravodajství [rukopis]. Vedoucí práce: Tomáš Trampota. Oponent práce: Vlastimil Nečas.</p> <p>PAVLŮ, Ondřej. (2012) Negativní politická kampaň na příkladu voleb do PSP ČR v roce 2010 [rukopis]. Vedoucí práce: Pavel Dolanský. Oponent práce: Anna Matušková.</p> <p>WIGLASZ, Radek. (2012) Sociální síť a volby do Poslanecké sněmovny v roce 2010 [rukopis]. Vedoucí práce: Jan Křeček. Oponent práce: Jaroslav Švelch.</p> <p>KORANDOVÁ, Michaela. (2011) Persuazivní funkce a její znakové naplňování v předvolebních spotech pol. stran, které se ve volbách roku 2010 dostaly do PSP ČR [rukopis]. Vedoucí práce: Otakar Šoltys. Oponent práce: Tereza Rábová.</p> <p>PISTULKOVÁ, Petra. (2011) Mediální reflexe negativní předvolební kampaně do PSP ČR v letech 2002, 2006 a 2010 [rukopis]. Vedoucí práce: Jan Křeček. Oponent práce: Markéta Štechová.</p> <p>Datum / Podpis studenta/ky</p> <p>5. 6. 2013 </p>
--

<p>TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:</p> <p>Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:</p> <p>Akceptoval jsem navržené téma i strukturu práce.</p> <p>Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:</p> <p>Diplomantka konzultovala výběr titulů před vypisáním tezí, výsledky těchto konzultací jsou již zahrnuté do seznamu.</p> <p>Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.</p> <p>Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.</p> <p>PhDr. Milan Šmíd 5.6.2013 </p> <p>Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga Datum / Podpis pedagožky/pedagoga</p>
--

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM	3
ABSTRAKT	3
ABSTRACT	3
PROHLÁŠENÍ	5
OBSAH	8
ÚVOD	12
1. TEORETICKÉ VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	14
2. PRVNÍ PŘÍMÁ VOLBA PREZIDENTA V ČESKÉ REPUBLICĚ	19
2.1 STRUČNÝ PRŮBĚH VZNIKU PŘÍMÉ VOLBY PREZIDENTA	20
2.2 PREZIDENTŠTÍ KANDIDÁTI PRVNÍHO KOLA PŘÍMÉ VOLBY	22
2.3 PRŮBĚH A VÝSLEDKY PRVNÍHO KOLA PREZIDENTSKÉ VOLBY	32
2.3.1 <i>Finalisté prvního kola přímé prezidentské volby</i>	34
2.4 PRŮBĚH A VÝSLEDKY DRUHÉHO KOLA PREZIDENTSKÉ VOLBY	37
3. POLITICKÉ DEBATY OKOLO PRVNÍ PŘÍMÉ PREZIDENTSKÉ VOLBY	39
3.1 PREZIDENTSKÉ DEBATY PŘED PRVNÍM KOLEM PŘÍMÉ VOLBY	41
3.2 PREZIDENTSKÉ DEBATY PO PRVNÍM A PŘED DRUHÝM KOLEM PŘÍMÉ VOLBY	46
3.2.1 <i>Analýza debaty České televize z 17. 1. 2013</i>	49
3.2.2 <i>Analýza debaty Prima family z 18. 1. 2013</i>	55
3.2.3 <i>Analýza debaty televize Nova z 23. 1. 2013</i>	58
3.2.4 <i>Analýza debaty České televize z 23. 1. 2013</i>	62
3.3 KOMPARACE TELEVIZNÍCH DEBAT	65
4. VYBRANÉ ČESKÉ DENÍKY A MEDIÁLNÍ OHLAS TELEVIZNÍCH DEBAT	75
4.1 LIDOVÉ NOVINY	77
4.2 HOSPODÁŘSKÉ NOVINY	78
4.3 BLESK	79
ZÁVĚR	82
SHRNUTÍ	84
SUMMARY	85
POUŽITÁ LITERATURA	85
SEZNAM PŘÍLOH	102

Úvod

Tématem práce je analýza a komparace televizních debat po prvním kole českých prezidentských voleb 2013. Kvalitativní sémiotické a obrazové analýze budou podrobeny čtyři televizní debaty, které se vysílaly na České televizi, Nově a Primě ve dnech 17., 18., 23. a 24. ledna 2013. Z obsahů vybraných celoplošných deníků Lidové noviny, Hospodářské noviny a Blesk bude nastíněn ohlas těchto debat. Budou zkoumány deníky mezi 13. a 25. lednem 2013.

V období po první přímé prezidentské volbě se konalo celkem sedm debat. K dlouhodobě plánovaným debatám České televize (17. a 24. ledna), Českého rozhlasu (16. a 23. ledna) a internetově přenášené debatě Mladé fronty Dnes a serveru idnes.cz (22. ledna) ještě mimořádně přibyly prezidentské debaty na TV Nova (23. ledna) a Prima family (18. ledna).¹ Výběr čtyř výše uvedených debat byl učiněn vzhledem k rozsahu práce a povaze televizního vysílání. Na rozdíl například od rozhlasových debat mají televizní debaty vizuální nadstavbu. Divák má možnost postřehnout kromě samotné výpovědi kandidáta i řeč jeho těla. Z té při komunikaci přijímáme až 56 % informací, důležitá je také melodie hlasu a intonace. Ze samotného mluveného projevu přijímáme pouhých 7 % informací.² Právě proto mají v televizních debatách kandidáti větší šance přesvědčit publikum o svých cílech a názorech. Kromě pozitivního a záměrného ovlivnění však samozřejmě hrozí i neúmyslné prozrazení nehrané kandidátovy stránky, například při lhaní či nepříjemné otázce. Přestože se politici snaží ovládat svou řeč těla a prezentovat tak své vylepšené já, existují přirozené reakce a projevy, které se v prvním okamžiku i přes trénink objeví a svého autora prozradí.

Pro zkoumání televizních debat byla využita kvalitativní obsahová analýza, přesněji sémiotická analýza, která byla doplněna analýzou obrazovou. Kvalitativní sémiotická analýza zkoumá a odkrývá sdělení mediálního obsahu právě díky hloubkovému zkoumání a uvádění do souvislostí. Sémiotická analýza se opírá o sémiotiku, což je nauka o znacích, a „*je vhodná nejen pro zkoumání lingvistických*

---

¹ ŠMÍD, Milan. Situační zpráva o prezidentských debatách. In: *Louč* [online]. 2013 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/13/2520119.html>

² KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak si navzájem lépe porozumíme: kapitoly z psychologie sociální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1988, 235 s. Členská knihovna (Svoboda).

*sdělení, ale i sdělení vizuálních a auditivních.*³ Snaží se zachytit a objasnit rozdíly mezi označujícím a označovaným. Cílem kvalitativní sémiotické analýzy bude vyložit text s ohledem na kulturní, politické, historické či společenské tradice a okolnosti.⁴ Výsledky analýzy jsou však ovlivněny specifickými kulturními a společenskými hodnotami a zvyklostmi,⁵ a tudíž jsou velmi závislé na autorovi.

Obrazové analýze byla prozatím věnována menší pozornost než analýzám textovým.⁶ Na první pohled totiž použití záznamového přístroje vylučuje nežádoucí zkreslení při zprostředkování skutečnosti. Při vzniku obrazového záběru však dochází k několikanásobné selekci (postavení kamery, vzdálenost záběru, výběr části skutečnosti ad.)⁷ V současné době se i ve zpravodajských materiálech začínají používat efekty, které ovlivňují zejména emotivní vyznění příspěvku a míru vlivu na diváka. „*Obsahovou analýzou zde máme na mysli především rozbor obsahu vizuálních sdělení.*“⁸ Vizuální analýza je propojena se sémiotickou analýzou i z hlediska vývoje.

Zkoumání televizních prezidentských debat bude provedeno ve více rovinách, v základě na denotativní a konotativní úrovni analýzy, tj. na úrovni zjevné i symbolické. Veškerá komunikace je založena na výměně znaků, jak v podobě slovní, tak i vizuální. Novinář ve svém příspěvku vždy volí z několika možností tzv. označující výrazy. Příjemce sdělení (čtenář, divák, posluchač) si k těmto označujícím výrazům přiřazuje označované.⁹ Význam výrazu však může být pro příjemce a autora rozdílný, protože význam znaku je dvojitý: denotativní (jednoznačný, doslovný význam znaku) a konotativní (asociativní, druhotný, kvalitativní).¹⁰ V druhé rovině může výklad přecházet v mýty.

---

³ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 117. ISBN 978-80-7367-683-4.

⁴ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 120. ISBN 978-80-7367-683-4.

⁵ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 119. ISBN 978-80-7367-683-4.

⁶ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 156. ISBN 978-80-7367-683-4.

⁷ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 156. ISBN 978-80-7367-683-4.

⁸ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 156. ISBN 978-80-7367-683-4.

⁹ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 119. ISBN 978-80-7367-683-4.

¹⁰ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 119. ISBN 978-80-7367-683-4.

Na denotativní úrovni sémiotické analýzy bude práce analyzovat, kdo se v pořadu objevil a jak byl oblečen. Z technických kódů debaty budou uvedeny: postavení kamery, velikost záběru a zobrazení ve vztahu k jiným osobám, zvukové prvky, vizuální textové prvky (titulky, nápisy) a způsob výpovědi aktérů ve spojitosti s obrazem (synchronní, asynchronní). Na úrovni konotativní bude popsáno, co vyobrazení ve skutečnosti znamená. Většina z těchto sledovaných prvků kopíruje technické prvky obrazové analýzy (velikost zobrazení, úhel pohledu, použitou optiku, pohyb kamery, osvětlení), která ještě navíc analyzuje kódy symbolické (barva, zvuk, prostředí, příp. rekvizity). Analýza všech těchto prvků odpovídá vizuální obrazové analýze, což je stručně řečeno rozbor obsahu vizuálních sdělení. Hlavními přístupy, které lze kombinovat, jsou: reálné zobrazení skutečnosti, podstata vizuálních sdělení, významy vznikající způsobem zachycení reality a výběr, řazení a umístění snímků.

Výsledná práce se od své teze odchýlila v několika bodech. Vzhledem k přehlednějšímu pojetí zpracovávané problematiky byla pozměněna její struktura. Při postupném zpracovávání televizních pořadů totiž byl mnohonásobně překročen doporučený rozsah bakalářské práce. Druhá část původně navrhované práce (zkoumání proměny mediálního obrazu) proto byla vynechána. Práce detailně kvalitativně analyzuje vybranou čtveřici debat a v závěru práce připojuje ohlas ve vybraných tištěných denících. Proměna mediálních obrazů kandidátů je zde pouze nastíněna.

1. Teoretické vymezení základních pojmů

Médium označuje něco, co něco někomu zprostředkovává, zajišťuje.¹¹ V této práci budeme o médiu uvažovat jako o komunikačním médiu, které zprostředkovává sdělení.¹² Informace přenášené médiem podléhají určitým kritériím a požadavkům, kterými se žurnalisté musí řídit. *„Žurnalistický styl bývá definován jako způsob cílevědomého výběru a tematického uspořádání spisovných jazykových prostředků, které se používají pro pohotové, přesné a přesvědčivé informování veřejnosti*

---

¹¹ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, s. 41. ISBN 8071786977.

¹² JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, s. 16. ISBN 8071786977.

o aktuálních událostech.“¹³ V případě televize se jedná o tzv. masové médium, které z jednoho výchozího zdrojového bodu komunikuje sdělené k publiku – velkému množství lidí.¹⁴ Podle typologie mezilidské komunikace se mediální komunikace zařazuje do celospolečenské komunikace. Celospolečenská komunikace je potenciálně dostupná všem příslušníkům určité společnosti.¹⁵ Podstatným rysem masových médií je komunikace mezi vysílatelem (podavatelem) a příjemcem. „*Tato (masová) média vytvářejí nové sociální vazby ve společnosti, utvrzují skupinovou identitu (...) a pomáhají jedinci najít jeho (ať už skutečné, či domnělé) místo mezi ostatními lidmi.*“¹⁶

Komunikace prostřednictvím médií je zprostředkovaná, resp. mediovaná. „*Mediace je proces zvyznamňování, který dokáže vyvářet sociální skutečnosti nového druhu, odlišné společenským postavením od skutečnosti, jež se staly inspirací či materiálem pro mediaci.*“¹⁷ Média zprostředkovávají i skutečnosti reálně vzdálené, které dávají publiku v celku a mezi zdánlivě odlišnými a neslučitelnými obsahy se tak vytvářejí těsné vazby. „*Proces mediace je možné ovlivňovat přizpůsobením se jeho logice.*“¹⁸ Pochopení fungování médií tak dává nejen politikům obrovskou moc. Právě volební boj je v první řadě komunikačním procesem. Občané i politici většinou nevstupují do kontaktu přímo, ale komunikují zprostředkovaně prostřednictvím médií. „*Strany potřebují média proto, aby mohly voličům přiblížit své cíle a představit jim kandidáty.*“¹⁹

Média vytváří pouze obraz skutečnosti. Tento obraz je důležitý nejen pro občany, ale i pro politiky. „*Masová média se pokládají za projev veřejného mínění.*“²⁰

---

¹³ VERNER, Pavel. *Zpravodajství a publicistika*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2007, s. 8. ISBN 978-80-86723-37-2.

¹⁴ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, s. 21. ISBN 8071786977.

¹⁵ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, s. 16. ISBN 8071786977.

¹⁶ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, s. 21, 22. ISBN 8071786977.

¹⁷ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, s. 45, 46. ISBN 8071786977.

¹⁸ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, s. 46. ISBN 8071786977.

¹⁹ SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2.*, přeprac. vyd. Překlad Barbara Köpplová. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, s. 13. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 80-246-0827-8.

²⁰ SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2.*, přeprac. vyd. Překlad Barbara Köpplová. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, s. 14. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 80-246-0827-8.

Výše uvedený princip začleňování jedince do společností doprovází například teorie *sociální konstrukce reality*. Jde o jeden z účinků médií. Součástí utváření obrazu celé reality je i dílčí část v utváření obrazu jednotlivých aktérů sdělení – tzv. mediální obraz. Lze říci, že jde o odraz subjektu z mediální reality do mysli člověka.²¹ V souvislosti s vývojem médií i způsobu konzumace mediálních sdělení publikem prochází vývojem i způsob politiké komunikace. Přizpůsobuje se požadavkům rychlosti, stručnosti a novosti, které jsou kladeny na současnou mediální produkci. V době digitální komunikace a rozmanitosti masových médií je však žádaný také prvek atraktivity a čerstvosti. A právě těchto prvků využívá ve svůj prospěch politická komunikace.

Volby jsou politickým a komunikačním procesem. V komunikačním procesu politické strany či politici prostřednictvím médií sdělují své názory, postoje a stanoviska veřejnosti. Jde jim o to, informovat voliče o svých cílech a přesvědčit je, že právě nejlépe rozumí jejich zájmům.²² Prostřednictvím médií se k občanům dostává ale pouze zprostředkovaný obraz o skutečnosti. Většina občanů totiž ani nemá možnost se s politiky osobně setkat, a proto se musí při tvorbě svých představ spoléhat pouze na média. Předpoklady, představy a očekávání mají politici i občané vzájemné. Voliči mají představy o charakterových vlastnostech politiků (image: zobecněný a zjednodušený symbol založený na souhrnu představ, názorů a zkušeností člověka ve vztahu k danému objektu²³), politici očekávají předpokládané chování obyvatelstva (průzkumy veřejného mínění).

„*Image a očekávané chování se často utvářejí na základě mediálního zpravodajství.*“²⁴ Do zpravodajství i do publicistiky se ale v určité míře dostávají i osobní představy, předpoklady a očekávání novinářů. Promítají se v selekci informací (rozdíl mezi informacemi, které mají k dispozici a které ve výsledku slouží voličům pro

---

²¹ KUKLOVÁ, Petra. *Mediální obraz a image Karla Schwarzenberga*. Brno, 2010. Magisterská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, Ph.D.

²² SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2.*, přeprac. vyd. Překlad Barbara Köpplová. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, s. 11. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 80-246-0827-8.

²³ KUKLOVÁ, Petra. *Mediální obraz a image Karla Schwarzenberga*. Brno, 2010, s. 10. Magisterská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, Ph.D.

²⁴ SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2.*, přeprac. vyd. Překlad Barbara Köpplová. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, s. 20. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 80-246-0827-8.

tvorbu image). Jedním z předpokladů toho, že o politicích budou média informovat, je také snadné zařazení kandidáta a jeho názorů a originalita těchto názorů. „*Různé politické strany přisuzují různým cílům vždy rozdílný význam a snaží se od sebe vzájemně odlišit a profilovat se vůči voličům,*“²⁵ potažmo novinářům.

Snadná identifikace politické strany je prováděna pomocí tzv. personalizace, kdy se cíle, názory a postoje celého politického uskupení ztělesňují v podobě jednoho reprezentativního zástupce – politika. V případě prezidentské volby je personalizace volebního boje samozřejmostí a politik výchozím bodem komunikace. Místo politické strany ho v pozadí doprovází volební tým. Právě prosazování jedné tváře v rámci politického boje se nazývá amerikanizace. Jde o uplatnění marketingových metod ve volebním souboji. „*Pro marketingový přístup je zapotřebí profesionálního volebního managementu, který pracuje na základě vědeckých poznatků. Jsou to mediální poradci, novináři, odborníci v oblasti reklamy a public relations, odborníci na výzkum veřejného mínění.*“²⁶

Podle amerického vzoru je pro management nejdůležitějším médiem volebního boje právě televize. „*Má totiž nejlepší předpoklady zasáhnout a ovlivnit nepolitické občany i ty takzvaně nerozhodnuté.*“²⁷ Kampaň se přizpůsobuje osobnosti kandidáta, která je důležitější než politické cíle – kandidát je programem. Právě v případě prezidentské volby je personalizace volebního boje zintenzivněna vzhledem k omezeným pravomocem prezidenta. Voliči tak o to více touží po charismatické image, která nejlépe odpovídá jejich představě o důstojné hlavě státu. Kromě personalizace se využívá i negativní kampaň s cílem zničit soupeře.

Když je středem pozornosti volební komunikace image politika, ztrácí volební boj a zpravodajství o něm mnoho ze své politické funkce. Média skoro více informují o průzkumech veřejného mínění, soutěživosti mezi kandidáty a jejich vystoupení než

---

²⁵ SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2.*, přeprac. vyd. Překlad Barbara Köpplová. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, s. 21. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 80-246-0827-8.

²⁶ SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2.*, přeprac. vyd. Překlad Barbara Köpplová. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, s. 24. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 80-246-0827-8.

²⁷ SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2.*, přeprac. vyd. Překlad Barbara Köpplová. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, s. 24. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 80-246-0827-8.

o jejich stanoviscích a politických názorech. Tento způsob je typický zejména pro komerční stanice, vyskytuje se pod pojmem *horse-race coverage* a přirovnává styl pokrývání k informování o koňských dostizích.²⁸

Základní žánrové rozdělení mediálních obsahů je na zpravodajské a publicistické. Zatímco „zpravodajství má funkci informační a definiční, snaží se aktuální událost bez prodlení zachytit, popsat a předat publiku, publicistika hledá souvislosti, vyslovuje názory, komentáře, mínění a stanoviska k většinou již známým faktům.“²⁹ Televizní obsah se skládá ze složky obrazové a zvukové. Základní jednotkou obrazového sdělení je záběr, který je nositelem obsahového významu. „Charakter záběru je dán jeho vlastnostmi (úhlem, postavením a pohybem kamery, rámováním a kompozicí obrazu), velikostí (celek, polocelek, detail) a funkcí, kterou plně vzhledem k zobrazované skutečnosti (orientační, registrační, emotivní, dramatizační, symbolickou apod.).“³⁰ V ideálních podmínkách za obrazovou stránku odpovídá kameraman, případně i redaktor. Hrubý, původní materiál je v příspěvku skládán podle zásad obrazové skladby, která je dána sekvencí tří záběrů: celkem, polocelkem a detailem. Funkce celku je zobrazení místa (kde), polocelek přibližuje ve vztahu k celku konkrétní osoby (kdo) a detail doplňuje podrobné informace o průběhu (jak) a důvodech (proč). V případě živého vysílání o řazení těchto sekvencí rozhoduje na rozdíl od reportéra režisér.

Druhou složkou televizního vysílání je zvuk. Kromě živých ruchů, zvuků a výpovědí se v publicistickém (ale u komerčních stanic i zpravodajském) příspěvku může objevit i hudba. Má silnou apelativní a svolávací funkci, aktivizuje divákovu pozornost, eliminuje monotónnost pořadů a vtiskuje jim dynamiku a rytmus.³¹ Hudba tvoří hlavní zvukový motiv ve znělkách, předělech ad. Znělka je většinou vytvořena syntetickou počítačovou grafikou. Televizní diskuse je pak typem skupinového rozhovoru vedeného moderátorem, který klade otázky a koriguje vývoj debaty. Mezi

---

²⁸ SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2.*, přeprac. vyd. Překlad Barbara Köpplová. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, s. 53. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 80-246-0827-8.

²⁹ OSVALDOVÁ, Barbora a Alena LÁBOVÁ. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 14. ISBN 8024602482.

³⁰ OSVALDOVÁ, Barbora a Alena LÁBOVÁ. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 74. ISBN 8024602482.

³¹ OSVALDOVÁ, Barbora a Alena LÁBOVÁ. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 77. ISBN 8024602482.

významové výrazové prostředky, které můžeme pozorovat, patří specifická dikce a tón mluvy, mimika, výrazy obličejů, gesta, pohyby očí, držení těla a pohyby nebo zvolené oblečení.³²

2. První přímá volba prezidenta v České republice

Volby jsou v podstatě neoddělitelnou kombinací dvou procesů: *politického* a *komunikačního*, jak píše Winfried Schulz v knize *Analýza obsahu mediálních sdělení*.³³ Jako ve většině ústav demokratických republik i u nás, ve druhém článku Ústavy České republiky, je zakotven princip původu moci: „*Všechna moc vychází z lidu.*“³⁴

Ve většině států však moc nevychází z lidu přímo (formou přímé demokracie), ale nepřímou (tzv. zastupitelskou demokracií). Lid určuje či navrhuje své zástupce, kteří vykonávají politickou vládu. Moderní státy obsahují pouze málo prvků přímé demokracie. Jedním z projevů přímé demokracie je právě přímá volba hlavy státu. Přímou volbu prezidenta republiky si čeští občané přáli dlouhodobě.³⁵ Největší přízeň si získala po posledních volbách v roce 2008.³⁶ Přímou si zvolit prezidenta však mohli až po změně Ústavy České republiky a novelizaci volebního zákona.

Až do 12. října roku 2012, kdy byla oficiálně upravena Ústava České republiky, prezidenta volily obě komory parlamentu, tedy 200 poslanců a 81 senátorů, v nepřímé volbě. O zavedení přímé volby prezidenta u nás v minulosti proběhlo sedm hlasování, která však nezískala potřebnou podporu buď v Poslanecké sněmovně PČR, nebo v Senátu PČR.³⁷ Až vládní koalice ODS, TOP 09 a VV, která se k zavedení přímé volby

---

³² OSVALDOVÁ, Barbora a Alena LÁBOVÁ. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 74. ISBN 8024602482.

³³ SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, 149 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 8024608278.

³⁴ SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, s. 9. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 8024608278.

³⁵ Přímá volba prezidenta. In: *Vláda České republiky* [online]. 2010 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prima-volba-prezidenta--78534>

³⁶ BÉM, Roman. Přímá volba: Odříkaného chleba největší krajíc. In: *Ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/205591-prima-volba-odrikaneho-chleba-nejvetsi-krajic/>

³⁷ BÉM, Roman. Přímá volba: Odříkaného chleba největší krajíc. In: *Ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/205591-prima-volba-odrikaneho-chleba-nejvetsi-krajic/>

prezidenta zavázala ve svém programovém prohlášení ze 4. srpna 2010,³⁸ situaci získáním většinové podpory v obou komorách parlamentu změnila.³⁹ „I když bylo v minulosti do Poslanecké sněmovny předloženo několik návrhů na zavedení přímé volby, jejich přijetí ve formě ústavního zákona bránilo rozdílné názory na způsob provedení.“⁴⁰ Kromě změny způsobu volby však některé politické strany trvaly na změně pravomocí a imunity prezidenta.^{41 42} Změna nastala až 29. června 2011, kdy vláda, zastoupená ministrem spravedlnosti Jiřím Pospíšilem (ODS)⁴³, předložila sněmovně návrh novely zákona – Ústavy České republiky.

2.1 Stručný průběh vzniku přímé volby prezidenta

Druhý den od předložení návrhu novely zákona Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR (dále jen PSP ČR) byl návrh zákona rozeslán jako tisk 415/0.⁴⁴ Předseda sněmovny doporučil projednání na 1. července 2011, k prvnímu čtení však došlo až 20. září 2011 na 23. schůzi PSP ČR. Podle pravidel legislativního procesu byl návrh zákona přikázán k projednání Ústavně právnímu výboru, který ho projednal a 2. prosince 2011 doporučený jako tisk 415/1 vydal zpět poslancům ke druhému čtení. Ve druhém čtení 9. prosince 2011 byly podány pozměňovací návrhy v podobě tisku 415/2. Návrh zákona byl ve třetím čtení dne 14. prosince 2011 na 32. schůzi schválen.⁴⁵

Poslanecká sněmovna postoupila 3. ledna 2012 návrh zákona senátu jako tisk 262/0. Návrh prošel dvěma pozměňovacími návrhy a 8. února 2012 byl na 17. schůzi

---

³⁸ Přímá volba prezidenta. In: *Vláda České republiky* [online]. 2010 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prima-volba-prezidenta--78534>

³⁹ BÉM, Roman. Přímá volba: Odříkaného chleba největší krajíc. In: *Ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/205591-prima-volba-odrikaneho-chleba-nejvetsi-krajic/>

⁴⁰ Přímá volba prezidenta. In: *Vláda České republiky* [online]. 2010 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prima-volba-prezidenta--78534>

⁴¹ BEK, Lukáš. Přímá volba prezidenta se vzdaluje. *Novinky.cz* [online]. 2011, - [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/232789-prima-volba-prezidenta-se-vzdaluje.html>

⁴² BEK, Lukáš. Osud přímé volby prezidenta je znovu ve hvězdách. In: *Novinky.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/237866-osud-prime-volby-prezidenta-je-znovu-ve-hvezdach.html>

⁴³ Galerie ministrů spravedlnosti. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Justice.cz: Oficiální server českého soudnictví* [online]. 2014 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=5267&d=310058>

⁴⁴ Sněmovní tisk 415/0. In: *Novela z. - Ústava České republiky*. 2011. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=415&ct1=0>

senátu schválen, s hlasy 49 přítomných senátorů pro a 22 proti.⁴⁶ K prezidentovi byl zákon doručen 14. února 2012 a Václav Klaus ho podepsal tři dny po tomto datu. Premiér Petr Nečas schválený zákon podepsal 2. března 2012, ve Sbírce zákonů vyšel pod číslem 71/2012 Sb.⁴⁷ Ústavní zákon nabyl účinnosti dne 1. října 2010 s výjimkou ustanovení čl. I bodů 8 až 10, které nabývají účinnosti dnem 8. března 2013, tedy prvním dnem po konci mandátu Václava Klause.⁴⁸

Dodatečně byl s platností od 22. srpna 2012 přijat prováděcí zákon č. 275/2012, stanovující podrobnosti navrhování kandidátů a upravující vyhlásování, provádění a výsledky volby, s totožnou účinností jako pro zákon č. 71/2012 Sb. od 1. října 2012. Termíny konání voleb vyhlásil 1. října předseda senátu Milan Štěch.⁴⁹ Přijetím novely zákona se Česká republika přidala ke státům Evropské unie, jakými jsou například Polsko, Finsko, Portugalsko, Rakousko či Slovensko.⁵⁰

---

⁴⁵ Sněmovní tisk 415: Novela z. - Ústava České republiky. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR* [online]. 2011 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=415>

⁴⁶ 17. schůze, 11. hlasování, 08.02.2012: 262/ 8 - Návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů. In: *Senát Parlamentu České republiky* [online]. 2012 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/hlasy?G=12519&O=8>

⁴⁷ Ústavní zákon, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů. In: *Předpis 71/2012 Sb.* 2012. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?O=6&T=415>

⁴⁸ Předpis č. 71/2012 Sb. Ústavní zákon, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů. In: *Aktuální verze.* 2012. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-71>

⁴⁹ Prezidentská volba proběhne 11. a 12. ledna. In: *Senát Parlamentu České republiky* [online]. 2012 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: http://www.senat.cz/zpravodajstvi/napsali_item.php?id=100

⁵⁰ •6. listopadu - Poslední termín pro předložení přihlášek kandidátů na registraci ministerstvu vnitra
•6. - 12. listopadu - Přezkoumání přihlášek ministerstvem vnitra
•14. listopadu - Poslední termín pro případnou výzvu k odstranění závad na kandidátní listině
•22. listopadu - Poslední termín pro odstranění případných závad na přihláškách
•23. listopadu - Rozhodnutí o registraci nebo odmítnutí přihlášky
•29. listopadu - Poslední termín pro zveřejnění informací o kandidátech Českým statistickým úřadem na volebním serveru www.volby.cz
•22. prosince - Nejzazší termín pro registrace přihlášek na základě rozhodnutí soudu a pro vylosování volebních čísel kandidátů Státní volební komisí
•26. prosince - Začátek čtrnáctidenní lhůty, v níž budou mít kandidáti celkem pětihodinový prostor v České televizi a Českém rozhlase
•27. prosince - Poslední termín pro zveřejnění adres volebních místností v obci. Začne vydávání voličských průkazů obecními nebo zastupitelskými úřady pro voliče, kteří nebudou hlasovat v místě bydliště
•8. ledna - Termín pro dodání hlasovacích lístků voličům
•10. ledna - Do 14:00 lze oznámit stažení kandidatury nebo odvolání kandidáta
•11. - 12. ledna - První kolo volby prezidenta (11. ledna od 14:00 do 22:00, 12. ledna od 08:00 do 14:00).

Mezi základní termíny stanovené Milanem Štěchem patří: 6. listopad, do kterého musí kandidáti na prezidenta předložit přihlášky k registraci ministerstvu vnitra, do dvou hodin odpoledne dne 10. ledna mohou kandidáti oznámit stažení kandidatury nebo být odvoláni. Volební místnosti se v rámci prvního kola přímé volby prezidenta otevřely tradičně v pátek a sobotu, a to konkrétně 11. ledna od 14 do 22 hodin a 12. ledna od 8 do 14 hodin na území České republiky. Za hranicemi byly volebními dny čtvrtek 10. ledna a pátek 11. ledna 2013, vždy od 14 do 21 hodin místního času.⁵¹

Z navrhovaných tří volebních variant⁵² se strany v květnu 2011 dohodly na dvoukolové, podobné současné volbě do Senátu Parlamentu ČR.⁵³ Prezident může být zvolen přímo v prvním kole volby, pokud získá nadpoloviční většinu hlasů. V jiném případě do druhého kola v termínu za čtrnáct dní postupují dva kandidáti s nejvyšším ziskem hlasů. Prezidentského postu se pak ujímá kandidát s nejvyšším počtem hlasů.⁵⁴ Případné druhé kolo bylo pro první přímou volbu vypsáno na pátek 25. a sobotu 26. ledna 2013.

O úřad prezidenta České republiky se může ucházet každý občan ČR nad 40 let věku. Pro podání kandidatury musí mít podporu alespoň deseti senátorů nebo dvaceti poslanců, případně nejméně 50 000 občanů podporujících petici za jeho kandidaturu.⁵⁵

2.2 Prezidentští kandidáti prvního kola přímé volby

S platností od prvního října 2012 bylo jisté, že ve dnech 11. a 12. ledna 2013 se bude konat historicky první kolo přímé volby prezidenta ČR. Od této chvíle začal

---

•25. - 26. ledna - Případné druhé kolo prezidentské volby v případě, že žádný z kandidátů nedostane v prvním kole nadpoloviční většinu hlasů

⁵¹ Předpis č. 275/2012 Sb. Zákon o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky). In: *zakonyprolidi.cz*. 2012. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-275#cast1>

⁵² Přímá volba prezidenta. In: *Vláda České republiky* [online]. 2010 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prima-volba-prezidenta--78534>

⁵³ KOPECKÝ, Josef. Prezidenta budou lidé volit jako senátory, dohodla se vláda s ČSSD Zdroj: http://zpravy.idnes.cz/veci-verejne-netrvaji-na-australskem-systemu-prime-volby-necas-chce-mit-o-prime-volbe-jasno-do-konc-i4c-/domaci.aspx?c=A110302_112818_domaci_kop *Idnes.cz* [online]. 2011, - [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/veci-verejne-netrvaji-na-australskem-systemu-prime-volby-necas-chce-mit-o-prime-volbe-jasno-do-konc-i4c-/domaci.aspx?c=A110302_112818_domaci_kop

⁵⁴ 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *zakonyprolidi.cz*. 1993. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>

odpočet dnů, které kandidátům zbývaly na přípravu a realizaci co možná nejúspěšnější kampaně. Svou kandidaturu ještě před tímto datem oznámili: Miloš Zeman (SPOZ)⁵⁶, Táňa Fischerová⁵⁷, Vladimír Franz⁵⁸, Jan Fischer⁵⁹, Jana Bobošíková (Suverenita)⁶⁰. U některých kandidátů byl včasný začátek kampaně ve výsledku spíše na škodu než k užítku (Jan Fischer), jiní bodovali v průzkumech veřejného mínění a favorizovaly je i sázkové kanceláře (Miloš Zeman).⁶¹

Mezi tzv. stranické kandidáty, kteří kandidovali za určitou politickou stranu a splnili podmínku podpory deseti senátorů či dvaceti poslanců, patřili: Karel Schwarzenberg (TOP 09)⁶², Přemysl Sobotka (ODS)⁶³ a Jiří Dienstbier (ČSSD)⁶⁴, který ale i přesto k datu 21. října 2012 nasbíral minimum 50 000 petičních podpisů. Celkový počet 11 kandidátů doplnili: Zuzana Roithová (KDU-ČSL)⁶⁵, Vladimír Dlouhý⁶⁶ a Tomio Okamura^{67, 68}. Ministerstvo vnitra po kontrole petičních archů vyřadilo Vladimíra

---

⁵⁵ 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *zakonyprolidi.cz*. 1993. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>

⁵⁶ Úmysl kandidovat předslala 7. února 2012. Dne 21. března 2012 zahájila Strana práv občanů Zemanovci kampaň za sběr petičních podpisů. Již v 3. května měl podporu deseti senátorů, ale přesto dále stál o podporu 50 000 občanů. Dne 20. června SPOZ dosáhli požadovaného počtu 50 000 podpisů. Oficiální kandidaturu oznámil Miloš Zeman až dne 26. června 2012.

⁵⁷ Svou kandidaturu oznámila 28. července 2012. Petiční kampaň ukončila a listinu s potřebným počtem podpisů odevzdala 6. listopadu 2012.

⁵⁸ Ke kandidatuře se rozhodl 30. července 2012, kterou oficiálně začátkem srpna potvrdil. Dosažení 50 000 podpisů ohlásil 5. listopadu 2012.

⁵⁹ Kandidovat se rozhodl 8. února 2012 po schválení přímo volby Senátem PČR. Dne 27. srpna 2012 Jan Fischer dosáhl 50 000 podpisů na petici za svou kandidaturu a oficiálně tak potvrdil svou kandidaturu.

⁶⁰ Záměr kandidovat oznámila 9. února 2012. Možnost podepsat petiční listinu Jany Bobošíkové měli občané i prostřednictvím jejích webových stránek. Dne 29. září 2012 oznámila získání potřebných 50 000 petičních podpisů.

⁶¹ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, 177 s., [32] s. obr. příl. ISBN 978-807-2524-198.

⁶² Na prezidentský úřad v přímé volbě měl v úmyslu kandidovat, pokud by byla volba skutečně schválena, jak prohlásil již 22. října 2011 na sněmu TOP 09. Dne 19. října 2012 zahájil předvolební kampaň.

⁶³ Kandidaturu na post prezidenta oznámil již 29. ledna 2010. Oficiální kandidaturu na funkci přímo voleného prezidenta oznámil 23. září 2011.

⁶⁴ Dne 19. května 2012 byl zvolen kandidátem za ČSSD pro prezidentskou volbu. Oficiálně zahájil kandidaturu 3. srpna 2012.

⁶⁵ Záměr kandidovat na prezidentský post uvedla 23. února 2012. Sběr podpisů pod petici za svou kandidaturu zahájila 19. července 2012. Dne 1. října 2012 oznámila dosažení tohoto počtu.

⁶⁶ Kandidaturu oznámil 22. června 2012. Během v pražské Stromovce dne 19. července 2012 netradičně zahájil svou kampaň. Zisk potřebných 50 000 podpisů na petiční listině oznámil 5. října 2012.

⁶⁷ Snahu přihlásit se do boje o prezidentskou funkci potvrdil 3. října 2012. Oficiální kandidaturu oznámil 20. října 2012. Den před odevzdáním přihlášek, tedy 5. listopadu 2012, dosáhl potřebného počtu 50 000 podpisů.

⁶⁸ Kandidáti na prezidenta České republiky 2013. In: *Volba prezidenta České republiky* [online]. 2011 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/kandidati_na_prezidenta_ceske_republiky/

Dlouhého, Tomia Okamuru a Janu Bobošíkovou, kteří po odstranění neplatných archů nesplnili podmínku 50 000 platných podpisů pod peticí.⁶⁹ Všichni tři kandidáti podali stížnost za chybné vyškrtávání podpisů petice k Nejvyššímu správnímu soudu. Pouze Janě Bobošíkové soud v její stížnosti vyhověl a nechal ji zapsat jako jednu z konečných devíti kandidátů.⁷⁰

Přímá volba prezidenta byla schválena na jaře roku 2012, a i když účinnosti nabyla až počátkem října 2012, pětice uchazečů o prezidentský post oznámila svou kandidaturu a spustila předvolební kampaň už v polovině roku 2012. Někteří začali sbírat podpisy na petice potřebné pro svou kandidaturu, jiní měli už v září registraci u ministerstva vnitra jistou. Straničtí kandidáti Dienstbier, Schwarzenberg a Sobotka tak možná měli o starost méně, ale v průzkumech veřejného mínění jim stranická příslušnost příliš voličských preferencí nepřidala. Průzkumy veřejného mínění favorizovaly nestranické kandidáty⁷¹ v čele s Janem Fischerem a Milošem Zemanem. Většina kandidátů se ve svých kampaních snažila odlišit, i když v pozici prezidenta s omezenými pravomocemi v parlamentním systému České republiky občanům příliš mnoho zásadních změn slíbit nemohli. Jednalo se ale o historicky první přímou volbu u nás a ta s sebou nesla mnoho očekávání.

„Lidé začali věřit, že nový prezident může změnit politiku, se kterou jsou dlouhodobě nespokojeni.“⁷² Politologové byli proti zavedení přímé volby vzhledem k parlamentnímu systému ČR. Obávali se, že přímá volba by mohla vychýlit složitý systém politické moci⁷³ - destabilizovat vládu, protože posiluje prezidenta.⁷⁴ „Přímo zvolený prezident se může pokusit pasovat do role jakéhosi vůdce. A to proto, že

---

⁶⁹ KOPECKÝ, Josef. Okamurovi škrtili 26 tisíc podpisů, dál nejde ani Bobošíková a Dlouhý. *Idnes.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ministerstvo-vnitra-vyradilo-kandidaty-z-prime-volby-prezidenta-p99-/domaci.aspx?c=A121123_114054_domaci_kop

⁷⁰ KOPECKÝ, Josef a Jan JIRÍČKA. Bobošíkovou vrátil soud do boje o Hrad. Okamura a Dlouhý neuspěli. *Idnes.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rozhodnuti-soudu-o-vyrazenych-kandidatech-na-hrad-fss-/domaci.aspx?c=A121213_084356_domaci_kop

⁷¹ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 51. ISBN 978-807-2524-198.

⁷² HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 13. ISBN 978-807-2524-198.

⁷³ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 23. ISBN 978-807-2524-198.

⁷⁴ KUDRNA, Tomáš. PRODUKCE: NEGATIV. *Hledá se prezident: dokumentární film ze zákulisí první přímé volby prezidenta* [online archiv]. Česko, 2013, 100 min. [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://voyo.nova.cz/product/filmy/38722-hleda-se-prezident>

*neformální úcta lidí k Hradu je mnohem větší, než jakou by si prezidentské pravomoci zasloužily.*⁷⁵

V roce 2009 si nechal Parlamentní institut vypracovat studii mimo jiné mapující postavení přímo voleného prezidenta, možnosti přímé volby prezidenta po vzoru ostatních zemí i dopady zavedení přímé volby u nás. Mezi nejdiskutovanější patřil následný vznikající konflikt uvnitř výkonné moci, jako tomu bylo například na sousedním Slovensku. Prezident se tam stal ochráncem ústavnosti a vetováním zákonů působil proti posilujícímu postavení vlády a premiéra.⁷⁶

Karel Schwarzenberg mezi své přednosti kladl politické zkušenosti z Čech i zahraničí,⁷⁷ prostřednictvím sociálních sítí cílil nejen na mladé voliče, ale na všechny věkové kategorie, aby se staly jeho podporovateli.⁷⁸ Mezi ně patřili známé osobnosti i umělci.⁷⁹ Strategické cíle před prvním kolem volby a po něm se změnily, již nešlo o to, odlišit se od ostatních kandidátů, ale nabídnout protiváhu k jednomu konkrétnímu – Miloši Zemanovi. Zatímco první vlna kampaně se nesla v rozpolceném slušném (*stojí o podporu slušných a čestných lidí*, je pokračovatelem Masarykovské a Havlovské tradice)⁸⁰ i punkovém duchu na styl *Sex Pistols Karel for President* a snažila se přesvědčit občany, aby v tom *jeli s Karlem* a šli volit, druhá vlna kampaně nabízela slušného, poctivého a spravedlivého Jamese Bonda – Karla Schwarzenberga, který se *hlásí do služeb naší republiky*. Slogan jeho kampaně zněl „*Neuhnu z cesty*“ a prezidentem by podle jeho slov měl být, protože je na tuto funkci nejlépe životem připraven.⁸¹

---

⁷⁵ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 23. ISBN 978-807-2524-198.

⁷⁶ NĚMEC, Jan a Martin KUTA. PARLAMENTNÍ INSTITUT. *Vliv zavedení přímé volby prezidenta na politický systém* [online]. 2009 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=58574>

⁷⁷ Prezidentský plán Karla Schwarzenberga. *Volimkarla.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: <http://www.volimkarla.cz/program/>

⁷⁸ Kampaně prezidentských voleb pokračují. In: *Mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2012/12/kampane-prezidentskych-voleb-pokracuji/#.U2VCdPI_t_s

⁷⁹ „S Karlem se hlásíme do služby!“ *Volimkarla.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: <http://www.volimkarla.cz/podporovatele/>

⁸⁰ HOUDA, Přemysl. Předvolební videa prezidentských kandidátů: směs nudy a zoufalství. *Ceskapozice.lidovky.cz* [online]. 2013, - [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/predvolebni-videa-prezidentskych-kandidatu-smes-nudy-a-zoufalstvi-1pi-/tema.aspx?c=A130105_231006_pozice_89973

Miloš Zeman na začátku mířil na Hrad⁸² a připomínal, že Čechy jsou jeho domovem (odkaz na státní hymnu a typickou českou krajinu). Občany vyzýval k podpoře petice a účasti ve volbách. Jeho slogan zněl „*Srdcem za lidi, rozumem za republiku.*“⁸³ Po prvním kole spustil antikampaň proti Karlu Schwarzenbergovi s hesly *Stop této vládě* nebo *Stop Kalouskovi na Hradě*. V kampani se zaměřil na menší obce, ve schwarzenbergovské Praze raději peníze za reklamu nevyhazoval.⁸⁴ Kandidovat na prezidenta se rozhodl v podstatě podruhé (poprvé kandidoval v roce 2003), a to kvůli „*amatérismu současné české politiky*“.⁸⁵ Prezidentem, který by měl pracovat pro budoucnost,⁸⁶ by se, jak sám řekl, měl stát možná proto, *že se voliči budou domnívat, že ostatní kandidáti jsou horší než on sám.*⁸⁷

Jan Fischer měl v úmyslu změnit politickou kulturu a veřejný život. Občany vyzýval, aby udělali *krok ke změně společně* s ním.⁸⁸ Jako nezávislý, nestrannický a občanský kandidát vsadil na kampaň se sloganem „*Slovo, které platí.*“ V rámci předvolební kampaně využíval kromě venkovních billboardů, tištěné a internetové reklamy také kinoreklamu nebo příbalové inzerce ve formě *volebních novin*.⁸⁹ Jako prezident by se zajímal o potřeby občanů a byl by schopný je hájit.⁹⁰ Až do jara 2012 vedl žebříčky průzkumů veřejného mínění. Propagoval slušnost a prezentoval se ekonomickým vzděláním a politickou praxí a odborností například z dob jeho

---

⁸¹ ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Karel Schwarzenberg*. 2012. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=3cvBqc-_mts

⁸² Oficiální webová stránka kandidáta v období kandidatury: www.zemannahrad.cz. Současná webová stránka: www.zemanmilos.cz

⁸³ Kampaně prezidentských voleb pokračují. In: *Mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2012/12/kampane-prezidentskych-voleb-pokracuji/#.U2VCdPI_t_s

⁸⁴ KUDRNA, Tomáš. PRODUKCE: NEGATIV. *Hledá se prezident: dokumentární film ze zákulisí první přímé volby prezidenta* [online archiv]. Česko, 2013, 100 min. [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://voyo.nova.cz/product/filmy/38722-hleda-se-prezident>

⁸⁵ ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Miloš Zeman*. 2012. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Gl6TF99j9Gw>

⁸⁶ HOUDA, Přemysl. Předvolební videa prezidentských kandidátů: směs nudy a zoufalství. *Ceskapozice.lidovky.cz* [online]. 2013, - [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/predvolebni-video-prezidentskych-kandidatu-smes-nudy-a-zoufalstvi-1-pi-tema.aspx?c=A130105_231006_poziice_89973

⁸⁷ ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Miloš Zeman*. 2012. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Gl6TF99j9Gw>

⁸⁸ HOUDA, Přemysl. Předvolební videa prezidentských kandidátů: směs nudy a zoufalství. *Ceskapozice.lidovky.cz* [online]. 2013, - [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/predvolebni-video-prezidentskych-kandidatu-smes-nudy-a-zoufalstvi-1-pi-tema.aspx?c=A130105_231006_poziice_89973

⁸⁹ Kampaně prezidentských voleb pokračují. In: *Mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2012/12/kampane-prezidentskych-voleb-pokracuji/#.U2VCdPI_t_s

⁹⁰ ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Jan Fischer*. 2012. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=IzOfdxVGnfw>

premiérování.⁹¹ Kampaň spustil mezi prvními a ze začátku byl hodně vidět. Postupně ale jeho kampaň spíše vadla, než gradovala,⁹² a v závěru byla vidět spíše antikampaň proti jeho komunistické minulosti. Jeho kampaň se stala reaktivní – pouze odpovídal na útoky druhých.⁹³

Jedním ze stranických kandidátů byl Jiří Dienstbier. Jeho předvolební kampaň byla založena na možnosti změny („*Spravedlivý stát je možný*“, „*Změna je možná*“, „*Rovnost před zákonem je možná*“).⁹⁴ Slogan takto měl reagovat na znechucení a nedůvěru v politiku mezi lidmi.⁹⁵ Jako jednu ze svých předností viděl svůj nízký věk a s tím i vyloučenou spojitost s bývalým komunistickým režimem.⁹⁶

Dalším stranickým kandidátem byl Přemysl Sobotka. Jako demokrat (ODS) ve svém prezidentském spotu primárně prosazoval slušnost, odpovědnost, demokracii za všech okolností a suverenitu ČR v rámci Evropské unie.⁹⁷ V prezidentské kampani apeloval na národní cítění občanů prostřednictvím národních symbolů, jakými jsou státní vlajka a nacionálními slogany „*Naše země, naše svrchovanost*“ nebo „*Naše země, naše koruna*“.⁹⁸ Jako lékař i senátor přísahal, že nebude škodit, že bude pomáhat.⁹⁹ Podle průzkumů měl u voličů image odhodlaného pragmatika.¹⁰⁰ Již od počátku však v úspěch svého postupu do druhého kola či vítězství příliš nedoufal. Jevil se jako

---

⁹¹ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 54, 115. ISBN 978-807-2524-198.

⁹² HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 90. ISBN 978-807-2524-198.

⁹³ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 45. ISBN 978-807-2524-198.

⁹⁴ Kampaně prezidentských voleb pokračují. In: *Mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2012/12/kampane-prezidentskych-voleb-pokracuji/#.U2VCdPI_t_s

⁹⁵ ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Jiří Dienstbier* [online]. 2012 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=7uZQ29J3xEY>

⁹⁶ HOUŠKOVÁ, Martina. *Prezidentské volby 2013 v ČR v komparativní perspektivě s volbami na Slovensku* [online]. Brno, 2013 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z:

https://is.muni.cz/th/385895/fss_b/Bakalarska_prace_Martina_Houskova.pdf. Bakalářská práce.

Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie, Obor politologie.

⁹⁷ Předvolební videa prezidentských kandidátů: směs nudy a zoufalství. *Ceskapozice.lidovky.cz* [online]. 2013, - [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/predvolebni-videa-prezidentskych-kandidatu-smes-nudy-a-zoufalstvi-1pi-tema.aspx?c=A130105_231006_pozice_89973

⁹⁸ Kampaně prezidentských voleb pokračují. In: *Mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-03].

Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2012/12/kampane-prezidentskych-voleb-pokracuji/#.U2VCdPI_t_s

⁹⁹ ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Přemysl Sobotka* [online]. 2012 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=4xwuYIPSSM4>

¹⁰⁰ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 117. ISBN 978-807-2524-198.

kandidát ODS (bez podpory ODS) „z poslušnosti“.¹⁰¹ Petr Nečas a ostatní ve vedení ODS se více zabývali záležitostmi vlády a možná také tušili, že Sobotka volby nevyhraje.¹⁰² „Já jsem svým způsobem nikdy nebyl v oblibě, protože jsem si uchovával vždycky svůj rozum.“¹⁰³ Kandidaturu a podporu ODS tak vnímal jako určitou odměnu.

Vladimír Franz kandidoval jako občanský prezident z nepolitického prostředí,¹⁰⁴ a to pouze *slušně, nebo vůbec* s cílem *navrátit stát občanům*,¹⁰⁵ jak uváděl v krátkých volebních shotech nebo novinách FranzIn. Iniciativa *Vladimír Franz prezidentem* koncem roku 2012 ovládala sociální síť Facebook. V počtu fanoušků předběhl i Karla Schwarzenberga.¹⁰⁶ Ještě na začátku ledna 2013 získával v průzkumech veřejného mínění okolo 11 % preferenčních hlasů.¹⁰⁷ Jeho motto znělo „*otevřete nejen oči, ale i svou mysl*“, Vladimír Franz tak chtěl vzbudit zdravý občanský zájem o politické dění. Na prezidenta kandidoval, protože chtěl dosáhnout změny a ne pouze přihlížet.¹⁰⁸ Podle jeho slov by „*prezident měl být jednotícím prvkem české společnosti i politiky*.“¹⁰⁹

Spolu s Vladimírem Franzem patřila mezi poněkud alternativní kandidáty Táňa Fischerová. Skoro to vypadalo, že váhala tak dlouho, až kandidovala.¹¹⁰ Sloganem „*Je to ve vašich rukou*“ nechtěla občany přímo nabádat ke konkrétní volbě. Prezidenta by

---

¹⁰¹ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, 177 s., [32] s. obr. příl. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁰² HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 88. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁰³ KUDRNA, Tomáš. PRODUKCE: NEGATIV. *Hledá se prezident: dokumentární film ze zákulisí první přímé volby prezidenta* [online archiv]. Česko, 2013, 100 min. [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://voyo.nova.cz/product/filmy/38722-hleda-se-prezident>

¹⁰⁴ Předvolební videa prezidentských kandidátů: směs nudy a zoufalství. *Ceskapozice.lidovky.cz* [online]. 2013, - [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/predvolebni-videa-prezidentskych-kandidatu-smes-nudy-a-zoufalstvi-1pi-tema.aspx?c=A130105_231006_pozice_89973

¹⁰⁵ FRANZ, Vladimír. *Air Franz One* [online]. 2012 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z:

https://www.youtube.com/watch?v=Jc-OaFuk0z8&list=PLxQVzkceSkgsB4_3Gvwxwmn2-msN3VfuA

¹⁰⁶ Kampaně prezidentských voleb pokračují. In: *Mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-03].

Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2012/12/kampane-prezidentskych-voleb-pokracuji/#.U2VCdPI_t_s

¹⁰⁷ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, 177 s., [32] s. obr. příl. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁰⁸ ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Vladimír Franz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=tfSj3fIwrlI>

¹⁰⁹ Prof. JUDr. Vladimír Franz, kandidát na prezidenta České republiky. In: *Volba-prezidenta.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/vladimir_franz/

¹¹⁰ KUDRNA, Tomáš. PRODUKCE: NEGATIV. *Hledá se prezident: dokumentární film ze zákulisí první přímé volby prezidenta* [online archiv]. Česko, 2013, 100 min. [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://voyo.nova.cz/product/filmy/38722-hleda-se-prezident>

si, podle jejích slov, měli lidé vybrat na základě znalosti jeho osobnosti,¹¹¹ což ovšem není tak jednoduché, jak poeticky to zamýšlela. I přesto by však na konci roku 2012 získala podle průzkumu veřejného mínění 5,8 % hlasů.¹¹² Jako kandidátka občanské společnosti a nikoli politiky¹¹³ kladla důraz na tradiční hodnoty, slušnost, solidaritu a úctu k právu.¹¹⁴ Post prezidenta chápala především jako úlohu mravní.¹¹⁵

Jednou z prezidentských kandidátek byla europoslankyně Zuzana Roithová. I přes údajnou podporu deseti senátorů se rozhodla sbírat podpisy pod petici.¹¹⁶ Kandidátka KDU-ČSL se ve svých volebních spotech stavěla mimo špinavou, arogantní, neschopnou a zkorumpovanou politickou scénu. Jako držitelka lékařského titulu tak přistupovala k politické situaci jako k nemoci s jednoduchou léčbou: *nekrást, nelhat, pracovat*.¹¹⁷ Z volebních plakátů vyzývala občany k volbě *první prezidentky*¹¹⁸ a svou kandidaturu odůvodňovala tím, že *co slíbí, to splní*.¹¹⁹

Jana Bobošíková se rozhodla kandidovat, protože cítila ohrožení české národní suverenity. Jako kandidátka za politickou stranu Suverenita se považovala za názorově konzistentní se zahraničními politickými zkušenostmi.¹²⁰ V předvolební kampani prosazovala národní hodnoty jako úctu k vlasti a hájení národních zájmů před těmi

---

¹¹¹ ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Táňa Fischerová*. 2012. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=1gKcNkct9Sg>

¹¹² Kampaně prezidentských voleb pokračují. In: *Mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-03].

Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2012/12/kampane-prezidentskych-voleb-pokracuji/#.U2VCdPI_t_s

¹¹³ ČESKÝ ROZHLAS. *Táňa Fischerová - reportáž ze série Hledá se prezident*. 2012. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=cnDyTzbDwQA>

¹¹⁴ HOUDA, Přemysl. Předvolební videa prezidentských kandidátů: směs nudy a zoufalství.

Ceskapozice.lidovky.cz [online]. 2013, [cit. 2014-05-03]. Dostupné

z: http://ceskapozice.lidovky.cz/predvolebni-videa-prezidentskych-kandidatu-smes-nudy-a-zoufalstvi-1pi-tema.aspx?c=A130105_231006_pozice_89973

¹¹⁵ Táňa Fischerová, kandidátka na prezidentku České republiky. In: *Volba-prezidenta.cz* [online].

2011 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/tana_fischerova/

¹¹⁶ KOPECKÝ, Josef. Fischer nasbíral 50 tisíc podpisů a může kandidovat na

prezidenta. *Idnes.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/fischer-nasbiral-50-tisic-podpisu-pro-kandidaturu-na-hrad-p2h-/domaci.aspx?c=A120827_124127_domaci_kop

¹¹⁷ Předvolební videa prezidentských kandidátů: směs nudy a

zoufalství. *Ceskapozice.lidovky.cz* [online]. 2013, - [cit. 2014-05-04]. Dostupné

z: http://ceskapozice.lidovky.cz/predvolebni-videa-prezidentskych-kandidatu-smes-nudy-a-zoufalstvi-1pi-tema.aspx?c=A130105_231006_pozice_89973

¹¹⁸ Kampaně prezidentských voleb pokračují. In: *Mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-03].

Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2012/12/kampane-prezidentskych-voleb-pokracuji/#.U2VCdPI_t_s

¹¹⁹ ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Zuzana Roithová* [online]. 2012 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=0x7W4j0ZDI0>

¹²⁰ ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Jana Bobošíková* [online]. 2012 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=z2fphiT71r4>

evropskými.¹²¹ Konkrétně se stavěla proti přijetí eura a federalizaci Evropské unie.¹²² Kvůli nedostatku platných hlasů pod peticí a vyškrtnutí jejího jména ze seznamu prezidentských kandidátů podala stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu. Ten její stížnost na neoprávněné vyřazení uznal a ministerstvo vnitra ji tak znovu zaregistrovalo.¹²³

Vladimír Dlouhý zvolil jednoduchý a jasný slogan „*Máme na to*“ i v nepohodě.¹²⁴ Z plakátů se prezentoval jako „*Respektovaný ekonom, prezident do nepohody*“, a i když běhal po republice, jeho tým špatně odhadl typ souboje o Hrad.¹²⁵ Jako nestraničný kandidát byl zdravě ambiciózní, občanům nabízel zkušenosti a pomoc nápravy ve státě.¹²⁶ I když měl k 12. listopadu 2012 podporu 2,9 % voličů, do prvního kola přímé volby se vzhledem k nedostatku podpisů na petici po vyškrtání těch neplatných nedostal.

Před branou prvního kola zůstal také Tomio Okamura, i když se po vyřazení obrátil se stížností,¹²⁷ která byla zamítnuta,¹²⁸ až na Ústavní soud. Jako nezávislý a nestraničný kandidát své politické a případné prezidentské cíle popsal v knize *Umění vládnout*.¹²⁹ Kdyby se stal prezidentem, bez předsudků k jakékoli politické straně by hledal kompromisy, a pomáhal tak rozvoji země.¹³⁰

---

¹²¹ KUDRNA, Tomáš. PRODUKCE: NEGATIV. *Hledá se prezident: dokumentární film ze zákulisí první přímé volby prezidenta* [online archiv]. Česko, 2013, 100 min. [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://voyo.nova.cz/product/filmy/38722-hleda-se-prezident>

¹²² Jana Bobošíková, kandidátka na prezidentku ČR za Suverenitu. In: *Volba-prezidenta.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/jana_bobosikova_suverenita/

¹²³ KODĚRA, Petr. Bobošíková má cestu na Hrad volnou, Okamura a Dlouhý zvažují stížnost k Ústavnímu soudu. *Zpravy.ihned.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-58960670-soud-rozhodl-o-kandidatech-na-prezidenta>

¹²⁴ ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Vladimír Dlouhý*. 2012. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=u9ePaDJx_D4

¹²⁵ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, 177 s., [32] s. obr. příl. ISBN 978-807-2524-198.

¹²⁶ ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Vladimír Dlouhý*. 2012. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=u9ePaDJx_D4

¹²⁷ Okamura si stěžuje u Ústavního soudu, chce odložit termín prezidentské volby. *Ihned.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59027330-kandidat-okamura-podal-ustavni-stiznost>

¹²⁸ Ústavní soud zamítl stížnost Okamury, ale nařídil lépe kontrolovat podpisy. *Ihned.cz* [online]. 2013, - [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59096690-ustavni-soud-okamura-prezidentske-volby>

¹²⁹ KUDRNA, Tomáš. PRODUKCE: NEGATIV. *Hledá se prezident: dokumentární film ze zákulisí první přímé volby prezidenta* [online archiv]. Česko, 2013, 100 min. [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://voyo.nova.cz/product/filmy/38722-hleda-se-prezident>

¹³⁰ ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Tomio Okamura*. 2012. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=JEop2LTZ4rI>

Do 6. listopadu 2012 bylo možné podat kandidátky na ministerstvo vnitra. Z dvaceti podaných kandidátek však pouze jedenáct z nich splňovalo podmínky přijetí (podporu deseti senátorů, nebo dvaceti poslanců, nebo 50 000 občanů).¹³¹ Po kontrole osmi petičních archů a vyškrtání chybných a neplatných listů ministerstvo vnitra ze seznamu kandidátů vyškrtlo Vladimíra Dlouhého, Tomia Okamuru a Janu Bobošíkovou. Všichni vyřazení kandidát podali stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu, který vyhověl pouze Janě Bobošíkové a zaregistroval ji jako devátou kandidátku.¹³²

„Kandidáty jsme brali či nebrali vážně až podle procent, které jim přirklly výzkumné agentury. Začali jsme věřit, že Fischer nebo Zeman jsou vážní kandidáti, až když jim vycházela vysoká procenta v průzkumech veřejného mínění.“¹³³ S výzkumy, stejně jako s mediálními obsahy, se objevují podezření ohledně jejich nezaujatosti. Výzkumy nezávislých agentur se liší, a to nejen jinými otázkami a velikostí výzkumného vzorku. Jan Herzmann z agentury ppm factum jakoukoli možnost ovlivnění odmítá: *„Kdo by chtěl podplatit výzkum, musel by podplatit celý tým.“¹³⁴* Členové výzkumného týmu se ale vzájemně kontrolují. Každý z nich má osobní sympatie, ale dohromady o nich diskutují tak, aby se do výzkumu nedostaly.¹³⁵

Jako jasný postupující kandidát se již v prvních průzkumech jevil Jan Fischer. Vedl od začátku průzkumů spolu s Janem Švejnarem, který ovšem s kandidaturou dlouho váhal, až ji v září definitivně odmítl. Na přelomu prosince a ledna na vedoucí pozici Jana Fischera vystřídal Miloš Zeman a udržel se na ní až do druhého kola. Po vyřazení Tomia Okamury, Vladimíra Dlouhého a Jany Bobošíkové by podle průzkumy

---

¹³¹ Podrobné informace k přímé volbě prezidenta. In: *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/podrobne-informace-k-prime-volbe-prezidenta.aspx>

¹³² HOUŠKOVÁ, Martina. *Prezidentské volby 2013 v ČR v komparativní perspektivě s volbami na Slovensku*[online]. Brno, 2013 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/385895/fss_b/Bakalarska_prace_Martina_Houskova.pdf. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie, Obor politologie.

¹³³ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 12, 13. ISBN 978-807-2524-198.

¹³⁴ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 33. ISBN 978-807-2524-198.

¹³⁵ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 33. ISBN 978-807-2524-198.

ppm factum z 23. listopadu 2012 nejvíce voličů dalo nově svůj hlas Janu Fischerovi.¹³⁶ Někteří voliči Tomia Okamury by podpořili Vladimíra Franze, ale jednalo se o mladou internetovou generaci, která je jako voličská nedisciplinovaná.¹³⁷

Výzkumné agentury CVVM, STEM i ppm factum na konci roku 2012 dávaly nejvíce procent Janu Fischerovi, posiloval také Miloš Zeman s podporou okolo 20 %. Za vedoucí dvojici měli kolem 10 % Jiří Dienstbier, Vladimír Franz a Karel Schwarzenberg.¹³⁸ Právě pro Karla Schwarzenberga se mezi 6. a 12. lednem naprosto preference změnily – z outsidera se stal favorit.¹³⁹ V žádném z posledních výzkumů před prvním kolem však na postupu nebyla ohrožena dvojice Fischer, Zeman.¹⁴⁰

2.3 Průběh a výsledky prvního kola prezidentské volby

V prvním kole se volilo v pátek 11. a v sobotu 12. ledna, kdy přesně ve 14:00 byly uzavřeny všechny volební místnosti na území ČR a začalo sčítání hlasů. Volební účast v prvním kole byla 61,31 %. V celkovém počtu 14 904 volebních okrsků tak platný hlas odevzdalo 5 143 966 voličů.¹⁴¹

Do druhého kola postoupil na prvním místě Miloš Zeman se ziskem 1 245 848 hlasů (24,21 %). Druhé místo obsadil Karel Schwarzenberg s 1 204 195 hlasy (23,40 %). Překvapivě nepostoupil favorizovaný Jan Fischer, který skončil na třetím místě s 841 437 hlasy (16,35 %). Těsně za ním se umístil Jiří Dienstbier se ziskem 829 297

---

¹³⁶ Kampaně prezidentských voleb pokračují. In: *Mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2012/12/kampane-prezidentskych-voleb-pokracuji/#.U2VCdPI_t_s
¹³⁷ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, 177 s., [32] s. obr. příl. ISBN 978-807-2524-198.

¹³⁸ HOUŠKOVÁ, Martina. *Prezidentské volby 2013 v ČR v komparativní perspektivě s volbami na Slovensku*[online]. Brno, 2013, s. 20 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/385895/fss_b/Bakalarska_prace_Martina_Houskova.pdf. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie, Obor politologie.

¹³⁹ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, 177 s., [32] s. obr. příl. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁴⁰ HOUŠKOVÁ, Martina. *Prezidentské volby 2013 v ČR v komparativní perspektivě s volbami na Slovensku*[online]. Brno, 2013, s. 20 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/385895/fss_b/Bakalarska_prace_Martina_Houskova.pdf. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie, Obor politologie.

¹⁴¹ Volba prezidenta republiky konaná ve dnech 11.01. – 12.01.2013: Výsledek volby. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://volby.cz/pls/prez2013/pe2?xjazyk=CZ>

hlasů (16,12 %).¹⁴² Jako pátý a zároveň poslední kandidát se ziskem hlasů nad 5 % (6,84 %) skončil Vladimír Franz. Pod 5% hranicí ho následovala Zuzana Roithová (4,95 %), Táňa Fischerová (3,23 %), Přemysl Sobotka (2,46 %) a na posledním místě Jana Bobošíková (2,39 %).¹⁴³

Pro Jana Fischera bylo třetí místo velkým zklamáním,¹⁴⁴ zřejmě i proto, že do předvolební kampaně investoval dvakrát tolik peněz,¹⁴⁵ než jeho postupující soupeři Miloš Zeman a Karel Schwarzenberg.¹⁴⁶ Na vině takového výsledku byla podle odhadů Fischerova doznívající kampaň a naopak stupňující se Schwarzenbergova.¹⁴⁷ Právě sociální sítě přispěly k tomu, že podceňovaný Schwarzenberg postoupil do druhého kola.¹⁴⁸

Táňa Fischerová ani Zuzana Roithová nechtěly do druhého kola žádného z kandidátů podpořit. Osobní postoj Jiřího Dienstbiera se sice lišil od toho, který veřejně pronesl Bohuslav Sobotka, kdy voliče ČSSD vyzval, aby zvážili podporu Miloše Zemana, ale žádné osobní doporučení nepodal. Nepřímo Miloše Zemana ve svém prohlášení doporučil Jan Fischer,¹⁴⁹ Vladimír Franz svým voličům nikoho nedoporučil, i když sám veřejně řekl, že svůj hlas dá Zemanovi.¹⁵⁰ Kromě ČSSD Miloše Zemana

---

¹⁴² Volba prezidenta republiky konaná ve dnech 11.01. – 12.01.2013: Výsledek volby. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://volby.cz/pls/prez2013/pe2?xjazyk=CZ>

¹⁴³ Volba prezidenta republiky konaná ve dnech 11.01. – 12.01.2013: Výsledek volby. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://volby.cz/pls/prez2013/pe2?xjazyk=CZ>

¹⁴⁴ KUDRNA, Tomáš. PRODUKCE: NEGATIV. *Hledá se prezident: dokumentární film ze zákulisí první přímé volby prezidenta* [online archiv]. Česko, 2013, 100 min. [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://voyo.nova.cz/product/filmy/38722-hleda-se-prezident>

¹⁴⁵ Pravidla přímé volby stanovují, že výdaje na volební kampaň nesmí přesáhnout 40 milionů korun v prvním kole a 50 milionů korun (včetně výdajů za kolo první) v kole druhém.

¹⁴⁶ AUST, Ondřej. Monitoring: Fischer dal zatím do prezidentské kampaně dvakrát víc než Zeman, Sobotka i Schwarzenberg. In: *Mediar.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/fischer-dal-zatim-do-prezidentske-kampane-dvakrat-vic-nez-zeman-sobotka-i-schwarzenberg/>

¹⁴⁷ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 85. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁴⁸ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 6. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁴⁹ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 90. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁵⁰ Vladimír Franz: Volím Miloše Zemana. Je čitelnější. *Tyden.cz* [online]. 2013, - [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/boj-o-hrad/vladimir-franz-volim-milose-zemana_259285.html#.U2anJPI t s

podpořila KSČM.¹⁵¹ Naopak na stranu Karla Schwarzenberga se přidali Vladimír Dlouhý, nekandidující Jan Švejnar,¹⁵² Přemysl Sobotka a svůj hlas mu přislíbila i Zuzana Roithová.¹⁵³

V prvním kole se lidé řídili spíše hodnotovou preferencí, což vysvětluje roztržité nízké výsledky pro všechny kandidáty. Náhlý úspěch Schwarzenberga může pocházet buď z důvodu, že lidé nechtěli duel Fischer, Zeman, nebo nechtěli dávat zbytečně hlas někomu, kdo nemá šanci postoupit, nebo Schwarzenbergovi pomohla podpora oblíbeného Jana Švejnara.¹⁵⁴ V posledním týdnu Karla Schwarzenberga podpořili známé osobnosti, herci, zpěváci a na Facebooku se rozjela velká občanská podpora jeho kandidatury, která pocházela od lidí mimo jeho oficiální volební tým. V posledních debatách navíc Schwarzenberg působil *sebevědomě, statečně a vlastenecky*.¹⁵⁵

2.3.1 Finalisté prvního kola přímé prezidentské volby

Postup Miloše Zemana do druhého kola první prezidentské volby byl skoro samozřejmostí. Ale totéž by se dalo říci o postupu Jana Fischera. I tomu průzkumy veřejného mínění připisovaly vysoké volební preference. Nakonec ale postoupil Karel Schwarzenberg. Proč se to stalo? „*Jednoznačně závěr kampaně Karla Schwarzenberga a také ‚vyhoření‘ Jana Fischera. Tak hodnotí odborníci na marketing dosavadní prezidentskou kampaň v Česku.*“¹⁵⁶

Období třinácti dnů před druhým kolem prezidentské volby patřilo v médiích z většiny právě finalistům Karlu Schwarzenbergovi a Miloši Zemanovi. Volební kampaň se vyostřila a stejně tak se vyostřily i prezidentské debaty. Česká republika byla rozdělena do dvou zneprátelených táborů. Zemanovci nechtěli „cizáka“, nepřátelům

---

¹⁵¹ ČESKÁ TELEVIZE. *Otázky Václava Moravce, 13. 1. 2013* [online]. 2013 [cit. 2014-05-05].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=1u14qkIXzFQ>

¹⁵² HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 90. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁵³ ČESKÁ TELEVIZE. *Otázky Václava Moravce, 13. 1. 2013* [online]. 2013 [cit. 2014-05-05].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=1u14qkIXzFQ>

¹⁵⁴ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 101. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁵⁵ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 103. ISBN 978-807-2524-198.

Zemana vadila agresivní kampaň a lživý inzerát v Blesku, některým vadila hysterická kampaň, kterou kolem „knížepána“ spustily známé osobnosti.¹⁵⁷ Obrovská vlna emocí se spustila i na Facebooku, na který přešli po prvním kole i příznivci Zemana. Zatímco jedna skupina si dělala srandu ze Zemanova vzhledu a oblíbenosti cigaret a becherovky, druzí se smáli Schwarzenbergovu mumlání a únavě často přecházející ve spánek. Co ale musíme uznat, je, že v případě obou finalistů se jednalo o silné osobnosti a politické figury.¹⁵⁸ Proto je součástí práce i stručný životopis obou finalistů.

Na první příčce se umístil Miloš Zeman. Narodil se 28. září 1944 v Kolíně, jeho otec byl poštovní úředník, matka učitelka. Rodiče se krátce po jeho narození rozvedli, vyrůstal pouze s matkou. V roce 1963 absolvoval Střední ekonomickou školu v Kolíně. Studium na vysoké škole mu bylo zakázáno kvůli referátu o T. G. Masarykovi, proto šel pracovat do strojírenského podniku Tatra Kolín. O dva roky později bylo Zemanovi umožněno dálkové studium na Vysoké škole ekonomické v Praze, obor národohospodářské plánování. V roce 1968 vstoupil do Komunistické strany Československa. V roce 1969 Zeman promoval s červeným diplomem. Jeho diplomová práce byla na téma prognostika, název Futurologie a budoucnost.

Následně začal uvedený obor vyučovat na Vysoké škole ekonomické v Praze. V roce 1970 byl vyloučen z Komunistické strany Československa pro nesouhlas se sovětskou okupací a normalizací. Po listopadu 1989 se Miloš Zeman aktivně zapojil do politiky. V červnu 1990 byl zvolen poslancem Federálního shromáždění za Občanské fórum (OF). Ve volbách v roce 1992 kandidoval za Českou stranu sociálně demokratickou (ČSSD), kam přešel po rozpadu OF. Postupně se stal předsedou ČSSD (1993), předsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (1996–1998) a předsedou vlády České republiky (1998–2002).

V roce 2003 neuspěl ve volbě prezidenta České republiky. Od té doby žil jako starobní důchodce na Vysočině. V roce 2005 vydal knihu „Jak jsem se mýlil v politice“, která se stala bestsellerem díky prodeji 135 000 výtisků. V roce 2007 vystoupil z ČSSD.

---

¹⁵⁶ Dnešní novinky na www.ihned.cz. *Hospodářské noviny*. 2013, vydání ze dne 14.1.2013, s. 2. Dostupné z: mediasearch.newtonmedia.cz

¹⁵⁷ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 5. ISBN 978-807-2524-198.

O dva roky později založil Stranu práv občanů (SPO), které se stal předsedou, později čestným předsedou. V červnu 2012 získal 50 000 petičních podpisů potřebných pro prezidentskou kandidaturu. V roce 2013 Miloš Zeman zvítězil v historicky první přímé volbě prezidenta České republiky. Je podruhé ženatý. Současnou manželkou je Ivana Zemanová. Má syna Davida, dceru Kateřinu.¹⁵⁹

Na druhém místě skončil Karel Schwarzenberg. Narodil se 10. prosince 1937 v Praze. Stal se nejstarším synem Karla Schwarzenberga a jeho manželky Antonie. V poválečné době v roce 1948 musela rodina opustit Československo. Karel Schwarzenberg studoval v rakouské Vídni a Štýrském Hradci práva, v německém Mnichově lesnictví. Kvůli předčasné smrti svého adoptivního otce Jindřicha Schwarzenberga studia přerušil a začal hospodařit na rodinném majetku v Rakousku a Bavorsku. Později se stal předsedou Mezinárodního helsinského výboru pro lidská práva, zasazoval se o jejich dodržování v Evropě.

V rodinném sídle v Bavorsku založil společně s doktorem Vilémem Prečanem Československé dokumentační středisko. To vydávalo literaturu zakázanou socialistickým režimem. Díla jsou nyní součástí Národního muzea v Praze. Po listopadu 1989 se Karel Schwarzenberg vrátil do své rodné vlasti. V létě následujícího roku byl jmenován kancléřem prezidenta republiky Václava Havla. V roce 1992 vedl delegaci při válečném konfliktu mezi Arménií a Ázerbájdžánem, ještě téhož roku odešel z funkce kancléře. Poté se věnoval řízení rodinného podniku, lesnictví a údržbě svěřených památek. Nadále působil v řadě nadací, komisí a spolků, kde uplatňoval své zkušenosti z práce v mezinárodních vztazích.

V roce 2002 neúspěšně kandidoval v senátních volbách, v roce 2004 byl senátorem zvolen. Začátkem roku 2007 byl Karel Schwarzenberg jmenován ministrem zahraničí České republiky. V červnu 2009 spolu s Miroslavem Kalouskem založil stranu TOP 09, v současné době je jejím předsedou. Následující rok v květnu byl zvolen poslancem a poté opět ministrem zahraničních věcí. V září 2011 se rozhodl kandidovat v historicky první přímé volbě prezidenta České republiky. Ve finálovém klání v lednu

---

¹⁵⁸ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 7. ISBN 978-807-2524-198.

roku 2013 neuspěl. Jeho manželkou se poprvé (1967) i podruhé (2008) stala Therese Schwarzenbergová. Společně mají syna Jana Nepomuka Ondřeje.¹⁶⁰

2.4 Průběh a výsledky druhého kola prezidentské volby

V obou kolech se voliči rozhodovali podle politické logiky.¹⁶¹ Úspěch obou kandidátů závisel do jisté míry na vytvoření dojmu odcizení se od nepopulárních politických stran či politiků. Oba finalisté prezidentské volby měli své „*Mirky*“, kteří jakoby během kampaně zmizeli z povrchu zemského. Miloš Zeman měl svého Miroslava Šloufa, Karel Schwarzenberg měl svého Miroslava Kalouska. Přestože oba dva stáli v pozadí jejich volebních kampaní,¹⁶² bylo lepší je skrývat, protože je občané nemají rádi.

Miloš Zeman se nebál veřejnosti připomenout Schwarzenbergovo nepopulární spojení s tehdejší vládou a Miroslavem Kalouskem (viz billboardy *Stop této vládě, Stop Kalouskovi na Hradě*). Schwarzenbergovu týmu nabídl občan video, na kterém Miloš Zeman spolu s Miroslavem Šloufem nakupují ve Vídni.¹⁶³ Tímto materiálem mohl Schwarzenbergův tým oplatit Zemanovi stejnou mincí, protože Zeman jakékoli spojení s Miroslavem Šloufem po celou dobu kampaně odmítal.¹⁶⁴ Karel Schwarzenberg se ale do takto nečistého zápasu pouštět nechtěl a odmítl video v kampani použít. Ve volebním boji, kde jde o všechno, to mohla být chyba, na kterou ve výsledku Karel Schwarzenberg doplatil.

Ve druhém kole přímé volby s rozdílem 9,61 % zvítězil Miloš Zeman, kterého volilo 54,80 % občanů (2 717 405). Celková volební účast ve druhém kole klesla oproti

---

¹⁵⁹ Životopis Miloše Zemana. In: *Www.zemanmilos.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.zemanmilos.cz/cz/t/zivotopis.htm>

¹⁶⁰ Životopis Karla Schwarzenberga. In: *Www.karelschwarzenberg.cz* [online]. 2004 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.karelschwarzenberg.cz/zivotopis.html>

¹⁶¹ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 6. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁶² HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 41, 69. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁶³ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 43, 44. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁶⁴ KUBITA, Jan. Jednal jsem s některými pány, říká Miroslav Šlouf, spoluautor Zemanova vítězství. *Ihned.cz* [online]. 2013, - [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59199070-jednal-jsem-s-nekterymi-pany-rika-miroslav-slouf-spoluautor-zemanova-vitezstvi>

kolu prvním na 59,11 %.¹⁶⁵ Karel Schwarzenberg se ziskem 45,19 % prohrál o téměř 500 000 hlasů (získal 2 241 171 hlasů).¹⁶⁶ Schwarzenberga volila větší města, bohatší oblasti, vzdělanější lidé. Zemanu ti druzí, spíše lidé bez maturity z menších obcí.¹⁶⁷ „*Jak ukázal Herzmannův výzkum, Zemanu často volili lidé, kteří si nechtěli klást otázky, ale chtěli znát odpovědi.*“¹⁶⁸

Karel Schwarzenberg udělal před druhým kolem několik zásadních chyb. Kromě nešťastného výroku o Benešových dekretch se také nedokázal pohotově bránit Zemanově agresivní taktice. Stejně jako před prvním kolem uváděla Fischerova kampaň, před kolem druhým uváděla ta Schwarzenbergova. V závěru Schwarzenbergovy kampaně to vypadalo, že jeho tým dělá kampaň bez kandidáta. Podle Jana Dobrovského byl kandidát *až moc zdrženlivý a nikdo ho nepřinutil říct něco populistického.*¹⁶⁹ Schwarzenbergova kampaň byla orientovaná hlavně na mladé voliče do 29 let, ale odezvu by jistě našli i u střední, starší a nejstarší generace. Mohl se obrátit na skupinu lidí nespokojených s komunismem, která by ho volila jako někoho, kdo režim rozkládal.¹⁷⁰ Z voličských skupin mohl Schwarzenberg získat nové voliče už jen mezi pětinou komunistů, která odmítala jít volit, anebo sebrat některé hlasy Zemanovi.¹⁷¹ Ani jedno se mu ale nepodařilo.

Ve druhém kole se nevolilo jen takticky menší zlo, ale částečně i srdcem. Společnost se rozdělila na ty, kteří se aktivovali, a ty, kteří dávali ruce pryč.¹⁷² Jak se domnívá Martin Komárek v knize *Proč právě Zeman?*, voliči Zemana hledali dlouhodobého ochránitele. Věděli jen, že si mohou koupit o něco méně než před dvěma

---

¹⁶⁵ Volba prezidenta republiky konaná ve dnech 11.01. – 12.01.2013: Výsledek volby. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://volby.cz/pls/prez2013/pe2?xjazyk=CZ>

¹⁶⁶ Volba prezidenta republiky konaná ve dnech 11.01. – 12.01.2013: Výsledek volby. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://volby.cz/pls/prez2013/pe2?xjazyk=CZ>

¹⁶⁷ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 175. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁶⁸ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 86. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁶⁹ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 124. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁷⁰ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 48. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁷¹ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 157. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁷² HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 172. ISBN 978-807-2524-198.

roky. Když se Schwarzenbergovi nepodařilo ani správně vhodit hlasovací lístek do urny, mnozí si řekli, že už je na to starý.¹⁷³

3. Politické debaty okolo první přímé prezidentské volby

Média, která v demokratických státech mají jako jedno z největších privilegií svou svobodu, plní veřejnou funkci informování občanů o důležitých událostech a tématech.¹⁷⁴ O konání přímé volby prezidenta bylo nezvratně rozhodnuto. České média se tak musela připravit na něco, co zde ještě nebylo. Jak se s první přímou prezidentskou volbou lze vypořádat? Již na začátku bylo jasné, že přímá prezidentská volba byla zásadním tématem, které ve zpravodajství nesmělo chybět. Informování o kandidátech s sebou ale neslo i zpravování o jejich volebních kampaních, které tak zdarma dostaly prostor v médiích.

Výsledná podoba mediálních obsahů bývá kromě externích a interních regulačních norem ovlivňována i nadčasovými zájmy média. Tento směr vývoje a způsob sdělování obsahů určují finanční ukazatele podnikajících subjektů. *Média nejsou jen ekonomickými subjekty, ale jejich činnost podléhá i kritériím kulturním*¹⁷⁵, která však mohou být závislostí médií na aktivitě inzerentů nezřídka odsunuta do pozadí. Média tak mohou zohledňovat spíše svou finanční úspěšnost a rezignovat na svou kriticko-společenskou funkci. V době prezidentské volby byla situace mezi vlastníky médií následující. Z televizních stanic byla jedinou veřejnoprávní a v podstatě nezávislou stanicí Česká televize. Zbývající stanice Nova i Prima byly soukromé a komerční neboli výrazně závislé na inzerentech a jejich financích. Komerční stanice se v první řadě soustředí na generaci zisku. Kvalita podávaného obsahu se snižuje s požadavkem na kvantitu publika konzumujícího mediální obsah. „*Pro Postmana je komerční televize strašidlo, které ohrožuje v Evropě základy každého národa.*“¹⁷⁶ Komerční stanice jsou totiž vývojově spjaty s americkou kulturou a vzhledem

---

¹⁷³ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 172. ISBN 978-807-2524-198.

¹⁷⁴ SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, s. 12. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 8024608278.

¹⁷⁵ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 46. ISBN 978-80-7367-683-4.

¹⁷⁶ KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, s. 59-60. ISBN 807184134x.

k oblíbenosti tohoto (infotainment) formátu hrozí přizpůsobení (české) kultury té americké.

Volební boj je v první řadě procesem komunikačním. Pokud to (demokratické) podmínky dovolují, kandidáti se snaží přesvědčit případné voliče o svých cílech a získat si tak jejich sympatie a hlasy. Politickým kandidátům bývá v televizi zdarma vyčleněn vysílací čas. „Z toho je patrné, že masová média – především televize – mohou rozhodujícím způsobem přispět k účinnosti volebního boje.“¹⁷⁷ Kromě přesných a neutrálních informací se od médií také očekává, že kandidátům nabídnou diskusní pořady či debaty, v nichž před zraky voličů mohou odehrát svůj souboj.¹⁷⁸ V anglo-saské kultuře však média mohou k holým informacím připojit také své názory a otevřená stanoviska. Vyslovením doporučení, pochvaly či kritiky tak přispívají k pluralitě názorů, ze kterých si divák může vybrat sobě nejbližší. V moderních demokratických státech jsou média obousměrným prostředníkem mezi politickými institucemi a občany. Občanům zprostředkovávají možnost neosobního kontaktu s politiky a jejich cíli. Politikům přinášejí aktuální obraz nálad a potřeb občanů jejich země.¹⁷⁹

Zatímco Schwarzenberg byl novinářům díky svému smyslu pro humor a pro spravedlnost sympatický a některá média mu otevřeně vyjádřila svou podporu, Zeman měl s médii přesně opačný vztah. S novináři bojoval, urážel je a poučoval. Ale jako funguje pozitivní reklama, stejně tak, ne-li možná více, platí reklama negativní. I bojem s médii si lze prostor v médiích vysloužit.¹⁸⁰ Před prvním kolem, kdy ještě nebylo jisté, kteří kandidáti postoupí, musela média věnovat pozornost všem jedenácti a později devíti kandidátům. Zčásti proto, aby se vyhnula zaujatému informování, a zčásti proto, aby zpestřila a zatraktivnila své vysílání, přistoupily zejména televizní stanice k politickým debatám s kandidáty. Debaty s kandidáty pořádaly organizace i média a

---

¹⁷⁷ SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, s. 11. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 8024608278.

¹⁷⁸ SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, s. 12. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 8024608278.

¹⁷⁹ SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, s. 13. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 8024608278.

¹⁸⁰ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?.* 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 84. ISBN 978-807-2524-198.

konaly se i debaty se studenty. Mediálních debat bylo příliš a začaly brzy – již v srpnu roku 2012. Každý z kandidátů se chtěl co nejvíce veřejně prezentovat, ne-li mít svou vlastní debatu. „Častý výskyt kandidáta v televizním vysílání má navíc pozitivní vliv na jeho rozpoznatelnost a zapamatovatelnost.“¹⁸¹ S blížícím se datem prvního kola voleb tak noviny přinášely rozhovory, kandidáti diskutovali na nejrůznějších fórech, v televizích i rozhlase.

3.1 Prezidentské debaty před prvním kolem přímé volby

Vzhledem k velkému počtu debat zde zmíním pouze ty, které byly živě audiovizuálně přenášeny a do kterých byla určitým způsobem zapojena přední česká média, tedy zpravodajské servery aktualne.cz, ihned.cz a Hospodářské noviny, iDnes.cz a Mladá fronta Dnes, TV Nova, Prima family a Česká televize.

Kromě asi desítky debat různých organizací vznikl i sportovně pojatý seriál prezidentských deseti minutových rozhovorů, který do svého programu zařadila internetová televize Stream.cz¹⁸². Pod vedením Pavla Zuny vznikla série krátkých rozhovorů s názvem Závod o hrad. Od pondělí 29. října 2012 běžel dvacetidílný cyklus rozhovorů s prezidentskými kandidáty během provozování jimi zvoleného sportu. Televize se takto snažila debaty formálně odlišit od ostatních. Účast odmítli pouze Táňa Fischerová, Vladimír Franz a Tomio Okamura.¹⁸³

Pořad Volejte prezidentovi vysílala od 15. října i zábavní televize Pětka. Pořad s 50minutovou stopáží běžel od pondělí do pátku vždy od 19 hodin a moderoval ho Petr Skočdopole.¹⁸⁴ Diváci mohli hostům pokládat otázky telefonicky, přes Skype, Facebook nebo mailem. Hosty pořadu se stali například Miloš Zeman, Vladimír Dlouhý, Táňa

---

¹⁸¹ KUKLOVÁ, Petra. *Mediální obraz a image Karla Schwarzenberga*. Brno, 2010 s. 9. Magisterská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, Ph.D.

¹⁸² Dostupné online na: www.stream.cz/porady/zavod-o-hrad

¹⁸³ AUST, Ondřej. Pavel Zuna bude sportovat s prezidentskými kandidáty, rozhovory propagoval Seznam.cz i Novinky.cz. In: *Mediar.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/pavel-zuna-bude-sportovat-s-prezidentskymi-kandidaty-rozhovory-zpropaguje-seznam-i-novinky-cz/>

¹⁸⁴ AUST, Ondřej. Nová televize Pětka se představila na přeplněné tiskovce. In: *Mediar.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/nova-televize-petka-se-predstavuje/>

Fischerová, Jana Bobošíková, Zuzana Roithová, Vladimír Franz, Přemysl Sobotka a Jiří Dienstbier.¹⁸⁵

První debaty s prezidentskými kandidáty ve spolupráci s aktualne.cz se konaly 1. a 8. listopadu 2012. Tzv. Interpelace s prezidentskými kandidáty ve formátu scénických diskusí se konaly se třemi a dvěma kandidáty. Moderoval je ekonom Tomáš Sedláček a dalším hostem byl Jan Kysela. Ve čtvrtek 1. listopadu se debaty zúčastnili Zuzana Roithová, Jiří Dienstbier a Miloš Zeman. Další setkání s kandidáty se konalo ve čtvrtek 22. listopadu za účasti Přemysla Sobotky a Karla Schwarzenberga. V diskusích, které byly online přenášeny na aktualne.cz od 18 hodin, zazněly otázky bloggerů a diskutérů portálu aktualne.cz i diváků v hlavním sále Nové scény Národního divadla.¹⁸⁶

Zpravodajský server idnes.cz v přímém online přenosu odvysílal dvě debaty o evropských otázkách, které pořádalo občanské sdružení Evropské hodnoty. První debata se konala 8. listopadu od 18 hodin v sále Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy a zúčastnilo se jí šest kandidátů: Jiří Dienstbier, Jan Fischer, Zuzana Roithová, Karel Schwarzenberg, Přemysl Sobotka a Miloš Zeman.¹⁸⁷ Debaty moderovali Jakub Janda a Hana De Goeijová. Kromě možných 180 diváků v sále se mohli ptát i čtenáři idnes.cz, a to do 6. listopadu 2012 do 16:00.¹⁸⁸ Cílem debaty bylo přiblížit divákům názory kandidátů na směřování České republiky v Evropské unii. Po krátké úvodní řeči kandidátů následovala debata s moderátory, ve které měl každý kandidát dvě minuty na zodpovězení jedné otázky. Položit jednu otázku si mohli i kandidáti navzájem. Na dotazy publika bylo vyhrazeno 30 minut. Po odchodu v sále i na stránkách idnes.cz mohli diváci hodnotit výkony jednotlivých kandidátů.¹⁸⁹ Druhé debaty o evropské vizi pro Česko 12. prosince 2012 se zúčastnili pouze Vladimír

---

¹⁸⁵ TELEVIZE PĚTKA. *Volejte prezidentovi* [online]. 2012 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/playlist?list=PL5G24uZYZBdTI9cg7l6t6ZcbltQR2TNv>

¹⁸⁶ Interpelace s prezidentskými kandidáty na Nové scéně. In: *Novascena.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://www.novascena.cz/cs/aktuality/800.html>

¹⁸⁷ JIRIČKA, Jan a Marek DVOŘÁČEK. Eurohujeri teď mlčí. Prezidentští kandidáti řešili evropskou vizi. *Idnes.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/primy-prenos-z-debaty-prezidentskych-kandidatu-ft2-/domaci.aspx?c=A121108_123257_domaci_jj

¹⁸⁸ On-line rozhovor: Debata prezidentských kandidátů o evropské vizi. In: *Idnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/debata-prezidentskych-kandidatu-o-evropske-vizi-f6i-/odpovedi.aspx?t=PREZDEBAT>

¹⁸⁹ VENTUROVÁ, Jitka. IDNES.cz přinese přímý přenos debaty prezidentských kandidátů. *Idnes.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/idnes-cz-prinese-primy-prenos-z-debaty-prezidentskych-kandidatu-pxy-/domaci.aspx?c=A121105_123254_domaci_jpl

Dlouhý a Jana Bobošíková, zbývající tři kandidáti, Táňa Fischerová, Vladimír Franz a Tomio Okamura, účast odmítli či zrušili.¹⁹⁰

Sedmiminutový prostor na představení svých plánů a záměrů formou powerpointové prezentace dalo jednotlivým kandidátům netradiční fórum zpravodajského serveru iHNed.cz – prezidentský Powerpoint. Hlavní myšlenkou debaty bylo přiblížit své přednosti, vlastnosti, minulost i představy o budoucnosti země pod jejich působením ve funkci prezidenta, to vše na téma: Česko v roce 2018. Pozvání na debatu obdrželo všech 11 kandidátů, i když ještě nebylo jisté, že všechny ministerstvo vnitra zaregistruje. Z časových důvodů účast odmítli Vladimír Franz a Tomio Okamura.¹⁹¹ Prezidentský Powerpoint 3. prosince od 19 hodin sledoval plný divadelní sál La Fabriky i čtenáři iHNed.cz živě na internetu.¹⁹²

Deník Mladá fronta Dnes uspořádal spolu se serverem idnes.cz dvě debaty. První debata všech kandidátů se uskutečnila před prvním kolem v úterý 8. ledna 2013 v Ballingově sále v Národní technické knihovně v Praze. Moderovali ji šéfredaktor MF Dnes Robert Čásecký a jeho zástupce Jiří Kubík. Kromě otázek moderátorů a publika měli kandidáti opět možnost položit otázku vybranému soupeři.¹⁹³ Debaty se všemi prezidentskými kandidáty byly spíše pro zpestření, než aby se na jejich úrovni odehrával tvrdý politický souboj. „*Všichni jsou už okoukaní a zdá se, že trochu unavení. (...) Debata končí nerozhodně. Bude jich ještě několik. Všichni se zajímají o kandidáty. Ti už nemají co nového říci.*“¹⁹⁴

---

¹⁹⁰ DVOŘÁČEK, Marek. Jsou plány EU sociálně inženýrský sen? přeli se Bobošíková a Dlouhý
Zdroj: http://zpravy.idnes.cz/prezident-volba-debata-evropska-vize-primy-prenos-fw3-/domaci.aspx?c=A121211_101517_domaci_kot.Idnes.cz [online]. 2012, - [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/prezident-volba-debata-evropska-vize-primy-prenos-fw3-/domaci.aspx?c=A121211_101517_domaci_kot

¹⁹¹ KUBITA, Jan. Prezidentský powerpoint: Zeman dal dohromady jen dvě stránky. Bobošíková měla i fanfáry. In: *Ihned.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/politika/c1-58896210-prezidentsky-powerpoint-zeman-dal-dohromady-jen-dve-stranky-bobosikova-mela-i-fanfary>

¹⁹² Debata prezidentských kandidátů, kterou IHNEDE.cz a HN pořádají, bude i živě na webu. In: *Ihned.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/politika/c1-58894610-hrad-prezident-debata-ihned-hn>

¹⁹³ VIDEO: Kompletní záznam první debaty všech prezidentských kandidátů. In: *Idnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/prezident-prima-volba-debata-idnes-cz-mf-dnes-zaznam-fhy-/domaci.aspx?c=A130109_092620_domaci_kot

¹⁹⁴ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 64, 67. ISBN 978-807-2524-198.

Prezidentské speciály zařadily do svého vysílání i obě komerční televizní stanice: Nova a Prima family. Televize Nova od čtvrtka 29. listopadu 2012 začala vysílat cyklus s názvem Cesta na Hrad, ve kterém každý týden představila jednoho z kandidátů.¹⁹⁵ Prezidentský speciál Televizních novin moderovala Markéta Fialová, která po stažení svého moderátorského kolegy Karla Voříška nemohla sama Televizní noviny uvádět. Programový začátek rozhovorů byl po čtvrtěčních seriálech přibližně ve 22:40 a stopáž byla zhruba 40 minut.¹⁹⁶ Televize Nova se k prezidentskému speciálu vrátila ještě dvakrát. Poprvé 8. ledna, kdy od 21:50 vysílala duel favoritů přímé volby prezidenta, Miloše Zemana a Jana Sichera.¹⁹⁷ Téměř 50minutovou poslední debatu pouze této dvojice kandidátů moderovala Markéta Fialová.¹⁹⁸

První ze dvou debat pořádaných televizí Prima family v pátek 4. ledna 2013 se na rozdíl od debat ostatních televizních stanic nevysílala živě v přímém přenosu, ale ze záznamu.¹⁹⁹ Debata dvou kandidátů s nejvyššími voličskými preferencemi, Jana Fischera a Miloše Zemana, se natáčela v pátek odpoledne v pražské Rock Opeře.²⁰⁰ Záznam Prima vysílala v hlavním večerním vysílacím čase od 20:15.²⁰¹ Vůbec první duel Fischer–Zeman byl spíše odlehčenou než seriózní debatou. V devadesáti minutách mluvili nejen kandidáti, ale i jejich manželky a děti, novinář Erik Best oba kandidáty zkoušel z angličtiny a ruštiny a výkon obou hostů hodnotil objemem hluku (hlukoměr) přesně názorově vyhraněného publika (půl sálu tvořili příznivci Zemana a druhou půlku

---

¹⁹⁵ Nova chystá Cestu na Hrad, prezidentský speciál. In: *Mediamania.tyden.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: http://mediamania.tyden.cz/rubriky/televize-radio/nova-chysta-cestu-na-hrad-prezidentsky-special_252916.html

¹⁹⁶ Nova nasazuje na čtvrtěční večery speciál Televizních novin Cesta na Hrad. In: *Mediar.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/nova-nasadi-na-ctvrtečni-vecery-special-televizních-novin-cesta-na-hrad/>

¹⁹⁷ POLÁK, Lukáš. Fischer, Franz, Zeman, nebo někdo jiný? Velký přehled prezidentských debat. In: *Www.digizone.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/fischer-franz-zeman-nebo-nekdo-jiny-velky-prehled-prezidentských-debat/>

¹⁹⁸ *Prezidentský duel Fischer - Zeman na TV Nova* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=c10Cfnhd2bY>

¹⁹⁹ Prima Family nabídne vlastní prezidentský duel. Bude ze záznamu. In: *Www.mediashow.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.mediashow.cz/media/prima-family-nabidne-vlastni-prezidentsky-duel-bude-ze-zaznamu.html>

²⁰⁰ OVČÁČEK, Jiří. Fischer se Zemanem v prvním duelu zažili zkoušku z angličtiny a ruštiny. In: *Www.novinky.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/289395-fischer-se-zemanem-v-prvním-duelu-zazili-zkousku-z-anglictiny-a-rustiny.html>

²⁰¹ POTUČEK, Jan. Prima dnešní Prezidentský duel Zemana s Fischerem předtočila. Podívejte se. In: *Www.digizone.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/prima-dnesni-prezidentsky-duel-mezi-zemanem-a-fischerem-predtocila-podivejte-se/>

příznivci Fischera).²⁰² Za tuto debatu později od dubna 2013 vedla Rada pro rozhlasové a televizní vysílání s televizí Prima správní řízení kvůli údajnému nedodržování zásad objektivitu a vyváženosti.²⁰³ V Prezidentském duelu televize totiž poskytla prostor pouze dvěma prezidentským kandidátům a „*náležitě neodůvodnila, proč nebyli pozváni i ostatní kandidáti. FTV Prima byla upozorněna na porušení zákona a dostala sedmidenní lhůtu k nápravě, což znamená, aby do budoucna zabránila opakování podobných případů.*“²⁰⁴

Nejvíce televizních debat a prezidentských speciálních vysílání nabídla veřejnoprávní Česká televize. Připravila a upravila celkem čtyři pořady: Interview ČT24 – prezidentská volba (moderovala Daniela Písařovicová), Hyde Park – prezidentský speciál (moderoval Lukáš Dolanský), Prezidentské debaty a Prezidentskou superdebatu (moderoval Václav Moravec). V případě druhého kola byly ohlášeny ještě Prezidentský duel a Prezidentské finále opět v moderaci Václava Moravce.²⁰⁵ Diváci České televize se do Prezidentských debat mohli přihlásit zdarma přes webový formulář ČT24. První Prezidentské superdebaty v pražském Kongresovém centru se mohlo zúčastnit tisíc diváků. Prezidentského duelu a finále v pražském Paláci Hybernia mohlo živě v sále sledovat cca 450 diváků.²⁰⁶ Zároveň Česká televize věnovala každému z jedenácti kandidátů téměř tří minutový příspěvek (medailon s reportáží a odpovědí na anketní otázky) pod názvem Den s prezidentským kandidátem v hlavní večerní zpravodajské relaci Události.

Všech 11 kandidátů přijalo pozvání do pořadu Interview ČT24. Každý všední den od 26. listopadu do 10. prosince po půl sedmé večer tak diváci měli možnost

---

²⁰² Vyhrál Fischer, rozhodl hlukoměr. Sledovali jsme on-line prezidentskou debatu Zeman vs. Fischer. In: *Www.reflex.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/49047/vyhral-fischer-rozhodl-hlukomer-sledovali-jsme-on-line-prezidentskou-debatu-zeman-vs-fischer.html>

²⁰³ Usnesení Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze 7. zasedání. In: *Www.rrtv.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.rrtv.cz/cz/files/monitoring/2013_analyza_prezidentske_volby.pdf

²⁰⁴ Porušení zákona před volbami: Reportéři ČT znevýhodnili Fischera, Prima dala jen jeho a Zemana. In: *Www.mediar.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/poruseni-zakona-pred-volbami-reporteri-ct-znevychodnili-fischera-prima-dala-jen-jeho-a-zemana/>

²⁰⁵ Duely a debaty - tak bude vypadat prezidentské vysílání ČT. In: *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/media-it/202267-duely-a-debaty-tak-bude-vypadat-prezidentske-vysilani-ct/>

sledovat celkem 11 profilových rozhovorů v délce 20 minut. Prvním týdnem v lednu odstartovaly menší prezidentské debaty se třemi až čtyřmi kandidáty v Ostravě (3. ledna 2013), Brně (7. ledna) a Praze (9. ledna), které byly v hlavním vysílacím čase od 20 nebo 21 hodin živě vysílány na ČT24 a které v délce 90 minut moderoval Václav Moravec.²⁰⁷ Ve všední dny od 7. do 21. prosince se 11 kandidátů zúčastnilo Hyde Parku na ČT24. Od 20:05 hostům mohli klást otázky i diváci telefonicky, přes Skype či prostřednictvím sociálních sítí. Kvůli zjištění sdružení KohoVolit.eu o manipulaci s hlasováním byla anketa jako součást prezidentských speciálů Hyde Parku zrušena.²⁰⁸ První Prezidentská superdebata se všemi kandidáty se konala ve čtvrtek 10. ledna od 20 hodin v Kongresovém centru v Praze a sledovalo ji 1,7 milionu lidí.²⁰⁹ Dvouhodinovou debatu moderoval Václav Moravec a byla přenášena v přímém přenosu na ČT1 a ČT24.²¹⁰ Kromě těchto pořadů vyčlenila Česká televize kandidátům ještě pět hodin vysílacího času zdarma, jak jí to ukládá zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky. Vlastní volební spoty, které mohli kandidáti využít nejdříve 16 dní a nejpozději 48 hodin před zahájením volby prezidenta, běžely na ČT1 a ČT24 od 29. prosince 2012 do 9. ledna 2013.²¹¹

3.2 Prezidentské debaty po prvním a před druhým kolem přímé volby

Pro případ, že by se o prezidentovi České republiky nerozhodlo hned v prvním kole, byly naplánované debaty i po 13. lednu 2013. Postupující kandidáty Miloše

---

²⁰⁶ ČT zve diváky na prezidentské debaty. In: *Wwww.ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/media-it/207249-ct-zve-divaky-na-prezidentske-debaty/>

²⁰⁷ POLÁK, Lukáš. Prezidentské volby pokryje Česká televize prostřednictvím čtyř speciálních formátů. In: *Wwww.digizone.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/prezidentske-volby-zpracuje-ceska-televize-prostrednictvim-ctyr-specialnich-formatu/>

²⁰⁸ BAROCH, Pavel. Takto se manipuloval Hyde Park, ukázal programátor. *Aktualne.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/takto-se-manipuloval-hyde-park-ukazal-programator/r~i:article:763830/>

²⁰⁹ Závěrečný prezidentský duel na ČT sledovalo 1,6 milionu diváků. In: *Wwww.parlamentnilisty.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Zaverecny-prezidentsky-duel-na-CT-sledovalo-1-6-milionu-divaku-260795>

²¹⁰ ČT k první přímé prezidentské volbě chystá kandidátské debaty, superdebatu i duely. In: *Mediar.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/ct-k-prvni-prime-prezidentske-volbe-chysta-kandidatske-debaty-superdebatu-i-duely/>

²¹¹ Česká televize nabídne před prvním kolem prezidentské volby čtyři speciální formáty. In: *Wwww.satcentrum.com* [online]. 2012 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.satcentrum.com/clanky/17839/ceska-televize-nabidne-pred-prvnim-kolem-prezidentske-volby-ctyri-specialni-formaty/?lang=sk>

Zemana a Karla Schwarzeberga čekalo před druhým kolem celkem sedm debat. První debata Českého rozhlasu 1 – Radiožurnálu se konala 16. ledna ve 14 hodin, druhá pak 23. ledna od 17 hodin. Původně plánované byly dvě debaty na České televizi ve dnech 17. a 24. ledna, internetová debata Mladé fronty Dnes a idnes.cz se uskutečnila v úterý 22. ledna. Na poslední chvíli do svého programu zařadily prezidentské debaty i obě komerční televizní stanice: Prima family zařadila Prezidentský duel – finále na pátek 18. ledna, televize Nova pak odvysílala ve středu 23. ledna Speciál Televizních novin Cesta na Hrad.²¹² Pro finalisty byly duely ještě lepší příležitostí, jak přesvědčit nerozhodné voliče. „*Duely totiž přitahují mnohem větší zájem publika než jiné složky kampaně.*“²¹³

Čerství finalisté prezidentské volby se společně na televizních obrazovkách představili hned v neděli 13. ledna 2013 v diskusním pořadu České televize Otázky Václava Moravce. Na otázku, zda vyčerpá zbývajících deset milionů na svou kampaň, tehdy Miloš Zeman uvedl, že teď je nejdůležitější série televizních diskusí, protože zatímco na koncert přijde 5 000 lidí, debaty sleduje nejméně půl milionu lidí. „*Člověk nemá přesvědčovat lidi výrazem své tváře, svoji fyzickou krásou, ale má přesvědčovat lidi argumenty, které jim říká,*“²¹⁴ uzavřel Miloš Zeman svou odpověď. Musel si být vědom toho, že nad Karlem Schwarzenbergem má v debatách navrch, a to nejen pohotovou a mnohdy vtipnou reakcí, doplněnou bonmoty, ale také v kvalitě mluveného projevu. Na rozdíl od Karla Schwarzenberga mu bylo vždy dobře rozumět. Zároveň oba kandidáti odmítli, že by se uchýlili k vedení negativní kampaně. Karlu Schwarzenbergovi se totiž tento způsob boje přičí a podle Zemana: „*ten kdo vede primárně negativní kampaň, škodí především sám sobě, protože většina voličů, neříkám, že všichni, je rozumných a řekne si, když ten člověk jenom nadává svému protikandidátovi, tak asi nemá sám co nabídnout.*“²¹⁵ Vzájemná kritika soupeřových kandidátů tak podle něj není negativní kampaní.

---

²¹² ČT, rozhlas a Nova chystají duely prezidentských kandidátů, Prima nakonec taky. In: *Mediar.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/ct-rozhlas-a-nova-chystaji-duely-prezidentskych-kandidatu-prima-nakonec-taky/>

²¹³ GIŇOVÁ, Petra Marie. *Prezidentské duely a jejich potenciál v prezidentských kampaních v ČR*. Brno, 2013, s. 37. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/333157/fss_m/Diplomova_prace_Ginova.txt. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, PhD.

²¹⁴ ČESKÁ TELEVIZE. *Otázky Václava Moravce, 13. 1. 2013* [online]. 2013 [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=1u14qkIXzFQ>

²¹⁵ ČESKÁ TELEVIZE. *Otázky Václava Moravce, 13. 1. 2013* [online]. 2013 [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=1u14qkIXzFQ>

První (16. 1. od 14:00) i druhá (23. 1. od 17:00) rozhlasová debata prezidentských kandidátů Miloše Zemana a Karla Schwarzenberga na Radiožurnálu byla přenášena i obrazově, a to prostřednictvím kanálu Youtube (www.youtube.com/user/ceskyrozhlas).²¹⁶ Oba pořady moderoval Martin Veselovský. V prvním otázky kandidátům pokládali přední čeští komentátoři a politologové. Součástí byl i vstup z ostravské a plzeňské restaurace, ve kterém se mohli k volbě prezidenta vyjádřit občané. Ve druhém padaly dotazy posluchačů a přítomných hostů v divadle Minor.²¹⁷

V úterý 22. ledna se konala další debata pořádaná deníkem Mladá fronta Dnes a serverem idnes.cz, který ji také živě přenášel. Moderovali ji opět šéfredaktor Mladé fronty Dnes Robert Čásenský a jeho zástupce Jiří Kubík. Kromě nich kandidátům pokládali otázky také diváci z publika. Mezi prodiskutovávaná témata patřily například problémy ČR, vliv komunistů, preventivní ozbrojené zásahy, spojitost kandidátů s korupčními kauzami či dluhová krize.²¹⁸

V následujících podkapitolách se dostáváme k jednomu z cílů práce – analýze jednotlivých televizních prezidentských debat. V úvodu bude vždy představena televizní stanice, stručný medailon moderátora a jeho profesní zkušenosti. Dále následuje deskripce debaty jako celku, vizuálních prvků, vystupování jednotlivých aktérů. V následující podkapitole budou shrnuty zásadní poznatky a na jejich základě porovnány všechny vybrané debaty.

---

²¹⁶ Kdo bude prezidentem? Dozvíte se na Radiožurnálu. In: *Www.rozhlas.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:<http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/zprava/zprava/kdo-bude-prezidentem-dozvite-se-na-radiozurnalu--1157226>

²¹⁷ Usnesení Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze 7. zasedání. In: *Www.rrtv.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:http://www.rrtv.cz/cz/files/monitoring/2013_analyza_prezidentske_volby.pdf

²¹⁸ VIDEO: Kompletní záznam prezidentského duelu Schwarzenberg-Zeman. In: *Zpravy.idnes.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:http://zpravy.idnes.cz/volba-prezidenta-duel-schwarzenberg-zeman-fjr-/domaci.aspx?c=A130116_141233_domaci_kot

3.2.1 Analýza debaty České televize z 17. 1. 2013

Česká televize byla založena zákonem č. 483/1991 Sb.²¹⁹, o České televizi, ze dne 7. 11. 1991. Zákon nabyl účinnosti 1. 1. 1992 a Česká televize od této chvíle plní úkoly veřejné služby. Generálním ředitelem je od října 2011 Petr Dvořák. V současné době do nabídky České televize spadá šest vysílacích okruhů: ČT 1, ČT 2, ČT 24, ČT sport, ČT :D a ČT art. Průměrný věk diváka ČT 1 je 48 let, ČT 24 poté 58 let. Zatímco ČT 1 v roce 2012 sledovalo více žen, zpravodajskou stanici ČT 24 sledovalo převážně mužské publikum. Hosty do předvolebního vysílání zvala ČT na základě jejich aktuálního volebního potenciálu (přesněji na základě posudku sdružení SIMAR a vyjádření odborné veřejnosti).²²⁰ Václav Moravec patří k nejvýraznějším českým žurnalistickým osobnostem. Svou kariéru započal v roce 1992 jako rozhlasový moderátor a redaktor, diskusní pořad Otázky Václava Moravce na ČT moderuje s krátkou přestávkou od roku 2004. Za moderování pořadu Interview BBC obdržel v roce 2003 Cenu Nadace Českého literárního fondu Novinářská křepelka pro mladé novináře do 33 let, je také čtyřnásobným držitelem ceny TýTý jako nejoblíbenější osobnost televizní publicistiky.²²¹

Prezidentský duel ve čtvrtek 17. ledna 2013 od 20:00 do 20:30 na ČT 1 sledovalo 1,32 milionu diváků starších 15 let. Na ČT 24 ji kvůli hlasování o nedůvěře vlád sledovalo od 20:36 dalších 173 000 diváků.²²² Původní stopáž 90 minut byla překročena o 8 minut a 7 sekund. Debata se konala v pražském Divadle Hybernia, v jehož hledišti usedlo zhruba 450 diváků. Náměty na otázky a témata debaty zasílali lidé poštou, mailem či nahrávali přes video kanál Youtube. Na začátku pořadu moderátor Václav Moravec vyzval publikum v sále, aby se „*zdrželo reakcí, které by mohly být považovány za hranici slušnosti*“,²²³ kandidáty vyzval ke stručným, jasným a výstižným odpovědím. Karel Schwarzenberg i Miloš Zeman mohli jeden na druhého reagovat, čas jejich proslovů nebyl striktně časově odměřován, pouze korigován

²¹⁹ O České televizi. In: *Sb.* 1991, 483/1991. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-483>

²²⁰ TÝMOVÁ, Renata. *Přednáška v budově České televize ze dne 30. dubna 2013.*

²²¹ PhDr. Václav Moravec: moderátor, redaktor. In: *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/lide/vaclav-moravec/>

²²² Závěrečný prezidentský duel na ČT sledovalo 1,6 milionu diváků.

In: *Www.parlamentnilisty.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Zaverecny-prezidentsky-duel-na-CT-sledovalo-1-6-milionu-divaku-260795>

moderátorem. Kromě diváků, finalistů a moderátora na pódiu za kandidáty usedli ještě podporovatelé jednotlivých finalistů. Dramaturgy předvolebního vysílání byli Čestmír Franěk a Hana Andělová.²²⁴

Vysílání začalo znělkou Prezidentského duelu. Moderátor přivítal diváky v sále i u televizních obrazovek. Následně na jeviště pozval Miloše Zemana a Karla Schwarzenberga. Po vzoru francouzských debat Václav Moravec uvedl na začátku debaty její pravidla a původ otázek, které v tomto případě vzešly od diváků České televize. První téma diskuse bylo uvedeno ukázkou z hlasování Poslanecké sněmovny PČR o vyslovení nedůvěry vládě Petra Nečase. Následovala diskuse s otázkami moderátora a po 30 minutách i tři video dotazy uživatelů kanálu Youtube. Dotazy prostřednictvím tohoto kanálu kladli pouze mladí lidé, studenti, což vypovídá o tom, že s nejnovějšími technologiemi umí zacházet a aktivně je využívají. Pokračující diskuse byla vždy předělena reportážním příspěvkem, který odstartoval diskusi na odlišné téma. Otázky kladl nejen moderátor, ale i občané prostřednictvím video kanálu Youtube. Celkem v debatě padlo 19 témat²²⁵, hlavními okruhy diskuse byly²²⁶: vztah k Nečasově vládě, aktivita prezidenta (účasti na schůzích parlamentu a vlády, vystupování v zákonodárných procesech, změna ústavy, odvolatelnost poslanců, posílení prvků přímé demokracie), Evropská unie, euro (přijetí a zavedení eura, opatření EU,

---

²²³ ČESKÁ TELEVIZE. *Prezidentský duel 2013* [online]. 2013 [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10483849868-mimoradne-porady-ct24/213411033170117-prezidentsky-duel/>

²²⁴ Jaké debaty nás čekají? Živě a za účasti diváků. *Lidovky.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/televize-a-rozhlas-chystaji-duely-prezidentskych-kandidatu-pr0-/media.aspx?c=A130115_183328_In-media_kim

²²⁵ GIŇOVÁ, Petra Marie. *Prezidentské duely a jejich potenciál v prezidentských kampaních v ČR*. Brno, 2013. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/333157/fss_m/Diplomova_prace_Ginova.txt. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, PhD.

Přehled 19 témat: vyslovení důvěry vládě kvůli prezidentské amnestii, dosazování bývalých poslanců Ivana Fuksy a Marka Šnajdra do funkcí firem se státní účastí, zrušení/transformace Senátu ČR, opoziční smlouva, vyřazení institutu vyslovení nedůvěry vládě z Ústavy ČR, účast prezidenta na schůzích komor Parlamentu ČR, rozšíření odvolávání poslanců a zpřesnění obvinění z velezrady, rozšiřování prvků přímé demokracie, vztah protekcionismu a globalizace, přijetí Eura Českou republikou, postoj kandidátů k názorům Václava Klause, opatření EU – regulace počtu žen ve vedení velkých podniků, podepsání Evropského stabilizačního dodatku (čl. 63 Ústavy), odmítání slovenských médií Milošem Zemanem, Benešovy dekrety (vč. odsunu sudetských Němců, válečné zločiny), jmenování vlády s účastí komunistů, platnost lustračních zákonů (odkládání zákona o státní službě), čeština Karla Schwarzenberga a jeho znalost hymny ČR, napojení Miloše Zemana na „pražskou mafii“ (M. Šlouf a další);

²²⁶ MAŇÁK, Vratislav. Jak na vládu? Schwarzenberg chce být nadstranický, Zeman kritický. In: *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/211440-jak-na-vladu-schwarzenberg-chce-byt-nadstranicky-zeman-kriticky/>

proevropská politika kandidátů), Benešovy dekrety (platnost, rozsah), opoziční smlouva (význam a následky opoziční smlouvy).

V živém přenosu debaty bylo v Divadle Hybernia rozmístěno minimálně pět kamer. Vzhledem k prostoru budou pojmy popisující velikost zobrazení odpovídat následovně: velký celek = hlediště + pódium, celek = hlediště, pódium, polocelek = konkrétní osoba zobrazena jako horní část zhruba do pasu, detail = obličej osoby, velký detail = oči, ústa, konkrétní detail obličeje. Z prostoru pod stropem sálu snímal realitu kamerový jeřáb. Nejčastěji v jízdě zachycoval velký celek a celek prostoru divadla, publikum v sále, případně část hlediště a pódium. Na předělu pódia a hlediště byla na kolejnici umístěna kamera, která snímala situaci na jevišti v plynulé jízdě. Z prostoru po stranách hlediště stály a v přímém pohledu a polocelku (po lokty) zachycovaly kandidáty či část publika dvě kamery. Další kamera byla umístěna uprostřed v pozadí pódia, snímala moderátora v polocelku, případně situaci na pódium (kandidáty i moderátora) v celku. Žádné detaily ani velké detaily v záběrech ze sálu nebyly, používají se spíše v publicistických reportážích. Hlavní trojice diskutérů byla zabírána pouze přímým pohledem kamery, kdy je osa objektivu ve výši očí sedící postavy. Právě v tomto úhlu pohledu kamery lze považovat vztah k příjemci za neutrální.

Po komunikační stránce²²⁷ se role mluvčího nejdéle ujímal Miloš Zeman. Využíval pravidel debaty, která umožňovala reagovat na prezidentského soupeře. Jeho projev byl plný bonmotů a zavádějících či útočných komentářů. Jeho zvykem je nenechat si roli mluvčího vzít, ani když je moderátorem oslovován a napomínán. Veškeré tyto moderátorovy pokusy o přerušování Zemanova monologu u Zemana vyvolávají pouze další agresivní útočné poznámky a komentáře. Zvukomalba řeči je ze strany Miloše Zemana arogantní, výsměšná a trvale pasivně agresivní, u Karla Schwarzenberga naopak laskavá a při obraně či nesouhlasu neurážlivá.²²⁸ Zatímco Miloš Zeman tak velmi často útočí nejen na svého soupeře, ale i na moderátora, čímž

---

²²⁷ Podle funkcionální analýzy autorů Williama Benoita a LeAnna Brazeala prezidentští kandidáti v duelech používají tři funkce výpovědi: *chválu, útok a obranu*. Tyto funkce se vyskytují v závislosti na charakteru kandidáta, téma diskuse a v návaznosti na jednotlivé kandidáty. Výsledky ukázaly, že nejvíce tvrzení má formu chvály (59 %), méně formu útoků (33%) a nejméně formu obrany (8%).

²²⁸ DOLEŽAL, Jiří X. JIRÍ X. DOLEŽAL: Prezidentský duel Schwarzenberg - Zeman je válkou tříd, kultur a tradic. In: *Www.reflex.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné

dává najevo svou intelektuální i vědomostní převahu a sebejistotu, Karel Schwarzenberg se obranných výpadů zdržuje a snaží se své odpovědi převádět do vtipu a situaci tak zlehčit. „*Obranné výpovědi nejsou časté proto, že budí dojem slabosti a neprůbojnosti kandidáta.*“²²⁹

Miloš Zeman byt' používá složitá souvětí a odbočky od hlavní linie své odpovědi, jeho *narážky na slabiny soupeře jsou prvoplánové*, a proto jeho podporovateli velmi úspěšně přijímány a podporovány. „*Zesměšňuje a ponižuje (opakovaně) moderátora formálně velmi slušnými verbálními prostředky vysoce výsměšně-laskavým tónem.*“²³⁰ Jeho projev je *vysoce emoční často doprovázený zvýšením hlasu*. Z jakýchkoli narážek a útoků má tendence vycházet jako vítěz a ve výsledku soupeře ještě zesměšnit. Jeho rétorická strategie je taková, že svou odpověď vede tak, aby vyzněla jako chvála sebe samého a výsledky-úspěchy své práce. Přestože útoky mohou uškodit nejen oponentovi, ale i útočníkovi,²³¹ Miloš Zeman se jich nevzdává, protože si je svých rétorických schopností velmi dobře vědom.

Schwarzenbergova naproti tomu popisuje jako *decentního gentlemana s minimalizovanou řečí těla neprojevujícího své emoce.*²³² Vůči Zemanově ofenzivě je Schwarzenberg spíše defenzivní a reaguje *laskavě, otcovsky a bez negativních emocí/agrese*. Na rozdíl od Zemana *na svůj narcismus nahlíží a je ochoten se mu vysmát.*²³³ Útočný byl také moderátor Václav Moravec. Jedním z vysvětlení je, že

---

z: <http://www.reflex.cz/clanek/jine-volba-prezidenta-2013/49215/jiri-x-dolezal-prezidentsky-duel-schwarzenberg-zeman-je-valkou-trid-kultur-a-tradic.html>

²²⁹ GIŇOVÁ, Petra Marie. *Prezidentské duely a jejich potenciál v prezidentských kampaních v ČR*. Brno, 2013. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/333157/fss_m/Diplomova_prace_Ginova.txt. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, PhD.

²³⁰ DOLEŽAL, Jiří X. JIŘÍ X. DOLEŽAL: Prezidentský duel Schwarzenberg - Zeman je válkou tříd, kultur a tradic. In: *Www.reflex.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/jine-volba-prezidenta-2013/49215/jiri-x-dolezal-prezidentsky-duel-schwarzenberg-zeman-je-valkou-trid-kultur-a-tradic.html>

²³¹ GIŇOVÁ, Petra Marie. *Prezidentské duely a jejich potenciál v prezidentských kampaních v ČR*. Brno, 2013. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/333157/fss_m/Diplomova_prace_Ginova.txt. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, PhD.

²³² DOLEŽAL, Jiří X. JIŘÍ X. DOLEŽAL: Prezidentský duel Schwarzenberg - Zeman je válkou tříd, kultur a tradic. In: *Www.reflex.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/jine-volba-prezidenta-2013/49215/jiri-x-dolezal-prezidentsky-duel-schwarzenberg-zeman-je-valkou-trid-kultur-a-tradic.html>

²³³ DOLEŽAL, Jiří X. JIŘÍ X. DOLEŽAL: Prezidentský duel Schwarzenberg - Zeman je válkou tříd, kultur a tradic. In: *Www.reflex.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné

„neměl deset let možnost s prezidentem mluvit.“²³⁴ Jeho útok se zdál být ještě větší vůči Karlu Schwarzenbergovi, který se nedokázal rychle a stručně bránit a volit správná slova. Naopak skoro všechny útoky na Miloše Zemana narazily na zeď jeho rétorické strategie a odmítání vzdát se role mluvčího. Publikum se vyjadřovalo pouze potleskem, jeho názor se dal vypožorovat z jeho délky a intenzity. I přes žádost moderátora se však ozývaly výkřiky či pískání.

Řeč těla v diskusi příliš prostoru nedostala, po dobu debaty sedí kandidáti v křeslech. Gestikulují na podporu svých argumentů a posílení důrazu odpovědi (zejména Zeman) a mírně naklání hlavu na stranu směrem k moderátorovi spíše z důvodu horšího sluchu. Miloš Zeman příležitostně zdvihá oči v sloup, když jeho soupeř mluví, či nesouhlasně kroutí hlavou (stejně jako Karel Schwarzenberg) na znak vyjádření jiného názoru.

Oblečení zvolila hlavní trojice stejně slavnostní: černé obleky s bílými košilemi. „Černá barva působí elegantně a o svém nositeli vypovídá jako o uzavřené, tajuplné a diplomatické osobnosti s dobrým společenským postavením.“²³⁵ Zatímco Václav Moravec a Miloš Zeman dali přednost kravatám, Karel Scharzenberg již tradičně doplnil oblek motýlkem. Miloš Zeman zvolil agresivnější a výraznější červenou, která je znakem energie, dravosti, výdrže a silné vůle²³⁶, Karel Schwarzenberg konzervativnější a uklidňující tmavě modrou s drobnými bílými puntíčky. Modrá díky své charakteristice napomáhá komunikaci, vyvolává pocity harmonie, solidnosti, spolehlivosti, ale na druhé straně může být její nositel vnímán jako lenivý.²³⁷

---

z: <http://www.reflex.cz/clanek/jine-volba-prezidenta-2013/49215/jiri-x-dolezal-prezidentsky-duel-schwarzenberg-zeman-je-vaikou-trid-kultur-a-tradic.html>

²³⁴ LÁB, Filip. Rozpravy o médiích: Pět úhlů pohledu na prezidentskou volbu. In: *Cz.ejo-online.eu* [online]. 2013 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://cz.ejo-online.eu/1902/etika-a-kvalita-zurnalistiky/rozpravy-o-ceskych-mediich-pet-uhlu-pohledu-na-prezidentskou-volbu>

²³⁵ VYMĚTAL, Jan. *Průvodce úspěšnou komunikací: efektivní komunikace v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, s. 79. Manažer. ISBN 978-80-247-2614-4.

²³⁶ VYMĚTAL, Jan. *Průvodce úspěšnou komunikací: efektivní komunikace v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, s. 78, 79. Manažer. ISBN 978-80-247-2614-4.

²³⁷ VYMĚTAL, Jan. *Průvodce úspěšnou komunikací: efektivní komunikace v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, s. 78. Manažer. ISBN 978-80-247-2614-4.

Architektonickou stránku debaty navrhnul Michael Klang.²³⁸ Pódium Divadla Hybernia bylo uzpůsobeno televizní debatě. Jevišti dominovala „brána“, zpoza které přicházeli na jeviště kandidáti a za kterou seděli ve třech řadách na dvou oddělených tribunách podporovatelé jednotlivých prezidentských kandidátů. Plocha brány oddělující zákulisí a pódium také sloužila jako promítací plocha. Přenášela záběry moderátora a kandidátů v polodetailu, na zbývající ploše se prolínala příjmení kandidátů. V přední části pódia ze strany od hlediště byla do tvaru rovnostranného trojúhelníku rozmístěna tři křesla. Stejný rozestup mezi místy symbolizoval rovnost přítomných osob. Místo pro moderátora bylo umístěno zády k hledišti záměrně. Při kladení otázek kandidátům tak určitým způsobem připomínal, že je zástupcem občanů, přesněji diváků v sále, a otázky tak klade jako jejich mluvčí.

Moderátor v průběhu debaty měnil místo svého postavení. Vždy, když uváděl nový tematický okruh otázek, mluvil směrem k divákům z prostoru mezi křesly dvou hostů. Při diskusi udržoval oční kontakt s dotazovaným, stejně tak jako s kamerou při úvodu následujícího reportážního příspěvku. Režisér využil synchronních i asynchronních záběrů. Při dlouhých monolozích kandidátů jejich polodetailu vystřídal velkým celkem sálu z kamerového jeřábu. Po celou dobu je logo televize v levém horním rohu, v dolním levém rohu se střídá logo pořadu (Pražský hrad) s názvem „Prezidentský duel“. Lišta se jménem mluvčího kandidáta se zobrazuje periodicky v průběhu celého pořadu.

Dominantními barvami byly modrá, bílá a červená, barvy české vlajky. Převažovalo modré osvětlení, které spadá mezi studené barvy. Ve světelné konstrukci převažovaly výrazné, tmavé plochy, tzv. low-key osvětlení. Výrazné byly české národní a prezidentské prvky, jimiž jsou Pražský hrad a prezidentská standarta. Úvodní znělka a grafika zobrazovaly minulé české prezidenty, kteří kdysi vládli a působili z Pražského hradu. Při vzniku úvodní znělky se Česká televize nechala zcela očividně inspirovat znělkou BBC ze všeobecných voleb ve Velké Británii z května 2010. Na kulisovém modelu areálu Pražského hradu se promítaly záběry českých prezidentů, hudební podklad od velkých osobností českých dějin dotvářel státnickou atmosféru. Ke konci se

---

²³⁸ Jaké debaty nás čekají? Živě a za účasti diváků. *Lidovky.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/televize-a-rozhlas-chystaji-duely-prezidentskych-kandidatu-pr0-media.aspx?c=A130115_183328_ln-media_kim

oddálením a zrychlením z detailů budov na Pražském hradu a přilehlé zástavby stane tečka symbolizující Prahu na mapě České republiky, poseté dalšími tečkami – městy. Na závěr se tečky z mapy ČR přeskupí podle barevnosti české vlajky do plochy Pražského hradu, pod který je doplněn název debaty „Prezidentský duel“. Ze symbolického hlediska se ve znělce objevují T. G. Masaryk, Václav Havel a Václav Klaus (každý z nich celkem 2x z ánfasu a 1x postavou rozpoznatelnou z kontextu záběru), dále nechybí prezidentská standarta a Pražský hrad. Všechna tato vyobrazení dohromady posilují české národní cítění a vlastenectví a státní hrdost.

3.2.2 Analýza debaty Prima family z 18. 1. 2013

Televize Prima vznikla z první komerční soukromé televize v České republice. Od 20. června 1993 vysílala pod názvem FTV Premiéra, ale pouze pro oblast Prahy a středních Čech. Celoplošně vysílá od roku 1994 a nyní je známá jako televize Prima, jejímž provozovatelem je FTV Prima, s. s. r. o., s generálním ředitelem Markem Singerem. Společnost FTV Prima má dva vlastníky s polovičním podílem, a to společnost GES MEDIA EUROPE B. V. (GME) a MTG. V současnosti kromě plnoformátové stanice Prima nabízí tematické stanice Prima COOL, Prima love a Prima ZOOM. Jan Punčochář je moderátorem nedělního diskusního pořadu TV Prima Partie. S moderováním diskusí má zkušenosti z ČRo1 – Radiožurnálu, z ČRo 6 a ČRo 2.²³⁹

V pořadí druhá a poslední debata televize Prima²⁴⁰ se konala v pátek 18. ledna. Byla vysílána tentokrát živě a opět z pražské Rock Opery v primetimu od 20:15. Prezidentský duel – finále původně Prima neplánovala. Do programu ho (místo původně plánované komedie Libánky) nasadila proti pořadu ČT1 Vyprávěj až po jistém rozhodnutí o konání druhého kola prezidentské volby.²⁴¹ Vysílání televize Prima sledovalo v průmětu 899 tisíc diváků starších 15 let.²⁴² Vyhrazenou stopáž 90 minut, ve výsledku zkrácenou o 8 minut a 40 vteřin, měly vyplnit otázky na předpřipravená

---

²³⁹ Jan Punčochář moderátorem Partie. In: *Www.iprima.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-09].

Dostupné z: <http://www.iprima.cz/tiskove-zpravy/jan-puncochar-moderatorem-partie>

²⁴⁰ PRIMA FAMILY. *Prezidentský duel - finále* [online]. 2013 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://play.iprima.cz/prezidentsky-duel-finale-1>

²⁴¹ POTŮČEK, Jan. Prima family si v pátek zopakuje Prezidentský duel, tentokrát se správnými finalisty. *Www.digizone.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/prima-family-si-v-patek-zopakuje-prezidentsky-duel-tentokrat-se-spravnyymi-finalisty/>

neobvyklá témata, která by mohla diváky zajímat. Výběr otázek tak závisel pouze na novinářích TV Prima. Živě v sále debatu sledovalo cca 400 diváků, rovnoměrně složených z příznivců jednotlivých kandidátů.²⁴³ Prima od začátku pořad prezentovala jako „Zábavný pořad, ve kterém Jan Punčochář představí oba kandidáty – Miloše Zemana a Karla Schwarzenberga – v jiném světle i souvislostech, než jsou diváci zvyklí.“²⁴⁴

Po úvodní znělce moderátor přivítal diváky, kandidáty i publikum v sále. Tematickým zaměřením otázek se tvůrčí tým snažil představit kandidáty tak, aby si i nerozhodní voliči mohli vybrat jednoho z nich. Pravidla debaty ani struktura nebyly nastíněny, což vypovídá o tom, že tento prezidentský finálový duel nebyl v první řadě koncipován jako seriózní politická debata, nýbrž vsutku jako zábavní pořad. Otázky měkčího (soft) charakteru bylo pokládány ve shodné – anketní – podobě oběma kandidátům. Střídaly je záznamy anketních výpovědí jejich podporovatelů z řad hudebníků, herců a jiných významných osobností. Z podporovatelů K. Schwarzenberga se vyjádřili například Zdeněk Svěrák, Diana Kobzanová, Ondřej Sokol, z podporovatelů M. Zemana promluvili např. Livie Klausová, Ladislav Kerndl, František Ringo Čech. Svůj pohled na kandidáty v reportážích vyjádřili i novináři televize Prima. Tématy pořadu byly: silné a slabé stránky kandidátů, osobní a politický život, jejich smysl pro humor, znalost českých národních kořenů, tradice novoročních projevů, spor o Benešovy dekrety, jejich manželky, kauza tykadlového řidiče, morální autority, spojení s nepopulárními muži (Kalouskem a Šloufem), dosavadní úspěchy. Rozmanitost témat byla malá vzhledem k doplňujícím otázkám bez hlubšího významu a smyslu.

Děni v Rock Opeře snímalo šest kamer. Jeden kamerový jeřáb v jízdě z prostoru nad pravou polovinou hlediště sledoval většinu prostoru Rock Opery (publikum i jeviště). Celkem čtyři kamery (dvě v hledišti a dvě po bocích jeviště u stěny) staticky zachycovaly děni na jevišti. Kamery umístěné v hledišti zabíraly kandidáty v americkém plánu (typ záběru mezi celkem a polocelkem, kdy je osoba zabírána po

---

²⁴² Třetí prezidentská debata zatím nejsledovanější. In: *Www.mediaguru.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2013/01/treti-prezidentska-debata-zatim-nejsledovanejsi/#.U24u-1t s>

²⁴³ VIDEO: Co vás dnes čeká v Prezidentském duelu?. In: *Www.iprima.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.iprima.cz/novinky/video-co-vas-dnes-ceka-v-prezidentskem-duelu>

kolena), případně v polocelku. Moderátor byl jednou kamerou u stěny zabírán pouze v americkém plánu. Dvě kamery u stěny zabíraly celek jeviště v mírném nadhledu – šikmo vždy směrem přes záda jednoho z kandidátů. Jedna z kamer byla umístěna uprostřed hlediště a zachycovala dění na jevišti i v části hlediště. Prostor osvětlovaly umělé zdroje světla, teplé a studené barvy byly vcelku vyváženě zkombinované.

Miloš Zeman v této debatě používal spíše výsměšný, arogantní a povýšený tón, nejčastěji jako doprovod svých bonmotů či pochvalných výpovědí. Jeho útoky, doprovázené hlasitým skandováním („*Zeman na Hrad*“) jeho příznivců, mnohokrát oddálily chvíli Schwarzenbergovy odpovědi, a ten přišel o vhodnou chvíli k reakci. Jeho dodatečná odpověď tak mohla být pouze abstraktní a humorně glosující. Avšak ani polovina jeho publika nebyla tento druh humoru schopna plně ocenit. Moderátor v tomto pořadu figuroval spíše jako uvaděč a předčítač připraveného textu. Jeho snahy o ztišení publika taky dle toho vyznívaly do prázdna.

Zatímco Jan Punčochář stál vedle svého moderátorského pultíku, hosté seděli velkoryse usazení na dvou třímístných polstrovaných pohovkách. Jejich uvolněný postoj podtrhávala rozepnutá saka a uvolněný způsob sezení. Miloš Zeman měl překřížené nohy, což může znamenat obranný a nesouhlasný postoj.²⁴⁵ Karel Schwarzenberg mírně gestikuloval pravou rukou, kterou si pomáhal při vysvětlování a krátil čas, ve kterém hledal slova. Miloš Zeman pro tuto debatu zvolil lehce růžovou košili a starorůžovou kravatu. Podle Vymětala růžová působí upraveně, značí bezbrannost a naivitu. Karel Schwarzenberg si oblékl stejný oděv, jaký měl v Prezidentském duelu ČT předcházející den. Podle odborníků na psychologii barev jsou nejlepšími barvami košile pro politika jednoznačně bílá a modrá, protože působí důvěryhodně a spolehlivě.²⁴⁶

Prostory holešovické Rock Opery byly doplněny potřebnými rekvizitami pro diskusi, tj. dvěma pohovkami pro hosty a pultíkem pro moderátora. Finalisté prezidentské volby seděli čelem k sobě na pohovkách, lehce natočených

---

²⁴⁴ ČT, rozhlas a Nova chystají duely prezidentských kandidátů, Prima nakonec taky. In: *Mediar.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/ct-rozhlas-a-nova-chystaji-duely-prezidentskych-kandidatu-prima-nakonec-taky/>

²⁴⁵ THIEL, Erhard. *Řeč lidského těla prozradí víc než tisíc slov* [online]. 1. vyd. Bratislava: Plasma Service, 1993, s. 30 [cit. 2014-05-13]. ISBN 80-901412-1-8.

²⁴⁶ VYMĚTAL, Jan. *Průvodce úspěšnou komunikací: efektivní komunikace v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, s. 78. Manažer. ISBN 978-80-247-2614-4.

k moderátorovi. Jejich pozice byly umístěny spíše pro vzájemný dialog nežli diskusi s moderátorem. Toto uspořádání tedy neodpovídalo nejčastějšímu komunikačnímu schématu Punčochář-Schwarzenberg-Punčochář-Zeman, ve kterém kandidáti předávali slovo prostřednictvím moderátora. Diváci seděli v půlkruhovitěm hledišti, u stěny za kandidáty byla natažena bílá plachta s osvětlením v barvách české národní vlajky a čtyři LED plochy se siluetou Pražského hradu, uprostřed mezi nimi na panelu název debaty „Prezidentský duel – finále“ opět s bílou, červenou a modrou trikolorou. Rovnoměrně před těmito panely byly rozmístěny tři širokouhlé obrazovky, na kterých mohli reportáže sledovat kandidáti i diváci v sále. Doplňujícím a méně výrazným prvkem byl kruhovitý koberec mezi pohovkami, kolmo osvětlený třemi bodovými světly v národních barvách. Logo stanice bylo na obrazovce umístěno po celou dobu v levém horním rohu, titulky se objevovaly v levé dolní části.

Znělka se objevila pouze na začátku a konci pořadu. Námětem znělky je prezidentské prostředí – areál Pražského hradu. Noční barevné záběry z jeho nádvoří jsou podkresleny úryvkem z Larga Dvořákovy Novosvětské. V závěru znělky odjezdem z celku Pražského hradu na velký celek zůstává typická silueta Hradčan uprostřed. Z barevnosti přechází do černobílé a po obou stranách Hradu přibývají poloprofilové portréty Karla Schwarzenberga a Miloše Zemana a název Prezidentský duel.

3.2.3 Analýza debaty televize Nova z 23. 1. 2013

Televize Nova vysílá na území České republiky od 4. února 1994. Byla první soukromou celoplošnou komerční stanicí, v současnosti ji provozuje společnost CET 21, spadající do skupiny CME. Po Janu Andruškovi je od roku 2013 jejím generálním ředitelem Christoph Mainusch, který je zároveň ko-prezidentem CME a jednatelem CET 21. Do skupiny Nova v současnosti patří stanice: Nova, Nova Cinema, FANDA, SMÍCHOV, TELKA a NOVA Sport. Moderátorka Markéta Fialová získávala novinářské zkušenosti od roku 1993 v České televizi, později na Primě a od roku 2005 pracuje na Nově.²⁴⁷ V listopadu 2012 kvůli stažení jejího moderátorského kolegy Karla

---

²⁴⁷ Markéta Fialová, moderátorka. In: *Zivotopis.osobnosti.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://zivotopis.osobnosti.cz/marketa-fialova.php>

Voříška, který byl podezřelý ze spolupráce s StB, odchází z Televizních novin a uvádí prezidentský speciál Cesta na Hrad a Noční Televizní noviny.²⁴⁸

Nova prezidentskou debatu zařadila do svého programu až po prvním kole přímé volby prezidenta jako pokračování speciálu Televizních novin – Cesta na Hrad. Jako vůbec předposlední debatu finalistů prezidentské volby ji odvysílala živě ve středu 23. ledna 2013 v hlavním vysílacím čase od 20:20.²⁴⁹ Duel moderovala Markéta Fialová a sledovalo ho 1 501 000 diváků.²⁵⁰ (Původní program, film Znovu sedmnáctiletý, Nova posunula na 21:25 po skončení přímého přenosu, následující seriály se tak ve vysílacím schématu posunuly a některé z časových důvodů odpadly.²⁵¹) Plánovaná hodinová stopáž byla skoro přesně dodržena, přesáhla o 3 minuty a 13 sekund. Ve zpravodajském studiu na Barrandově byli kromě moderátorky a kandidátů ještě hosté z řad podporovatelů prezidentských finalistů (za K. Schwarzenberga: Matěj Ruppert, Jitka Čvančarová, Jiří Zlatuška, za M. Zemana: Lukáš Konečný, Jiří Rusnok, Daniel Hůlka). Funkci živého obecenstva televize Nova nahradila živým spojením s reportéry ve dvou restauracích podporujících jednotlivé kandidáty a živě sledující přenos debaty. V restauraci v Karviné jsou s reportérem Josefem Svobodou podporovatelé Miloše Zemana, v Liberci jsou spolu s reportérem Ivanem Berkou zase podporovatelé příznivci Karla Schwarzenberga. Plánovanými tématy nebyla jen vážná polemika okolo Benešových dekretů, ale například i diskuse o potenciálních prvních dámách.²⁵²

Přivítání moderátorky ze studia střídá úvodní znělka a opět následují záběry ze studia. V příspěvkovém schématu pořadu se střídají reportážní příspěvky, které uvozují

---

²⁴⁸ Moderátorka Markéta Fialová: KONEC! Její pořad televize ruší...

In: *Www.ahaonline.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.ahaonline.cz/clanek/zhave-drby/91542/moderatorka-marketa-fialova-konec-jeji-porad-televize-rusi.html>

²⁴⁹ Televize Nova odvysílá prezidentský duel Schwarzenberga se Zemanem v hlavním vysílacím čase. In: *Www.novagroup.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.novagroup.cz/tisk/tiskove-zpravy/367-televize-nova-odvysil%C3%ADl%C3%A1-prezidentsk%C3%BD-duel-schwarzenberga-se-zemanem-v-hlavn%C3%ADm-vys%C3%ADlac%C3%ADm-%C4%8Dase>

²⁵⁰ Třetí prezidentská debata zatím nejsledovanější. In: *Www.mediaguru.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2013/01/treti-prezidentska-debata-zatim-nejsledovanejsi/#.U24u-1_t_s

²⁵¹ TV Nova zařazuje prezidentskou debatu Cesta na Hrad. In: *Www.parabola.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.parabola.cz/zpravicky/18521/tv-nova-zarazuje-prezidentskou-debatu-cesta-na-hrad/>

²⁵² Prezidentský týden na TV Nova. In: *Www.novagroup.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.novagroup.cz/tisk/tiskove-zpravy/389-prezidentsk%C3%BD-t%C3%BDden-na-tv-nova>

tematický okruh otázek moderátorky, reakce kandidátů, některého z podporovatelů ve studiu a „hlas lidu“ při anketních otázkách ve vstupech z jednotlivých měst/restaurací. Původně bylo avizováno, že otázky budou moci klást i diváci (zřejmě podporovatelé v restauracích), ve výsledku ale otázky kladla zejména moderátorka, případně hosté ve studiu. V úvodu moderátorka také oznámila, že po celou dobu debaty mohou diváci hlasovat v online anketě o úspěšnosti kandidátů v debatě. Pořad se věnoval tématům amnestie, negativní kampaně kandidátů, Benešovým dekretům, spojením s Miroslavem Kalouskem a Miroslavem Šloufem, vztahu kandidátů k Václavu Havlovi a Václavu Klausovi, emotivně zabarveným výrazovým prostředkům kandidátů (a jejich používání v pozici prezidenta), manželkám kandidátů/potenciálním prvním dámám, krokům a zaměstnání kandidátů při prohře či vítězství ve druhém kole. Na závěr moderátorka vyhlásí výsledky online hlasování, ve kterém Miloš Zeman získal 50 % a Karel Schwarzenberg 46 %. Ani jednoho kandidáta by nevolila 4 % diváků.

Přenos ze zpravodajského studia televize Nova snímaly zřejmě čtyři kamery. Přesný počet kamer bylo složité odhadnout, scénu studia zabírají pouze z prostoru půlkruhu, kdy kvůli žádnému pohledu z placu není možné přesný počet kamer určit. S největší pravděpodobností byly tři kamery staticky umístěny, kdy jedna snímala moderátorku v polocelku a dvě kamery po stranách studia zachycovaly kandidáta na protější straně v polocelku. Dynamické nájezdy, odjezdy a horizontální jízdy, které zobrazovaly studio v celku a polocelku, vykonával kamerový jeřáb. Zdroj světla ve studiu tvořila LED plocha za moderátorkou, tři bodová žlutá světla a několik stropních světel. Zatímco kamerový jeřáb situaci zachycoval z nadhledu, staticky umístěné kamery zabíraly skutečnost pouze přímým pohledem.

Debata na Nově patřila svým průběhem k těm klidnějším, přestože v ní opět zazněla témata Benešových dekretů a spojení s podnikateli a mafií. Miloš Zeman používal nejčastěji pochvalné, méně útočné věty. Během debaty byl klidný, nepřilíš emoční, stále však poučoval a konstatoval, jak je u něj typické. Zmírněnou agresivitu je možné chápat jako následek únavy, nezájmu o výsledek debaty/vnímání debaty jako nedůležité a nezásadní nebo jako „masku“ před svými podporovateli. Ti jsou totiž v jeho osobní blízkosti a Miloš Zeman je vnímá jako členy diskuse (při odpovědích se velmi často otáčí a mluví spíše k nim než k moderátorce). Zemanovi může být trapné chovat se agresivně v jejich přítomnosti, nebo je naopak jejich přítomností natolik

potěšen, že se nechtěl pouštět do ostrých konfliktů, nebo oslabila jeho nutnost „dokazování si, že má navrch“, protože svým podporovatelům nic dokazovat nemusí. I přes umírněné vystupování M. Zemana však po celou dobu debaty stál, čímž dával najevo svou aktivitu, energii, výdrž a debatní převahu. Ta vynikala zejména v kontrastu se shrbeným a očividně unaveným Karlem Schwarzenbergem, který po celou dobu seděl a opíral se o svůj pultík. Z hlediska komunikační strategie byl Schwarzenbergův projev spíše vážnější, nepoužil tolik vtipných poznámek jako v předcházející debatě na Primě.

Miloš Zeman pro dnešní debatu zvolil opět světle růžovou košili a červenou kravatu. Jako v předcházející debatě na TV Prima opět měl na klopě saka připnutou českou vlajku. Karel Schwarzenberg si oblékl bílou košili a tmavomodrého motýlka s bílými puntíčky, změnil pouze barvu obleku na šedivou. Díky šedivé je nositelova osobnost vnímána jako *neutrální, opatrná, schopná, ochotná ke kompromisu*, ale i *nejistá* či *ustrášená*.²⁵³

Zpravodajské studio skromně vybavené, na LED stěně za moderátorkou je fotografie nočního pohledu na Pražský hrad spolu s Karlovým mostem, podlahu zčásti pokrývají barvy trikolory. Kromě těchto barev je přítomna ještě žlutá, a to jak v nápisu názvu debaty, tak v podobě tří žlutých bodových světel. Pozice kandidátů jsou umístěny naproti sobě, a finalisté si tak hledí z očí do očí. Do trojice je zde pozice moderátora na místě utvářející spolu s místy kandidátů trojúhelník. Moderátorka stojí čelem ke kameře, s kandidáty udržuje spíše oční kontakt, nemění svou pozici. Jako publikum tu na jedné straně jsou usazeni tři a na druhé straně další tři podporovatelé sympatizanti hostů debaty. Jsou nasměrováni tak, aby viděli přímo na soupeře svého favorizovaného kandidáta. V záběrech celku je dominantním prvkem název debaty Cesta na Hrad spolu s českým lvem jako symbolem české státnosti a historie. Logo televize Nova je umístěno v levém horním rohu, jména mluvčích se objevují na pravé dolní rohové liště se zarovnáním do středu obrazu. Výpovědi kandidátů jsou po většinu času přenášeny synchronně s obrazem, v některých chvílích je zmenšen na polovinu obrazovku a druhá polovina obrazovky zabírá nonverbální projevy protikandidáta.

---

²⁵³ VYMĚTAL, Jan. *Průvodce úspěšnou komunikací: efektivní komunikace v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, s. 83, 84. Manažer. ISBN 978-80-247-2614-4.

Úvodní a závěrečná znělka je podobná znělce České televize, a tedy i znělce BBC. Na budovy areálu Pražského hradu však nejsou promítány portréty minulých prezidentů, ale prezidentských kandidátů z první přímé prezidentské volby. Hudba je dramatická, velkolepá a výpravná. Pražský hrad není vyobrazen v grafickém modelu, ale jako podklad zde slouží noční záběry z prvního nádvoří. Poslední záběr je z pohledu namířen na katedrálu sv. Víta a připojen je název debaty Cesta na Hrad spolu se dvouocasým lvem.

3.2.4 Analýza debaty České televize z 23. 1. 2013

Poslední ze všech prezidentských debat se vedla v režii České televize. V živém přenosu z Divadla Hybernia ji sledovalo 1,612 milionu diváků starších 15 let (z toho 1,32 milionů na ČT1 a 292 tisíc na ČT24).²⁵⁴ Ze všech čtyř televizních debat, které byly odvysílány po druhém kole prezidentské volby, šlo sice o nejsledovanější debatu, v porovnání se Superdebatou před prvním kolem přímé volby však debatu vidělo o 100 tisíc lidí méně.²⁵⁵ Alespoň tři minuty (tzv. reach) debatu sledovalo 2,805 milionů diváků.²⁵⁶ V sále se nacházelo cca 500 diváků. Plánovaná stopáž pořadu činila 90 minut, ve skutečnosti však debata skončila s přesahem 17 minut a 43 sekund. Finalisté prezidentské volby dostali před debatou pouze tematické okruhy diskuse, nikoli konkrétní otázky.

Po úvodní znělce pořadu, která byla až na název debaty (Prezidentské finále, nikoli Prezidentský duel) shodná s tou z předchozího duelu, moderátor Václav Moravec přivítal diváky v sále, u obrazovek, finalisty prezidentské volby i jejich podporovatele. Z každého tábora byla na pódiu přítomna zhruba dvacítko podporovatelů. Jako tomu bylo v první debatě, představil strukturu a pravidla debaty. Hlavními okruhy debaty měly být: prezident všech občanů, právo a spravedlnost, prezident – reprezentant země, interpelace příznivců a závěrečný vzkaz voličům. Zařazení pravidel do úvodu debaty

---

²⁵⁴ Závěrečný prezidentský duel na ČT sledovalo 1,6 milionu diváků.

In: *Www.parlamentnilisty.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Zaverecny-prezidentsky-duel-na-CT-sledovalo-1-6-milionu-divaku-260795>

²⁵⁵ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 170. ISBN 978-807-2524-198.

²⁵⁶ Závěrečný prezidentský duel na ČT sledovalo 1,6 milionu diváků.
In: *Www.parlamentnilisty.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné

bylo opět podobné zvykům debat francouzských. V nich moderátoři kromě pravidel a tematického vymezení okruhů debaty kladou důraz na rovnost časového prostoru, který mají jednotliví kandidáti. Tradiční je i uzavření debaty závěrečným slovem kandidátů.²⁵⁷ V souladu s pravidly Václav Moravec poprosil přítomné publikum, aby se „zdrželo hlasitých projevů k oběma finalistům,“²⁵⁸ upozornil na časomíru délky promluvy každého z kandidáta, která je zobrazována na LED ploše jeho řečnického pultíku. Debatu zahájil sestřih skládání prezidentského slibu Václavem Havlem a Václavem Klausem, první otázky byly anketní. Přechody mezi jednotlivými okruhy byly moderátorem jasně odděleny, citované příspěvky byly promítány i na obrazovkách v sále.

V rámci prvních tří okruhů došlo například na témata: sjednocení ČR, reflexe negativní kampaně, diskuse o Benešových dekretech (ve vztahu k nadcházejícím volbám v Německu), intervence prezidenta do volby jeho následovníka, politické kompromisy ve vládě (Sch.), volba úředníků (Zem.), způsob vyjadřování potenciálního prezidenta, problematika tvorby práva, přístupnost zákonotvorné iniciativy, boj s klientelismem, jmenování soudců, volná federalizace, možnosti navrácení určitých pravomocí členským zemím EU z Bruselu. Ve čtvrté části debaty se kandidátů ptala občanská společnost, zastoupená příznivci kandidátů. Z avizovaných deseti tazatelů se však kvůli překročení vyčleněného časového limitu mohlo ptát pouze osm. Každý tazatel měl možnost jedné hlavní a jedné doplňující otázky, respondent měl následně jednu minutu na svou první odpověď, vyjádření se k druhé doplňující otázce již omezeno nebylo (čas se však započítával do celkového prostoru kandidáta). Karla Schwarzenberga se ptali následující podporovatelé M. Zemana: Kateřina Zemanová (ACTA), Jan Kuklík (alternativa řešení otázky po 2. sv. válce), Pavel Vranský (politická rozhodnutí), Jiří Rusnok (zhodnocení úspěchů vlády). Miloš Zeman odpovídá těmto příznivcům K. Schwarzenberga: Věra Čáslavská (souhlas s podporou KSČM), Zdeněk Svěrák (životní postoj – účel světí prostředky/čistého cíle lze dosáhnout i za použití

---

z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Zaverecny-prezidentsky-duel-na-CT-sledovalo-1-6-milionu-divaku-260795>

²⁵⁷ GIŇOVÁ, Petra Marie. *Prezidentské duely a jejich potenciál v prezidentských kampaních v ČR*. Brno, 2013. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/333157/fss_m/Diplomova_prace_Ginova.txt. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, PhD.

²⁵⁸ ČESKÁ TELEVIZE. *Prezidentské finále 2013* [online]. 2013 [cit. 214-05-07]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10483849868-mimoradne-porady-ct24/213411033180124-prezidentske-finale/>

špinavých prostředků), Helena Illnerová (důvod negativní kampaně), Miroslav Zámečník (způsob konsolidace veřejných financí). V závěru debaty byl celkový čas proslovů jednotlivých kandidátů velmi podobný (cca 27 minut).

Komunikace ze stran všech tří diskutérů je v porovnání s Prezidentským duelem klidnější. Na všech je vidět únava a účast „z povinnosti“. Přinejmenším u kandidátů tento pocit potvrzuje Miloš Zeman ve chvíli, kdy si se Schwarzenbergem podává ruku, oba dva se snaží usmívat a předstírat příjemné setkání, a polohlasem poznamená: „Naposledy...“ a Karel Schwarzenberg jen souhlasně pokyvuje hlavou. Miloš Zeman se stále drží své typické role a je jízlivý a konfliktní vůči Schwarzenbergovi. Jeho útoky ale už nejsou tak frekventované. Při debatě opět na téma Benešových dekretů se Sch. Schwarzenberg snaží odpálit Zemanův útok, ale veškerá tato snaha se v plné síle obrací proti němu samému. Karel Schwarzenberg, očividně velmi unaven, má problémy s doslýcháním, moderátor mu tak musí otázky opakovat. V některých momentech se může zdát, že Karel Schwarzenberg už otázce ani rozumět nechce. Se vzrůstajícím tlakem na odpověď je zahrán do kouta a jeho nelogické odpovědi vyznívají poněkud humorně. Miloš Zeman proti nepříjemným otázkám bojuje taktikou neustálého opakování jedné a té samé odpovědi, kterou už jistě i diváci znají nazpaměť (jeho vztah k Václavu Klausovi). Zemanův narcismus a sebevědomí se nejviditelněji projeví při chlubení se manželkou Ivanou a dcerou Kačenkou. Václav Moravec se snaží být tvrdý na oba kandidáty, ale když uvážíme menší schopnost obrany jednoho z nich, může se zdát, že Moravcovy otázky jsou tendenční a provokativní s cílem kandidátovi ublížit. Výměny mezi Moravcem a Zemanem jsou poněkud na vyšší úrovni, dochází totiž ke střetu dvou bojovných osobností, než jak je tomu při dialogu se Schwarzenbergem.

Miloš Zeman pro závěrečnou debatu zvolil červenou kravatu, bílou košili a černý oblek. Na levém límci svého saka měl opět připnutou českou vlajku. Karel Schwarzenberg zvolil bílou košili s drobným světlým proužkem, kterou doplnil opět motýlkem tmavomodré barvy s drobnými bílými puntíčky. Zatímco červená kravata zdůraznila Zemanovu bojovnost, Schwarzenbergův motýlek byl opět symbolem elegance i výstřednosti a konzervativní volbou gentlemana.

Scéna Divadla Hybernia byla pro finálovou debatu drobně upravena v porovnání s duelem. Podporovatelé kandidátů již neseděli v pozadí za oddělující branou. Ta byla

posunuta až za tribuny s příznivci, které byly mírně natočené směrem k publiku a vyplňovaly boční prostor mezi moderátorem a kandidáty. Zadní stěna jeviště uprostřed zobrazovala pohled na Pražský hrad, boční dvě obrazovky sloužily k promítání předpřipraveného materiálu. Podsvícená podlaha zářila v červenomodrobílé kombinaci, stejně jako přední plochy pultíků kandidátů. Režisér zvolil synchronní (polodetaily diskutérů) i asynchronní záběry (celý sál, výraz tváře soupeře, reakce publika) podobně jako v předcházejícím duelu ČT. Celým pořadem se nesl velmi silný národně-sjednocující odkaz na prvního československého prezidenta T. G. Masaryka. Záběry moderátora a kandidátů byly v polocelcích z přímého pohledu, pouze záběry promluv příznivců byly z nadhledu.

3.3 Komparace televizních debat

Po analýze jednotlivých debat můžeme přejít k jejich komparaci. Kromě srovnání na základě faktických údajů (délka diskuse, vysílací čas ad.) bude srovnána například i míra konfrontace v jednání moderátorů vůči jednotlivým finálovým kandidátům na úřad prezidenta ČR. Nejprve však budou z celkového pohledu srovnány české prezidentské debaty se základními charakteristikami těch zahraničních.

Prezidentské duely ve Francii se konají mezi prvním a druhým kolem prezidentské volby. Moderují je dvojice novinářů, kteří pokládají otázky a regulují průběh debaty. Dva kandidáti vždy sedí u stolu naproti sobě. Na začátku debaty jsou vymezeny tematické okruhy a pravidla. Kandidáti na sebe mohou reagovat a pokládat si otázky. Důraz je kladen na rovnost času, po který se kandidáti mohou vyjádřit. Délka debat se prodlužuje, nyní až na tři hodiny, a tradičně jsou debaty uzavírány závěrečným slovem kandidátů.²⁵⁹

Zřejmě nejznámější je tradice prezidentských debat ve Spojených státech amerických. První z moderní podoby debat zde proběhla již v roce 1960 (počátky

---

²⁵⁹ GIŇOVÁ, Petra Marie. *Prezidentské duely a jejich potenciál v prezidentských kampaních v ČR*. Brno, 2013, s. 37. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/333157/fss_m/Diplomova_prace_Ginova.txt. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, PhD.

tradice však sahají až do roku 1858).²⁶⁰ Debaty se v Americe staly oblíbeným formátem, protože se v nich do popředí dostaly kandidátovy charakterové vlastnosti a vzhled, což nově mohlo ovlivnit chování voličů. Scénáře debat produkují novináři ve spolupráci s volebními týmy kandidátů, které prosazují, aby se co nejvíce soustředily na postavu kandidáta. „*Složení skupiny perspektivních uchazečů o prezidentský úřad se změnilo, odpadli ti, kteří nejsou telegeničtí.*“²⁶¹ Forma amerických debat se od počátku 21. století mírně pozměňuje, v základu jsou ale tamní prezidentské debaty striktně časově odměřované. Od roku 1996 pokládá otázky pouze jeden moderátor, čas v délce zhruba 90 minut je rozdělen do tematických bloků nebo členěn podle otázek moderátora.²⁶² O českých médiích se nedá říci, že by s předvolebními duely neměla zkušenosti. Podobné debaty již proběhly v letech 2006 a 2010.

Formálně se debaty České televize nejvíce blížily premiérským debatám ve Velké Británii, ve kterých kandidáti stojí u pultíků a diskutují na předem tematicky vyhrazené otázky, čas jejich odpovědí není přesně odpočítáván, nýbrž určován moderátorem. Stejně jako v Británii bylo také odvysíláno více debat na různých televizních stanicích (formálně však byly debaty stejné, lišila se pouze vizuální stránka pořadu).

Tabulka č. 1: Srovnání prezidentských debat podle základních údajů

	Česká televize 17. 1. 2013	Prima family 18. 1. 2013	Nova 23. 1. 2013	Česká televize 24. 1. 2013
název	Prezidentský duel	Prezidentský duel – finále	Speciál TN Cesta ne Hrad	Prezidentské finále
vysílací čas	20:00	20:15	20:20	20:00

²⁶⁰ GIŇOVÁ, Petra Marie. *Prezidentské duely a jejich potenciál v prezidentských kampaních v ČR*. Brno, 2013, s. 37. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/333157/fss_m/Diplomova_prace_Ginova.txt. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, PhD.

²⁶¹ KREJČÍ, Miloš. *Jak se "dělá" prezident Spojených států amerických: průvodce americkým volebním systémem od zřízení funkce prezidenta po souboj Barack Obama versus John McCain*. V Mladé frontě vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2009, s. 96. ISBN 9788020419354.

²⁶² GIŇOVÁ, Petra Marie. *Prezidentské duely a jejich potenciál v prezidentských kampaních v ČR*. Brno, 2013, s. 37. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/333157/fss_m/Diplomova_prace_Ginova.txt. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, PhD.

stopáž (plánovaná/reálná)	90/98:07 minut	90/81:20 minut	60/63:13 minut	90/107:43
délka znělky	25 sekund	22 sekund	21 sekund	25 sekund
sledovanost (share)	1,32 mil. (15+) + 173 000 (15+)	899 000 (15+)	1,5 mil. (15+)	1,61 mil. (15+)
vysílání	živé	živé	živé	živé
místo natáčení	Divadlo Hybernia, Praha	Rock Opera, Praha	Zpravodajské studio, Praha	Divadlo Hybernia, Praha
počet kamer	5-6 (?)	6	4 (?)	5-6 (?)
moderátor	Václav Moravec	Jan Punčochář	Markéta Fialová	Václav Moravec
publikum v místě natáčení	ca 500 diváků v sále, ca 40 oficiálních příznivců kandidátů	ca 400 diváků a zároveň příznivců v sále	6 příznivců ve studiu	ca 500 diváků v sále, ca 40 oficiálních příznivců kandidátů
pozice kandidátů	sedí	sedí	K. S. sedí M. Z. stojí	stojí
pozice moderátora/-ky	sedí	stojí	stojí	stojí
výběr témat	diváci	tvůrčí tým	tvůrčí tým	tvůrčí tým
výběr otázek	tvůrčí tým z návrhů diváků, diváci přes Youtube	tvůrčí tým	tvůrčí tým, příznivci kandidátů ve studiu	tvůrčí tým, příznivci kandidátů v sále
pravidla	ano, v úvodu	ne	ne	ano, v úvodu
časomíra	ne	ne	ne	ano

Zdroj: autorka podle vlastního sledování a sekundárních internetových zdrojů.

Nejsledovanější ze všech debat byla závěrečná diskuse na České televizi. Sledovalo ji 1,61 milionu diváků starších 15 let. Všechny stanice vysílaly debaty v primetimu, nejpozději TV Nova, která začátek svého primetimu posunula až na 20:20. Nejdelší byl poslední duel ČT, nejkratší naopak debata na TV Nova. Všechny debaty byly vysílány živě z Prahy a snímalo je 4-6 kamer. Jasně stanovená pravidla měla pouze Česká televize – u druhé debaty byla měřena délka promluv jednotlivých kandidátů. Česká televize rovněž jako jediná vycházela z konkrétních otázek diváků. Nejméně formálně pojala debatu Prima family, průběžně se na změnu názoru „veřejnosti“ ptala Nova prostřednictvím reportérů v terénu. Všechny duely byly moderovány pouze jedním moderátorem a všechny televize se snažily mít v místě natáčení alespoň nějaký prvek či spojení s občanskou společností. Nejméně se mohla občanská společnost projevit na Prima family (přítomné publikum, ale žádné konkrétní vyjádření či položení otázky) a na Nově (ve studiu přítomnost pouze šesti osob, v televizním spojení však svůj názor mohli vyjádřit hosté restaurací). V posledním finále na ČT navíc kandidáti museli pouze stát. V ostatních debatách museli sedět, pouze na Nově si mohli vybrat.

Debaty na komerčních stanicích (Nova a Prima family) měly sice jistou strukturu, ale nešlo o striktní pravidla a časový prostor vyhrazený kandidátům, který by moderátoři na začátku debaty předeslali. Očividněji se nízká míra formálnosti projevila v debatě Prima family, kdy kvůli přítomnosti dvou stovek skandujících příznivců Miloše Zemana debata chvilkami připomínala fotbalový zápas. V tomto aspektu se debata na Prima family podobala americkým prezidentským debatám, ve kterých zasedají přívrženci kandidátů a s americkými vlajkami v rukou skandují a zpívají. Právě nadšené publikum na televizní obrazovce a pár slov k barvitě události vzhlednému kandidátovi přinese více hlasů než účast na seriózní diskusi o závažných otázkách.²⁶³

Striktně měřený časový prostor na vyjádření byl pouze v poslední debatě České televize, která tak i předem vymezenými okruhy diskuse byla nejformálnější ze všech debat. Formální různost je dána libovolnou režii každé televizní stanice. Na dvou debatách České televize také můžeme vidět odlišné formální pojetí, a tudíž vývoj v přístupu k debatám mezi prvním duelem a finále. Poslední Prezidentské finále na

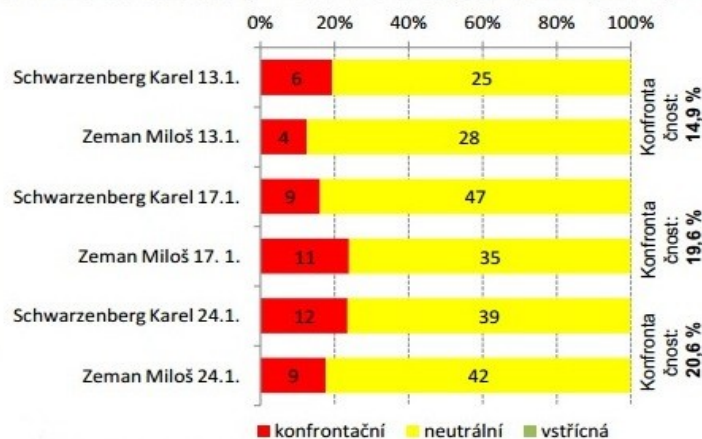
---

²⁶³ KREJČÍ, Miloš. *Jak se "dělá" prezident Spojených států amerických: průvodce americkým volebním systémem od zřízení funkce prezidenta po souboj Barack Obama versus John McCain*. V Mladé frontě vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2009, s. 98. ISBN 9788020419354.

České televizi také mělo několik výhod oproti ostatním televizním stanicím. Debata byla posledním setkáním před druhým kolem voleb. Debata byla plánovaná a moderátor spolu se svým týmem se na ni mohli náležitě připravit. Aby minimalizovali počet stížností na nevyváženost prostoru, který ke svému vyjádření měli jednotliví kandidáti, veškeré jejich promluvy odměřovala časomíra. Tematické okruhy opět rozeslali kandidátům, aby měly stejnou možnost na přípravu jako moderátor. (Václav Moravec zastává rozesílání témat svým hostům i v nedělních Otázkách Václava Moravce, inspiroval se zásadami diskusních pořadů BBC.) V uplynulém týdnu tým České televize sledoval ostatní debaty a počínání kandidátů, a v závěrečném duelu tak mohl nabídnout doplnění, dovysvětlení a uzavření témat, která se v jiných debatách pouze „nakousla“. Stejně tak mohl moderátor ověřit pravdivost kandidátských výroků a ve finále s nimi kandidáty konfrontovat. Ve své struktuře všechny debaty kromě živých přímých záběrů obsahovaly i materiály předpřipravené, ať už se jednalo o reportážní příspěvky, či záznamy vybraných událostí.

Graf č. 1: Objektivita Václava Moravce

OVM Prezidentské duely – Václav Moravec (13. 1. OVM1, 17. 1., 24. 1. 2013)

Zdroj: výřez z Analýzy mediální prezentace kandidátů na prezidenta ČR.²⁶⁴

Při srovnání objektivity moderátorů z hlediska konfrontace nejčastěji kandidáty konfrontoval Václav Moravec v Prezidentském finále (20,6 % konfrontačních

²⁶⁴ Usnesení Rada pro rozhlasové a televizní vysílání ze 7. zasedání. In: *Www.rrtv.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.rrtv.cz/cz/files/monitoring/2013_analyza_prezidentske_volby.pdf

replik).²⁶⁵ Při sečtení míry konfrontace kandidátů v obou debatách o zanedbatelné jedno procento konfrontoval více Karla Schwarzenberga (12 replik). Zatímco Miloše Zemana konfrontoval více v prvním duelu, Karla Schwarzenberg ve druhém. Debaty moderované Václavem Moravcem měly také nejvyšší transparentnost (citování zdrojů), a to 86,41 %. Chybovost Václava Moravce byla ze všech moderátorů nejnižší, pouze 2,6 %, přičemž nejčastěji šlo o přerušování.

Václav Moravec se v Prezidentském finále méně snažil kandidáty tlačit k odpovědím. Pokud kandidát neodpověděl na otázku přímo, položil mu pouze jednu doplňující otázku a dále nechával divákům možnost vytvořit si z kandidátovy reakce vlastní úsudek. *„Úřad Rady se domnívá, že pravidla a dramaturgie pořadu byla nastavena tak, aby bylo dosaženo maximální možné míry objektivity a byly zřetelně odděleny názory a komentáře od faktů.“*²⁶⁶

Základní dramaturgickou linkou byla reakce na výsledky 1. kola a vedení volební kampaně. Otázky a scénář vycházely z dotazů diváků a voličů (cca 600) a týkaly se zejména evropské a zahraniční politiky a ústavních institutů.²⁶⁷ Publikum ani podporovatelé obou kandidátů do debaty nevstupovali. Naproti tomu druhá debata *„byla koncipována jako shrnutí nejdůležitějších postojů obou kandidátů ve vztahu k prezidentským pravomocem. Velký prostor byl věnován tzv. interpelacím, tedy otázkám oficiálních podporovatelů protikandidátovi, které měly jasně stanovená pravidla. Role moderátora v této části pořadu směřovala spíše do role osoby udělující slovo.“*²⁶⁸

---

²⁶⁵ Usnesení Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze 7. zasedání. In: *Www.rrtv.cz* [online]. 2013, s. 33, 34 [cit. 2014-05-12]. Dostupné

z: http://www.rrtv.cz/cz/files/monitoring/2013_analyza_prezidentske_volby.pdf

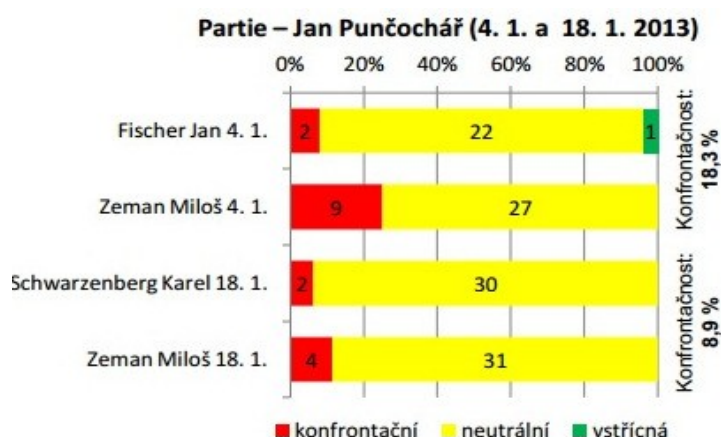
²⁶⁶ Usnesení Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze 7. zasedání. In: *Www.rrtv.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné

z: http://www.rrtv.cz/cz/files/monitoring/2013_analyza_prezidentske_volby.pdf

²⁶⁷ KUKLOVÁ, Petra. *Mediální obraz a image Karla Schwarzenberga*. Brno, 2010. Magisterská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, Ph.D.

²⁶⁸ Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2013. In: *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-14]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2013-2.pdf?v2

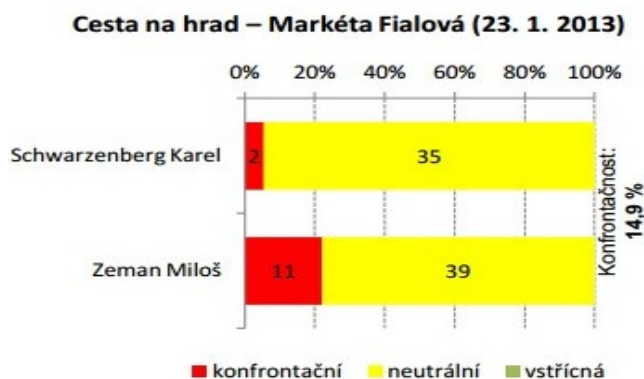
Graf č. 2: Objektivita Jana Punčocháře

Zdroj: výřez z Analýzy mediální prezentace kandidátů na prezidenta ČR.²⁶⁹

Jan Punčochář byl v Prezidentském duelu konfrontační pouze v 8,9 % svých replik. O dvě repliky více pak konfrontoval Miloše Zemana. Transparentnost u Jana Punčocháře byla 81,03 %, analýza u něj také objevila nejvyšší procento chybovosti (5,8 %). „Obecně lze konstatovat, že na ČT a Primě byli hosté konfrontováni téměř stejnou měrou.“²⁷⁰

Graf č. 3: Objektivita Markéty Fialové

Zdroj: výřez z Analýzy mediální prezentace kandidátů na prezidenta ČR²⁷¹

²⁶⁹ Usnesení Rada pro rozhlasové a televizní vysílání ze 7. zasedání. In: *Www.rrtv.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.rrtv.cz/cz/files/monitoring/2013_analyza_prezidentske_volby.pdf

²⁷⁰ Usnesení Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze 7. zasedání. In: *Www.rrtv.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.rrtv.cz/cz/files/monitoring/2013_analyza_prezidentske_volby.pdf

²⁷¹ Usnesení Rada pro rozhlasové a televizní vysílání ze 7. zasedání. In: *Www.rrtv.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.rrtv.cz/cz/files/monitoring/2013_analyza_prezidentske_volby.pdf

Markéta Fialová byla vůči Miloši Zemanovi až pětkrát více konfrontující (v 11 případech z 50), než vůči Karlu Schwarzenbergovi (ve 2 případech z 37). Transparentnost citací 79,63%, jejich správnost však byla v porovnání s ostatními pořady nejmenší. Chybovost moderátorky byla 3,2 %. Analýza neodhalila zaujatost žádného z moderátorů. Rozdílný přístup moderátorů k jednotlivým kandidátům (doplňující otázky) lze přisuzovat jejich rozdílným rétorickým schopnostem. Vzhledem k nejserióznější povaze debat České televize se dá vystupování Václava Moravce hodnotit jako nejprofesionálnější. Toto hodnocení je však irelevantní vzhledem k rozdílnému pojetí jednotlivých debat.

Podle podílu na sledovanosti (tzv. share, tj. průměrný celodenní podíl sledovanosti jednotlivých televizí diváky staršími 15 let; procento určuje počet diváků, kteří v daném týdnu sledovali televizi a ladili konkrétní program) můžeme vidět, že z vybraných stanic byl v období mezi prvním a druhým kolem přímé volby prezidenta nejsledovanější první program České televize, dále následují Nova, Prima family a ČT 24. Sledovanost celkově postupně od prvního týdnu klesala. Nadprůměrná sledovanost byla způsobena atraktivitou první přímé prezidentské volby v České republice.

Tabulka č. 1: Týdenní podíly na sledovanosti (share) televizí v roce 2013²⁷²

	ČT 1	ČT 24	Nova	Prima family
3. týden 2013	20,00	5,76	23,48	16,38
4. týden 2013	19,01	8,01	22,67	15,90

Zdroj: autorka podle tabulky Týdenní podíl na sledovanosti u televize – 2013.

Po komunikační stránce se kandidáti mohli nejlépe vyjádřit v debatách České televize, vždy se jednalo o debatu „na úrovni“. Miloš Zeman vnímal televizní debaty jako silný prostředek k ovlivnění občanů. Byl útočný a v žádné debatě nezapomněl vyzdvihnout nějaký ze svých úspěchů z předešlé politické kariéry. Většinu debat „vyhrál“ Miloš Zeman, a to díky schopnosti vnášet do nich populistická témata a odrážet útoky moderátora i soupeře čísly, daty, procenty a událostmi, které působí

²⁷² Autorka podle: POTŮČEK, Jan. Týdenní podíly na sledovanosti u televizí – 2013. In: *Www.digizone.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/texty/tydenni-podily-na-sledovanosti-u-televizi-2013/>

dojemem pravdivých informací, i když se později může prokázat opak.²⁷³ Základem pro něj byl momentální dojem, kterého diváci nabudou. Karel Schwarzenberg byl v každé další debatě očividně zmáhán únavou, která mu nakonec nedovolila udržet si tvář klidného a zdravě sebevědomého politika. Zejména v poslední debatě dal větší průchod svým emocím, což mu mohlo uškodit. Miloš Zeman byl emotivní od začátku, takže nikoho nepřekvapilo, když se v určitých chvílích „rozvášnil“. U Karla Schwarzenberga byli diváci zvyklí na minimální projev emocí a odrážení útoků soupeře zlehčením odpovědi pomocí vtipu. Při poslední debatě na České televizi byly jeho odpovědi razantnější a stručnější.

Zásadním a zvrátovým tématem, které se debatami táhlo od prvního duelu v ČT, byly Benešovy dekrety. Karel Schwarzenberg si zřejmě ani neuvědomil dopad a vlnu reakcí, kterou jeho slova vyvolají. Marně a zbytečně se v následujících debatách snažil svá slova uvádět „na pravou míru“. Pro Miloše Zemana to byla zbraň, kterou mohl proti Schwarzenbergovi použít. Pokud se Karel Schwarzenberg snažil Zemana zahnat do kouta tématy opoziční smlouvy nebo jeho propojení s Miroslavem Šloufem a spojenectvím s Václavem Klausem, nemohl nikdy uspět. Mezi nejfrekventovanější témata debat kromě Benešových dekretů patřilo napojení Miloše Zemana na „pražskou mafii“ (M. Šlouf a další), součinnost prezidenta a vlády, vyslovení nedůvěry vládě, zrušení/transformace Senátu PČR, jmenování ústavních soudců a identifikace kandidátů s Václavem Havlem a Václavem Klausem.²⁷⁴ Nejvíce témat otevřela Česká televize, nejméně Prima, Nova věnovala nejvíce prostoru životu a osobnostem kandidátů.

Po vizuální stránce jsou si debaty nejpodobnější v titulcích. Všechny tři stanice používají bílé písmo a černý podklad. Shodně titulují hosty jako „kandidáty na prezidenta ČR“. Česká televize používá verzálky, zatímco Prima family a Nova malá písmena. Synchronních záběrů na promlouvajícího kandidáta nejvíce použila Česká televize, občas je na krátkou chvíli prostřídala asynchronními záběry sálu či jeviště. Nejčastěji dobu projevu kandidátů nahrazovala asynchrony Nova. Česká televize si

---

²⁷³ ŠMÍD, Milan. Situační zpráva o prezidentských debatách. In: *Louč* [online]. 2013 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/13/2520119.html>

²⁷⁴ KUKLOVÁ, Petra. *Mediální obraz a image Karla Schwarzenberga*. Brno, 2010. Magisterská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, Ph.D.

vzhledem k povaze debaty a cílovému publiku mohlo vysoký počet „mluvících hlav“ v synchronu dovolit. Nova své diváky nechtěla příliš nudit.

Čistě zpravodajsky, v polodetailech, byli zabírání moderátoři i kandidáti v debatách na Nově a České televizi, staticky z největší vzdálenosti byl zabírán Jan Punčochář. Právě záběr v americkém plánu, který se blíží celku, ve kterém je zabrána celá postava, může naznačovat odstup od příjemců sdělení. Celkový dojem z debaty, i s uvážením vyjadřování Jana Punčocháře, byl neosobní až odtažitý. Nejvíce dynamických a tím pádem také dramatických záběrů nabídla Prima family a Nova. V obou případech byly snímány kamerovými jeřáby. Prima family měla více možností, jak prostor debaty dynamicky zachytit vzhledem k velikosti Rock Opery. Ve zpravodajském studiu Novy za pomoci jediného kamerového jeřábu příliš dynamických záběrů natočit nešlo.

Ve všech debatách se objevily národní symboly s národně-integrační funkcí. Zygmund Bauman vidí národ jako pomyslné *společenství*, které existuje jako entita v případě, že se s ním jeho příslušníci citově identifikují.²⁷⁵ „*Nacionalismus chápe jako ideologické povědomí, díky němuž chápeme rozdělení společnosti na národy jako přirozené.*“²⁷⁶ Národní citění je v pořadech podporováno nejen grafikou znělek, ale i designem a barevností místa, na kterém se debata odehrávala.

Česká televize ve své znělce zobrazila nejvíce symbolů: osoby prezidentů, prezidentskou standartu, Pražský hrad, Prahu, českou vlajku, historický památník, mapu ČR, Ústavu ČR a proces inaugurace. Hlavní symbolika spojovala Prahu a Pražský hrad s minulými prezidenty a hlavní město České republiky vyobrazovala skrze jedno místo – Hrad, odkud prezident „vládne“ celé republice. Pod českou vlajkou prezident prochází inaugurací, podpisem přísahy a účastní se pietních akcí za uctění památky prvního československého prezidenta T. G. Masaryka.

---

²⁷⁵ VÍTKOVÁ, Kateřina. *StarDance jako globální televizní formát: komparativní analýza české a britské verze pořadu s důrazem na efekty globalizace a kulturní hybridizace*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce PhDr. Jaromír Volek, PhD.

²⁷⁶ VÍTKOVÁ, Kateřina. *StarDance jako globální televizní formát: komparativní analýza české a britské verze pořadu s důrazem na efekty globalizace a kulturní hybridizace*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce PhDr. Jaromír Volek, PhD.

Prima svou znělku koncipovala úplně jinak než ČT a Nova. Ze symbolů se v ní objevil pouze Pražský hrad, Praha a odkaz k historii královského města (památky). Barvy české vlajky se prvně objevily až v samotném studiu. Symbolika znělky nebyla příliš výrazná. Areál Pražského hradu byl zobrazen v noci a náznak spojitosti s prezidentem se objevil nepřímo až v závěru, kdy vedle kulisy Pražského hradu přibýly portréty tehdejších finalistů prezidentské volby. Znělka nevypráví žádný jasně čitelný příběh, lze pouze odvozovat, že o prostory Pražského hradu se utkávají dva soupeři.

Nova jako jediná pořad zahájila živým vstupem Markéty Fialové ze studia a až poté spustila znělku pořadu. Ta zobrazuje symboly české vlajky a Pražského hradu, odkaz k historii královského města (památky), kandidáty prvního kola přímé volby prezidenta a českého lva. Symbol českého dvouocasého lva použila Nova jako jediná ze všech stanic, ostatní stanice si zvolily jako dominantní siluetu Pražského hradu. Znělka nelogicky líčí všechny kandidáty jako součást Pražského hradu, když kopíruje námět ČT a promítá jejich portréty na budovu Hradu. Česká vlajka jako symbol české státnosti je navíc zobrazena ve velmi těžce identifikovatelné poloze (visí dolů, nevlaje). Kromě Pražského hradu tak chybí konkrétní symbol českého prezidenta. Znělka pro člověka, který nezná portréty kandidátů, uvozuje pouze pořad s národní tematikou (znázorněna českým lvem).

4. Vybrané české deníky a mediální ohlas televizních debat

Deníky Lidové noviny, Hospodářské noviny a Blesk byly pro zobrazení ohlasu debat zvoleny jako zástupci tří odlišných zaměření. Lidové noviny jsou podobně jako Mladá fronta Dnes celorepublikovým zpravodajským deníkem, soustředící svůj zájem na politiku, ekonomiku, kulturu, vědu a vzdělání. „*Lidové noviny jsou vyhledávané pro jejich erudované komentáře, názory předních osobností z domova i ze světa a také pro jejich kvalitní přílohy.*“²⁷⁷ Hospodářské noviny se specializují na ekonomické a obchodní zpravodajství, bylo proto zajímavé sledovat, jaká témata z debat jsou redaktory považována za natolik důležitá, aby je v (jinak ekonomicky zaměřeném

---

²⁷⁷ HOFFMANNOVÁ, Aneta. *Mediální prezentace Karla Schwarzenberga v denících MF Dnes, Lidové noviny a Právo v předvečer voleb*. Praha, 2010. Bakalářská práce. Karlova univerzita, Fakulta humanitních studií. Vedoucí práce Doc. Ing. Karel Müller, CSc.

deníku) zmínili. Celkově nejčtenější deník Blesk byl zvolen jako zástupce bulvárních listů.

Nejen česká média se zabývala prezidentskými kandidáty a snažila se je „zaškatulkovat“. Názor zahraničních novinářů, kterého si všímali jak moderátoři v televizních debatách, tak i novináři tištěných periodik, lze vyjádřit symbolickým spojením jmen „Karel Havel“ a „Miloš Klaus“. Zatímco v Karlu Schwarzenbergovi viděli novináři pokračovatele havlovské linie, Miloš Zeman byl vnímán jako pokračovatel éry Václava Klause. *„Novináři chápali, že volba prezidenta občany mimořádně zajímá, a proto zveřejňovali pokud možno všechny prověřené informace okolo voleb.“*²⁷⁸

Před volbami bylo zásadním požadavkem představení kandidátů a jejich pohledu na politiku a svět. V Anglii a Americe je běžné, aby noviny otevřeně vyjádřily, na čí straně stojí. *„Podporu mu ale vyjadřují na straně komentářů, o jejíž podobu se stará vydavatel, nikoliv samotní členové redakce.“*²⁷⁹ V tom se Lidové a Hospodářské noviny vyjádřením podpory Karlu Schwarzenbergovi před prvním kolem volby lišily. Redakce Mladé fronty Dnes se spolu se šéfredaktorem domluvila, že žádného z kandidátů svým čtenářům před prvním kolem volby nedoporučí. Deník jako celek Karla Schwarzenberga nepodpořil, udělali to ale komentátoři.²⁸⁰

Karel Schwarzenberg do druhého kola nakonec postoupil i přesto, že Václav Klaus apeloval na občany, aby se nedali ovlivnit vzedmutou mediální vlnou, ale aby volili rozumem. Po prvním kole se přístup médií změnil. Bylo jasně rozhodnuto, kteří dva kandidáti se utkají ve druhém kole. Čtenáři již znali kandidátovu minulost, současnost, jeho klady i zápory. Ve finálových debatách se však ukázalo, jak ob stojí v boji jeden na jednoho. Nejen pro ty čtenáře, kteří televizní debaty neviděli, ale i z novinářů vlastní tendence zásadní události komentovat a glosovat se na stránkách

---

²⁷⁸ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, 82. ISBN 978-807-2524-198.

²⁷⁹ LÁB, Filip. Rozpravy o médiích: Pět úhlů pohledu na prezidentskou volbu. In: <http://cz.ejo-online.eu/>[online]. 2013 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://cz.ejo-online.eu/1902/etika-a-kvalita-zurnalistiky/rozpravy-o-ceskych-mediich-pet-uhlu-pohledu-na-prezidentskou-volbu>

²⁸⁰ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, 82-84. ISBN 978-807-2524-198.

deníků objevovaly reakce na televizní souboje. Po představení vybraných deníků tak práce přináší základní postřehy a poznatky z jejich obsahů.

4.1 Lidové noviny

Lidové noviny (dále jen LN) patří mezi nejstarší české deníky. Jejich předchůdcem byly Národní noviny z roku 1884. V roce 1952 bylo vydávání deníku zastaveno. V 80. letech byly v omezeném množství tisknuty jako samizdatový měsíčník. Nově bylo jejich vydávání zahájeno v roce 1990.²⁸¹ Současným majitelem je mediální společnost MAFRA.²⁸² Ta vydává i deníky Mladá fronta Dnes a Metro a provozuje internetové servery idnes.cz a lidovky.cz. MAFRA je vlastněna firmou Agrofert, jediným akcionářem je Andrej Babiš.²⁸³ Šéfredaktorem je István Léko.²⁸⁴ V roce 2013 se prodalo více než půl milionu výtisků.²⁸⁵

Podle Lidových novin neměla kampaň před prvním kolem volby žádné jednotící téma. O to více se pak kampaň točila kolem Benešových dekretů, Zemanova vztahu s Klausem a lživé kampaně Zemanova týmu. Zřejmě největší ohlas na stránkách LN vyvolala poslední debata ČT, kterou hodnotily jako gradující.²⁸⁶ Na rozdíl od Hospodářských novin nehodnotily negativně vystupování Václava Moravce, kterého ani konkrétně nejmenovaly. Více než samotné debaty však hodnotily vystupování kandidátů, jejich motivace, strategie, promyšlené tahy i přešlapy. V názorových rubrikách LN bylo možné najít rozmanitější a mírnější postoje autorů k tématům z debat, než jak tomu bylo u Hospodářských novin, které kritice většinou vystavovaly chování Miloše Zemana. Výměny mezi kandidáty popisovaly jako útoky Zemana a

---

²⁸¹ CHARVÁT, Jan. *Volby do Evropského parlamentu 2009 v agendě deníků Lidové noviny a Právo*. Praha, 2010. Diplomová práce. Karlova univerzita, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí práce PhDr. Jan Křeček, PhD.

²⁸² Mediální skupina MAFRA. In: *Www.mafra.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://www.mafra.cz/cs/default.asp?y=mafra_all/cs_o_spolocnosti_portret_spolocnosti.htm

²⁸³ Veřejný rejstřík a Sběrka listin. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY. 2012 [online]. 2012 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: [https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$)

²⁸⁴ Šéfredaktorem Lidových novin se stane István Léko. In: *Www.lidovky.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/lidove-noviny-maji-noveho-sefredaktora-je-jim-istvan-leko-pmh-/media.aspx?c=A131119_121519_ln-media_ebr

²⁸⁵ Vyhledávání nákladů tisku. In: *Www.abccr.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.abccr.cz/overovana-data/vyhledavani-nakladu-tisku/?page=1&filterNamePublisher=&filterType=periodicky-tisk-denik&filterNameTitle=Lidov%C3%A9+noviny&filterGenre=&filterYear=2013&filterMonth=>

²⁸⁶ Televizní duel. Bonmoty, otočky i sílící útoky. *Lidové noviny*. Vydání z 18.1.2013, s. 3.

obranu Schwarzenberga, jako boj mezi plebejci a patriciji. Na rozdíl od Hospodářských novin však nevěřily v zásadní vliv debat: „*Televizní debaty volby nerozhodnou.*“²⁸⁷

4.2 Hospodářské noviny

Hospodářské noviny (dále jen HN) byly založeny v roce 1990. V současné době je vlastní společnost *Economia*, která vydává také týdeníky *Ekonom* a *Respekt*, provozuje internetové servery *ihned.cz* a *aktualne.cz*.²⁸⁸ Jediným akcionářem je Zdeněk Bakala.²⁸⁹ Šéfredaktorem je Martin Jašminský.²⁹⁰ V loňském roce firma prodala téměř 447 tisíc výtisků.²⁹¹ HN jsou českým deníkem, který se v pracovní dny zaměřuje hlavně na ekonomiku a politiku. Jsou rozděleny do dvou částí. V prvním sešitě najdeme všeobecné zpravodajství z domova a zahraničí, názory, kulturní a sportovní rubriku. Ve druhém, nazvaném *Podniky a trhy*, se objevuje ekonomické zpravodajství z domova i ze světa, přehled finančních trhů a servis pro podnikatele; dotýká se také zábavního průmyslu.²⁹²

Petr Kamberský situaci kolem druhého kola částečně předpověděl, když se domníval, že chyba ve vedení kampaně a v televizních duelech by mohla být pro kandidáta fatální. „*Při takto vyrovnaném souboji stačí jedno výraznější zaváhání v TV debatě a je, obrazně řečeno, vymalováno.*“²⁹³ „*V debatě je totiž možné málo získat, ale hodně ztratit.*“²⁹⁴ Rozhodující slovo voleb tak měly mít televizní debaty.²⁹⁵ Od nich očekávaly tvrdou a ostrou konfrontaci, která měla vystřídat gentlemany vedené kampaně před prvním kolem. Životní příběhy a názory kandidátů občané znali, teď je

²⁸⁷ ZVĚŘINA, Martin. Miloš Zeman jede. *Lidové noviny*. Vydání z 19.1.2013, s. 9.

²⁸⁸ O společnosti. In: *Economia.ihned.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/o-spolecnosti/>

²⁸⁹ Veřejný rejstřík a Sbirka listin. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY. 2012 [online]. 2012 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: [https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$)

²⁹⁰ Kontakty. In: *Economia.ihned.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/kontakty/>

²⁹¹ Vyhledávání nákladů tisku. In: *Www.abccr.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.abccr.cz/overovana-data/vyhledavani-nakladu-tisku/?page=2&filterType=periodicky-tisk-denik&filterNameTitle=Hospod%C3%A1%C5%99sk%C3%A9%20noviny&filterYear=2013#list>

²⁹² NOVOTNÁ, Helena. *Relaunch značky Hospodářských novin v roce 2009*. Praha, 2011.

Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra marketingové komunikace a public relations.

²⁹³ KAMBERSKÝ, Petr. Začal boj o 5 985 479 cizích voličů. *Hospodářské noviny*. Vydání z 14. 1. 2013, s. 2. Dostupné z: mediasearch.newtonmedia.cz

²⁹⁴ EHL, Martin. Zvítězí ten, kdo odradí víc voličů soupeře. *Hospodářské noviny*. Vydání z 16. 1. 2013, s. 4. Dostupné z: mediasearch.newtonmedia.cz

zajímaly „všeobecné prezidentské předpoklady“. Místo toho se však dočkali spíše osobních útoků než věcné diskuse. HN přinesly recenze všech tří debat – kromě páteční na Primě, jejíž pondělní hodnocení by bylo bezúčelné. Nejvíce zkritizovaly debatu na Nově, její unylou dramaturgii s prostřihy z hospod a nulový přínos nových témat.²⁹⁶ Opačně hodnotily poslední debatu na ČT, jejíž úroveň navíc pozvedly interpelace s příznivci kandidátů. Podobně jako Lidové noviny přinášely „Hospodářky“ informace o záměrech a cílech kampaní kandidátů a pozorně si všimaly otevřeného boje mezi Zemanem a Schwarzenbergem při televizních přenosech. Z témat, která zazněla v debatách, jich HN zmínily méně, ale srozumitelně je zařadily do kontextu. Soustředily se hlavně na komunikační prostředky a dovednosti politiků.

4.3 Blesk

Deník Blesk poprvé vydala společnost Ringier ČSFR v roce 1992. Spolutvůrcem byl novinář Petr Schönfeld, který se nechal inspirovat švýcarským deníkem Blick. Nejdříve měl Blesk problémy s nízkou prodejností. Následně se ovšem stal nejčtenějším bulvárním tiskem v České republice.²⁹⁷ Deník přináší přehledné aktuální zpravodajství a zajímavosti a senzace z domova i ze světa, doplněné řadou fotografií a infografikou. Nynějším majitelem Blesku je švýcarská společnost Ringier Axel Springer Media AG. Ta se nedávno dohodla na prodeji deníku.²⁹⁸ Novými vydavateli by měli být podnikatelé Daniel Křetínský a Patrik Tykač. Současným šéfredaktorem je Radek Lain.²⁹⁹ V roce 2013 se prodalo asi 3,5 milionu výtisků deníku Blesk.³⁰⁰

Ze všech zkoumaných deníků přinesl Blesk v daném období nejméně příspěvků o prezidentských debatách obecně. Co se týká informování o konání televizních debat,

---

²⁹⁵ KREČ, Luboš. Zeman školil Moravce, Schwarzenberg odpočíval. *Hospodářské noviny*. Vydání z 18. 1. 2013, s. 2. Dostupné z: mediasearch.newtonmedia.cz

²⁹⁶ KREČ, Luboš. Příliš mnoho debat škodí, zjistili nejen oba uchazeči o Hrad. *Hospodářské noviny*. Vydání z 24. 1. 2013, s. 4. Dostupné z: mediasearch.newtonmedia.cz

²⁹⁷ MOJŽÍŠOVÁ, Marcela. *Srovnání grafické stránky deníku Blesk z roku 1993 a 2012*. Praha, Bakalářská práce. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Doc. Filip Láb, Ph.D.

²⁹⁸ Novinky. *Ringier Axel Springer* [online]. 2011 [cit. 2014-05-11]. Dostupné z: <http://www.ringieraxelspringer.cz/>

²⁹⁹ Manažerské rošády v médiích v roce 2013. In: *Www.mediaguru.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-11]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2013/12/manazerske-rosady-v-mediich-v-roce-2013/#.U252xaKK7VE>

vždy následující den Blesk přinesl krátkou, netradičně pojatou zprávu. Všiml si drobností jako doplňků kandidátů, jejich zaujaté pozice (stojí, sedí) a kontroverzních výroků. Z vybraných deníků v poměru k rozsahu článků také nejvíce citoval poutavé repliky z debat. Z první veřejnoprávní debaty Blesk informoval o vzájemných výpadech, bonmotech o prostitutkách a debilech.³⁰¹ Z páteční debaty Primy vyzdvihl diskusi na téma degenerace knížat, Benešových dekretů a útoky Zemana na „Schwarzenbergova“ Kalouska.³⁰² Zajímavou zprávu přinesl z debaty kandidátů na Nově, ve které zdůraznil, že zatímco Karel Schwarzenberg seděl, Miloš Zeman si svou židli nechal okamžik před zahájením vysílání odnést a stál. Jako jediný deník zveřejnil informaci o hlasování, které během pořadu probíhalo.³⁰³ Z druhé debaty České televize informoval o české vlajce na klopě saka Miloše Zemana a puntíkatém motýlku Karla Schwarzenberga, i když nešlo o „nové události“.³⁰⁴

„*Ve volbách nevolíme skutečného člověka, ale obraz.*“³⁰⁵ Deníky se snažily image, do které se kandidáti stylizovali, odhalit a nabídnout čtenářům co nejméně zkreslený obraz. Z počátku byl Miloš Zeman v budování svého obrazu důsledný. „*Patriarcha se vrací z Vysočiny, aby ochránil chudé a utlačované*“³⁰⁶ před tehdejší vládou, která v čele s premiérem Petrem Nečasem a ministrem financí Miroslavem Kalouskem ožebračovala občany neustálým zvyšováním daní. Cítil, že má šanci získat po deseti letech prezidentský post, který měl už dávno být jeho. Ve své kampani připomínal, že tu s námi byl i v nelehkých dobách 68 a 89 roku, ale přesto se snažil ve všech vzbudit dojem, že to není ten samý politik s nenávisť k novinářům a řadou nevyjasněných kauz z minulosti. Podle výzkumu ppm factum měl Zeman, spolu s Janem Fischerem, image laskavého patrona. Od budoucího prezidenta lidí očekávali péči o lid a odhodlaný přístup k řešení praktických problémů. Karel Schwarzenberg se

---

³⁰⁰ Vyhledávání nákladů tisku. In: *Www.abccr.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.abccr.cz/overovana-data/vyhledavani-nakladu-tisku/?page=2&filterType=periodicky-tisk-denik&filterNameTitle=Blesk&filterYear=2013#list>

³⁰¹ Zeman perlil o debilech, kníže o sexu. *Blesk*. Vydání z 18. 1. 2013, s. 2.

³⁰² A začaly létat jiskry...: Další televizní duel Zeman versus Schwarzenberg. *Blesk*. 19.1.2013, s. 4.

³⁰³ Unavený kníže, nebo Zemanův trik?: V televizi jeden z prezidentských kandidátů seděl a druhý stál. *Blesk*. 24.1.2013, s. 2.

³⁰⁴ O zločincích i paní Columbové: Kandidáti lovili v ČT voliče »last minute«. *Blesk*. 25.1.2013, s. 5.

³⁰⁵ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 115. ISBN 978-807-2524-198.

³⁰⁶ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 116. ISBN 978-807-2524-198.

na začátku stylizoval do role vzpurného punkera (starý věkem, mladý duchem), na kterou mohl nalákat mladé voliče. Měl image morálního světoběžníka a částečně odhodlaného pragmatika, kterou se v prvním kole podobal Přemyslu Sobotkovi a kterou si v prosinci 2012 spojovala většina lidí s prezidentem.³⁰⁷

Záhy poté, co Miloš Zeman negativní kampaň pro druhé kolo volby odmítl, ji spustil v plné síle – s ohledem na to, že prvním, kdo Zemana označil za „muže minulosti“, byl Karel Schwarzenberg. Následovala vlna pomluv, lží a polopravd, které Zeman použil, i když byly v krátké době odhaleny. Jeho negativní kampaní se stal „Sudeťák/Rakušák/Švýcar“ Karel Schwarzenberg, jeho rodina, neúspěchy a členství v tehdejší vládě Petra Nečase, spojení s Miroslavem Kalouskem. Ze všech lží a polopravd se omluvil pouze Schwarzenbergově manželce Theres poté, co prohlásil, že v jejím rodovém sídle visí obrazy s nacistickou tematikou. Schwarzenberg označil Miloše Zemana a Václava Klause za jednu mocenskou skupinu, čímž ho nepřímo obvinil z podílu na amnestii, za což se také musel omluvit.

Mezi Zemanovy klady patří to, že je: útočný, vášnivý řečník, mistr bonmotů, výmluvný, nevyzpytatelný a v rámci předvolebního souboje všehoschopný,³⁰⁸ má ekonomický a politický přehled, praktickou zkušenost úspěšného vládců a žádný aktuální politický prohřešek. Mezi jeho negativní vlastnosti patří: umanutý egoismus, plebejství, sebestřednost, upovídánost, staré kauzy, těžká ovladatelnost emocí, zahleděnost do sebe samého, samolibost. Lidem na něm nejvíce vadila agresivita a hrubiánství, záliba v alkoholu a kampaň řízená s dcerou namísto manželky.³⁰⁹ Schwarzenbergovými silnými stránkami byly: noblesnost, Havlův styl, sympatie mladé generace, nadhled, ideologická nevyhraněnost, životní zkušenosti, vtip, elegance, skromnost, pokora, otevřenost, vlídnost a sebeironie.³¹⁰ Slabé stránky: flegmatický, málomluvný, často neopatrný až nepozorný, byl součástí nepopulární vlády, měl české i švýcarské občanství a emigroval za komunismu do zahraničí. Podle průzkumu na něm

---

³⁰⁷ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 117. ISBN 978-807-2524-198.

³⁰⁸ FISCHER, Petr. Podivný Evropan Zeman. *Hospodářské noviny*. Vydání z 24. 1. 2013, s. 8. Dostupné z: mediasearch.newtonmedia.cz

³⁰⁹ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, obr. příloh. část. ISBN 978-807-2524-198.

³¹⁰ MACHÁČEK, Jan. Střet světů, kultur a povah. *Hospodářské noviny*. Vydání z 15. 1. 2013, s. 10. Dostupné z: mediasearch.newtonmedia.cz

lidem nejvíce vadilo to, že klimbá při politických jednáních, je ze šlechtického rodu a občas mu není rozumět.³¹¹

Karel Schwarzenberg udělal v první televizní debatě po prvním kole osudovou chybu, když prohlásil, že Edvard Beneš by mohl být v dnešní době označen za válečného zločince. „*Nedomýšlel politické dopady toho, co říká.*“³¹² Tímto neuváženým krokem nahrál Zemanovi a všem nacionalistům, včetně celé Klausovy rodiny, kteří ho za to okamžitě začali pranýřovat. Schwarzenbergova kampaň začala uvadat, protože nedokázal odolávat Zemanovým útokům. Navíc i přes pomoc Zdeňka Svěráka měl stále problémy s artikulací a v živých přenosech se ukázalo, že ani s energií na tom není nejlépe. Hlavně byl ale vnímán ve spojitosti s Nečasovou vládou a jako „cizinec“. „*To mělo na formování postojů daleko větší vliv, než že je starý a nemluví dobře česky.*“³¹³

Miloš Zeman v politických debatách zářil, pro Schwarzenberga byly vzhledem k jeho květnatější mluvě velmi omezující. Výhodu v debatách má ten, kdo dokáže být stručný nebo jako Zeman nepustí moderátora ke slovu. „*Jenže podle všeho nerozhodly debaty.*“³¹⁴ Ani Schwarzenbergovy věty o Benešových dekretech mu hlasy v pohraničí neubraly. Otázkou bylo, proč se osudové chyby dopustil. Herzmann a Komárek se shodují, že vyslovil to, co si osobně skutečně myslel. Od té doby se Schwarzenberg pouze bránil, nechal se Zemanem zahnat do kouta. Tento souboj získal mnoho přezdívek jako boj levice a pravice, Klause a Havla, plebejce a patricije.

Závěr

V historicky první přímé volbě prezidenta České republiky do druhého kola z 11 kandidátů postoupili Miloš Zeman a Karel Schwarzenberg. Oba dva oznámili začátek své předvolební kampaně mezi prvními. Miloš Zeman získal podporu zhruba sta tisíc občanů České republiky, Karla Schwarzenberga podpořilo 39 poslanců. Miloš Zeman ve své kampani cílil na voliče, kteří nebyli spokojeni s tehdejší vládou Petra Nečase.

---

³¹¹ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, obr. příloh. část. ISBN 978-807-2524-198.

³¹² HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 135. ISBN 978-807-2524-198.

³¹³ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 159. ISBN 978-807-2524-198.

³¹⁴ HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, s. 170. ISBN 978-807-2524-198.

Karel Schwarzenberg oslovoval mladší voliče a před prvním kolem jeho kampaň zcela ovládla sociální síť Facebook.

Více, než je tomu při nepřímých volbách, vstoupila do hry volební kampaň založená na politických personách. Základem personalizované kampaně jsou dobré komunikační schopnosti kandidáta a telegeničnost. Z finalistů prvního kola měl zásadní komunikační schopnost Miloš Zeman, Karlu Schwarzenbergovi formát televizních debat příliš nevyhovoval.

Politici využívají pomoc herců, psychologů i novinářů, aby je připravili na televizní vystoupení a pomohli jim tak ztělesnit požadovanou image. Pro diváky jsou debaty jedněmi z nejatraktivnějších prvků politické kampaně, „protože představují herní rys (*aspect of game*), který příjemce, tedy voliče, publikum, zajímá nejvíce a prezidentský duel tento konflikt nejen obsahuje, ale dokonce zdůrazňuje a adekvátně rámuje.“³¹⁵

V bakalářské práci byly na základě technických a symbolických kódů analyzovány televizní debaty České televize, televize Nova a Prima family před druhým kolem přímé volby prezidenta ČR. Nejdelší, nejformálnější a pro nerozhodnuté voliče nepřínosnější byly debaty České televize, která tradičně poskytuje předvolebnímu dění velký prostor. Debata televize Prima family se stopáží sice rovnala debatám na České televizi, formálně však nešlo o seriózní politickou diskusi, nýbrž o zábavní pořad s prvky ankety. Televize Nova se snažila kratší 60minutovou stopáží debatu udělat více dynamickou a dramatickou, nenabídla však žádná nová témata ani otázky. Nejvíce národních a prezidentských symbolů do své zvukové a obrazové grafiky zahrnula Česká televize, nejméně Nova, originální námět předvedla Prima family. Nejvíce a zároveň nejvyrovnaněji kandidáty konfrontoval Václav Moravec, který současně nejpřesněji citoval a dopouštěl se nejmenšího množství chyb.

Kandidátem útočícím na soupeře byl Miloš Zeman. Dařilo mu soupeře zošklivovat veřejnosti, dokonce i mediálně destruovat. Podle „zvyklostí“ negativní

---

³¹⁵ GIŇOVÁ, Petra Marie. *Prezidentské duely a jejich potenciál v prezidentských kampaních v ČR*. Brno, 2013, s. 39. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/333157/fss_m/Diplomova_prace_Ginova.txt.

kampaně využil kompromitující informace ze soukromého života soupeře i smyšlené skandální historky. Sám se přitom úspěšně stylizoval do role ochránce národa před nebezpečím, které měli představovat Karel Schwarzenberg a Nečasova vláda, reprezentovaná nepopulárním Miroslavem Kalouskem. Zemanova znalost historie, politiky a ekonomie mu také pomáhala plně využívat soupeřovy chyby, především nepromyšlené výroky o platnosti Benešových dekretů.

Všechny vybrané deníky o televizních debatách před druhým kolem přímé volby prezidenta informovaly. Lidové noviny a Hospodářské noviny debaty hodnotily nejčastěji z hlediska tematické pestrosti a zapojení jiných aktérů než moderátora a kandidáta. Přestože oba deníky před prvním kolem volby shodně podpořily Karla Schwarzenberga, Lidové noviny nabízely vyváženější soubor názorů v názorových rubrikách. Nejkladněji z hodnocení LN a HN vyšla druhá debata České televize, nejhůře naopak debata televize Nova, kterou konkrétně hodnotil i Blesk. Naopak ohlas debaty televize Prima family se nedá zcela definovat, protože ji LN i HN pouze zmínily v rámci publicistické části pondělních vydání.

Více než debat si deníky všímaly samotných kandidátů. Zatímco Blesk jako jediný přinesl informace o jejich vzhledu a fyzických postojích, LN i HN se soustředily na analýzu témat, rétorických schopností a rysů negativní kampaně, které se v debatách objevily. Ve veřejném prostoru došlo ke střetu dvou mediálních obrazů – plebejce a aristokrata. Tato polarita se ke konci kampaně (vlivem narůstající potřeby dramatičnosti) překódovala z osobnostních charakteristik do obrazů dobra a zla.³¹⁶

Shrnutí

Z kvalitativní sémiotické analýzy vyplývá, že nejvíce národních symbolů v pořadu nabídla Česká televize, nejméně televize Nova. Obrazová obsahová analýza ukázala shodné využívání technických i symbolických prvků u všech tří debat. Podle obsahové analýzy novinových příspěvků vybrané deníky Lidové noviny, Hospodářské

Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, PhD.

³¹⁶ MEDIÁLNÍ OBRAZ POLITIKY(A): Dokáží média rozhodnout volby?.

In: *www.clovekamedia.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: http://www.clovekamedia.cz/konference/sborniky/cm_2013_jaro.pdf

noviny a Blesk informovaly o většině televizních debat, nejpozitivněji hodnotily závěrečnou debatu České televize, nejméně debatu na televizi Nova. Prezidentské finále na ČT 1 také prokázalo nejvyšší míru formálnosti, ze všech zkoumaných debat. Formátově nejodlišnější byla prezidentská debata na televizi Prima family. Televizní debaty přímý vliv na proměnu mediálního obrazu kandidátů neměly, byly pouze přítomny procesu jejich vývoje. Více než mediální obraz se tak změnila image kandidátů.

Summary

The qualitative semiotic analysis shows that most of the national symbols from all of the shows offered the Czech television, television Nova TV the least. Image analysis showed consistent use of technical and symbolic elements in all three debates. According to the content analysis of newspapers articles Lidove noviny, Hospodarske noviny and Blesk covered most of the television debates, the most positively they evaluated the final debate of Czech television, the worst they evaluated the debate on television Nova. Prezidentske finale on the Czech television station also showed the highest level of formality, of all surveyed debates. The most different was the format of the presidential debate on television Prima family. The television debates did not influenced the transformation of the media image of the candidates directly, they just had been admiring the process of their development personally. And so more than the media image of candidates thir image had changed.

Použitá literatura

Literatura

FORET, Martin. LAPČÍK, Marek. ORSÁG, Petr. *Média dnes: reflexe mediality a mediálních obsahů*. Vydání první. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, 431 s. ISBN 978-80-244-2023-3.

HERZMANN, Jan a Martin KOMÁREK. *Proč právě Zeman?*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013, 177 s., [32] s. obr. příl. ISBN 978-807-2524-198.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, 207 s. ISBN 8071786977.

KREJČÍ, Miloš. *Jak se "dělá" prezident Spojených států amerických: průvodce americkým volebním systémem od zřízení funkce prezidenta po souboj Barack Obama versus John McCain*. V Mladé frontě vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2009, 247 s. ISBN 9788020419354.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak si navzájem lépe porozumíme: kapitoly z psychologie sociální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1988, 235 s. Členská knižnice (Svoboda). Analyzované televizní debaty

KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, 307 s. ISBN 807184134x.

OSVALDOVÁ, Barbora a Alena LÁBOVÁ. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, 155 s. ISBN 8024602482.

OSVALDOVÁ, Barbora. HALADA, Jan. [a kol.] *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Třetí rozšířené vydání. Místo vydání: Praha: Libri, 2007, 263 s. ISBN 978-80-7277-266-7.

SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Překlad Barbara Köpplová. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, 149 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 80-246-0827-8.

SYRUČEK, Milan. *Pro deset milionů, aneb, Miloš Zeman jaký je a co si myslí*. Vydání první. Praha: TeMi CZ, 2013, 154 s. ISBN 978-80-87156-80-3.

THIEL, Erhard. *Řeč lidského těla prozradí víc než tisíc slov* [online]. 1. vyd. Bratislava: Plasma Service, 1993, 134 s. ISBN 80-901412-1-8.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

VERNER, Pavel. *Zpravodajství a publicistika*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2007, 104 s. ISBN 978-80-86723-37-2.

VYMĚTAL, Jan. *Průvodce úspěšnou komunikací: efektivní komunikace v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, 322 s. Manažer. ISBN 978-80-247-2614-4.

Analyzované televizní debaty

ČESKÁ TELEVIZE. *Prezidentský duel 2013*. 2013. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10483849868-mimoradne-porady-ct24/213411033170117-prezidentsky-duel/>

ČESKÁ TELEVIZE. *Prezidentské finále 2013* [online]. 2013 [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10483849868-mimoradne-porady-ct24/213411033180124-prezidentske-finale/?kvalita=nizka>

NOVA. *TELEVIZNÍ NOVINY, Cesta na Hrad 23. 1.* 2013. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/tv-archiv/prezidentske-volby/televizni-noviny-br-cesta-na-hrad-23-1.html>

PRIMA FAMILY. *Prezidentský duel - finále* [online]. 2013 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://play.iprima.cz/prezidentsky-duel-finale-1>

Sekundární internetové a tištěné zdroje

AUST, Ondřej. Monitoring: Fischer dal zatím do prezidentské kampaně dvakrát víc než Zeman, Sobotka i Schwarzenberg. In: *Mediar.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-04].

Dostupné z: <http://www.mediar.cz/fischer-dal-zatim-do-prezidentske-kampane-dvakrat-vic-nez-zeman-sobotka-i-schwarzenberg/>

AUST, Ondřej. Nová televize Pětka se představila na přeplněné tiskovce.

In: *Mediar.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/nova-televize-petka-se-predstavuje/>

AUST, Ondřej. Pavel Zuna bude sportovat s prezidentskými kandidáty, rozhovory propagoval Seznam.cz i Novinky.cz. In: *Mediar.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-06].

Dostupné z: <http://www.mediar.cz/pavel-zuna-bude-sportovat-s-prezidentskymi-kandidaty-rozhovory-zpropaguje-seznam-i-novinky-cz/>

BAROCH, Pavel. Takto se manipuloval Hyde Park, ukázal programátor. *Aktualne.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/takto-se-manipuloval-hyde-park-ukazal-programator/r~i:article:763830/>

BEK, Lukáš. Přímá volba prezidenta se vzdaluje. *Novinky.cz* [online]. 2011, - [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/232789-prima-volba-prezidenta-se-vzдалuje.html>

BÉM, Roman. Přímá volba: Odříkaného chleba největší krajíc. In: *Ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/205591-prima-volba-odrikaneho-chleba-nejvetsi-krajic/>

DOLEŽAL, Jiří X. JIŘÍ X. DOLEŽAL: Prezidentský duel Schwarzenberg - Zeman je válkou tříd, kultur a tradic. In: *Www.reflex.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/jine-volba-prezidenta-2013/49215/jiri-x-dolezal-prezidentsky-duel-schwarzenberg-zeman-je-vaikou-trid-kultur-a-tradic.html>

DVOŘÁČEK, Marek. Jsou plány EU sociálně inženýrský sen? přeli se Bobošíková a Dlouhý Zdroj: http://zpravy.idnes.cz/prezident-volba-debata-evropska-vize-primy-prenos-fw3-/domaci.aspx?c=A121211_101517_domaci_kot. *Idnes.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/prezident-volba-debata-evropska-vize-primy-prenos-fw3-/domaci.aspx?c=A121211_101517_domaci_kot

FRANZ, Vladimír. *Air Franz One* [online]. 2012 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=Jc-OaFuk0z8&list=PLxQVzkceSkgsB4_3Gvwxwmn2-msN3VfuA

HOUDA, Přemysl. Předvolební videa prezidentských kandidátů: směs nudy a zoufalství. *Ceskapozice.lidovky.cz* [online]. 2013, - [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/predvolebni-videa-prezidentskych-kandidatu-smes-nudy-a-zoufalstvi-1pi-tema.aspx?c=A130105_231006_pozice_89973

JIŘIČKA, Jan a Marek DVOŘÁČEK. Eurohujeři teď mlčí. Prezidentští kandidáti řešili evropskou vizi. *Idnes.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-08]. Dostupné

z: http://zpravy.idnes.cz/primy-prenos-z-debaty-prezidentskych-kandidatu-ft2-domaci.aspx?c=A121108_123257_domaci_jj

KODĚRA, Petr. Bobošíková má cestu na Hrad volnou, Okamura a Dlouhý zvažují stížnost k Ústavnímu soudu. *Zpravy.ihned.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-04].

Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-58960670-soud-rozhodl-o-kandidatech-na-prezidenta>

KOPECKÝ, Josef. Okamurovi škrtili 26 tisíc podpisů, dál nejde ani Bobošíková a Dlouhý. *Idnes.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-02]. Dostupné

z: http://zpravy.idnes.cz/ministerstvo-vnitra-vyradilo-kandidaty-z-prime-volby-prezidenta-p99-domaci.aspx?c=A121123_114054_domaci_kop

KOPECKÝ, Josef. Prezidenta budou lidé volit jako senátory, dohodla se vláda s ČSSD

Zdroj: [http://zpravy.idnes.cz/veci-verejne-netrvaji-na-australskem-systemu-prime-volby-necas-chce-mit-o-prime-volbe-jasno-do-konc-i4c-](http://zpravy.idnes.cz/veci-verejne-netrvaji-na-australskem-systemu-prime-volby-necas-chce-mit-o-prime-volbe-jasno-do-konc-i4c-domaci.aspx?c=A110302_112818_domaci_kop)

[/domaci.aspx?c=A110302_112818_domaci_kop](http://zpravy.idnes.cz/veci-verejne-netrvaji-na-australskem-systemu-prime-volby-necas-chce-mit-o-prime-volbe-jasno-do-konc-i4c-domaci.aspx?c=A110302_112818_domaci_kop). *Idnes.cz* [online]. 2011, - [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/veci-verejne-netrvaji-na-australskem-systemu-prime-volby-necas-chce-mit-o-prime-volbe-jasno-do-konc-i4c-domaci.aspx?c=A110302_112818_domaci_kop

KOPECKÝ, Josef a Jan JIŘIČKA. Bobošíkovou vrátil soud do boje o Hrad. Okamura a Dlouhý neuspěli. *Idnes.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-02]. Dostupné

z: http://zpravy.idnes.cz/rozhodnuti-soudu-o-vyrazenych-kandidatech-na-hrad-fss-domaci.aspx?c=A121213_084356_domaci_kop

KOPECKÝ, Josef. Fischer nasbíral 50 tisíc podpisů a může kandidovat na prezidenta. *Idnes.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-04]. Dostupné

z: http://zpravy.idnes.cz/fischer-nasbiral-50-tisic-podpisu-pro-kandidaturu-na-hrad-p2h-domaci.aspx?c=A120827_124127_domaci_kop

KUBITA, Jan. Jednal jsem s některými pány, říká Miroslav Šlouf, spoluautor Zemanova vítězství. *Ihned.cz* [online]. 2013, - [cit. 2014-05-05]. Dostupné

z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59199070-jednal-jsem-s-nekterymi-pany-rika-miroslav-slouf-spoluautor-zemanova-vitezstvi>

- KUBITA, Jan. Prezidentský powerpoint: Zeman dal dohromady jen dvě stránky. Bobošiková měla i fanfáry. In: *Ihned.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/politika/c1-58896210-prezidentsky-powerpoint-zeman-dal-dohromady-jen-dve-stranky-bobosikova-mela-i-fanfary>
- KUDRNA, Tomáš. PRODUKCE: NEGATIV. *Hledá se prezident: dokumentární film ze zákulisí první přímé volby prezidenta* [online archiv]. Česko, 2013, 100 min. [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://voyo.nova.cz/product/filmy/38722-hleda-se-prezident>
- LÁB, Filip. Rozpravy o médiích: Pět úhlů pohledu na prezidentskou volbu. In: *Cz.ejo-online.eu* [online]. 2013 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://cz.ejo-online.eu/1902/etika-a-kvalita-zurnalistiky/rozpravy-o-ceskych-mediich-pet-uhlu-pohledu-na-prezidentskou-volbu>
- MAŇÁK, Vratislav. Jak na vládu? Schwarzenberg chce být nadstranický, Zeman kritický. In: *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/211440-jak-na-vladu-schwarzenberg-chce-byt-nadstranicky-zeman-kriticky/>
- NĚMEC, Jan a Martin KUTA. PARLAMENTNÍ INSTITUT. *Vliv zavedení přímé volby prezidenta na politický systém* [online]. 2009 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=58574>
- OVČÁČEK, Jiří. Fischer se Zemanem v prvním duelu zažili zkoušku z angličtiny a ruštiny. In: *Www.novinky.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/289395-fischer-se-zemanem-v-prvnim-duelu-zazili-zkousku-z-anglictiny-a-rustiny.html>
- POLÁK, Lukáš. Fischer, Franz, Zeman, nebo někdo jiný? Velký přehled prezidentských debat. In: *Www.digizone.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/fischer-franz-zeman-nebo-nekdo-jiny-velky-prehled-prezidentskych-debat/>
- POLÁK, Lukáš. Prezidentské volby pokryje Česká televize prostřednictvím čtyř speciálních formátů. In: *Www.digizone.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/prezidentske-volby-zpracuje-ceska-televize-prostrednictvim-ctyri-specialnich-formatu/>

POTŮČEK, Jan. Prima dnešní Prezidentský duel Zemana s Fischerem předtočila. Podívejte se. In: *Www.digizone.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/prima-dnesni-prezidentsky-duel-mezi-zemanem-a-fischerem-predtocila-podivejte-se/>

POTŮČEK, Jan. Prima family si v pátek zopakuje Prezidentský duel, tentokrát se správnými finalisty. *Www.digizone.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/prima-family-si-v-patek-zopakuje-prezidentsky-duel-tentokrat-se-spravnymi-finalisty/>

ŠMÍD, Milan. Situační zpráva o prezidentských debatách. In: *Louč* [online]. 2013 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/13/2520119.html>

VENTUROVÁ, Jitka. IDNES.cz přinese přímý přenos debaty prezidentských kandidátů. *Idnes.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/idnes-cz-prinese-primy-prenos-z-debaty-prezidentskych-kandidatu-pxy-domaci.aspx?c=A121105_123254_domaci_jpl

1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *zakonyprolidi.cz*. 1993. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>

17. schůze, 11. hlasování, 08.02.2012: 262/ 8 - Návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů. In: *Senát Parlamentu České republiky* [online]. 2012 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/hlasy?G=12519&O=8>

Autorka podle: POTŮČEK, Jan. Týdenní podíly na sledovanosti u televizí – 2013. In: *Www.digizone.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/texty/tydenni-podily-na-sledovanosti-u-televizi-2013/>

ČESKÁ TELEVIZE. *Otázky Václava Moravce, 13. 1. 2013* [online]. 2013 [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=1u14qkIXzFQ>

Česká televize nabídne před prvním kolem prezidentské volby čtyři speciální formáty. In: *Www.satcentrum.com* [online]. 2012 [cit. 2014-05-09]. Dostupné

[z:http://www.satcentrum.com/clanky/17839/ceska-televize-nabidne-pred-prvnim-kolem-prezidentske-volby-ctyri-specialni-formaty/?lang=sk](http://www.satcentrum.com/clanky/17839/ceska-televize-nabidne-pred-prvnim-kolem-prezidentske-volby-ctyri-specialni-formaty/?lang=sk)

ČESKÝ ROZHLAS. *Táňa Fischerová - reportáž ze série Hledá se prezident*. 2012.

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=cnDyTzbDwQA>

ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Jan Fischer*. 2012. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=IzOfdxVGnfw>

ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Jana Bobošíková* [online]. 2012

[cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=z2fphiT71r4>

ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Jiří Dienstbier* [online]. 2012 [cit.

2014-05-04]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=7uZQ29J3xEY>

ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Karel Schwarzenberg*. 2012.

Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=3cvBqc-_mts

ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Miloš Zeman*. 2012. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=G16TF99j9Gw>

ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Přemysl Sobotka* [online]. 2012

ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Táňa Fischerová*. 2012. Dostupné

z: <https://www.youtube.com/watch?v=1gKcNKct9Sg> [cit. 2014-05-04]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=4xwuYIPSsM4>

ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Tomio Okamura*. 2012. Dostupné

z: <https://www.youtube.com/watch?v=JEop2LTZ4rI>

ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Vladimír Dlouhý*. 2012. Dostupné

z: https://www.youtube.com/watch?v=u9ePaDJx_D4

ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Vladimír Franz* [online]. 2012 [cit.

2014-05-04]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=tfSj3fIwrlI>

ČT24. *Události - Den s prezidentským kandidátem - Zuzana Roithová* [online]. 2012 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=0x7W4j0ZDI0>

ČT k první přímé prezidentské volbě chystá kandidátské debaty, superdebatu i duely. In: *Mediar.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.mediarcz.cz/ct-k-prvni-prime-prezidentske-volbe-chysta-kandidatske-debaty-superdebatu-i-duely/>

ČT zve diváky na prezidentské debaty. In: *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/media-it/207249-ct-zve-divaky-na-prezidentske-debaty/>

ČT, rozhlas a Nova chystají duely prezidentských kandidátů, Prima nakonec taky. In: *Mediar.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.mediarcz.cz/ct-rozhlas-a-nova-chystaji-duely-prezidentskych-kandidatu-prima-nakonec-taky/>

Debata prezidentských kandidátů, kterou IHNEDE.cz a HN pořádají, bude i živě na webu. In: *Ihned.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/politika/c1-58894610-hrad-prezident-debata-ihned-hn>

Duely a debaty - tak bude vypadat prezidentské vysílání ČT. In: *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/media-it/202267-duely-a-debaty-tak-bude-vypadat-prezidentske-vysilani-ct/>

Galerie ministrů spravedlnosti. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Justice.cz: Oficiální server českého soudnictví* [online]. 2014 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=5267&d=310058>

Interpelace s prezidentskými kandidáty na Nové scéně. In: *Novascena.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://www.novascena.cz/cs/aktuality/800.html>

Jaké debaty nás čekají? Živě a za účasti diváků. *Lidovky.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/televize-a-rozhlas-chystaji-duely-prezidentskych-kandidatu-pr0-/media.aspx?c=A130115_183328_in-media_kim

Jan Punčochář moderátorem Partie. In: *Www.iprima.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.iprima.cz/tiskove-zpravy/jan-puncochar-moderatorem-partie>

Jana Bobošíková, kandidátka na prezidentku ČR za Suverenitu. In: *Volba-prezidenta.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/jana_bobosikova_suverenita/

Kampaně prezidentských voleb pokračují. In: *Mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2012/12/kampane-prezidentskych-voleb-pokracuji/#.U2VCdPl_t_s

Kandidáti na prezidenta České republiky 2013. In: *Volba prezidenta České republiky* [online]. 2011 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/kandidati_na_prezidenta_ceske_republiky/

Prezidentský plán Karla Schwarzenberga. *Volimkarla.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: <http://www.volimkarla.cz/program/>

Kdo bude prezidentem? Dozvíte se na Radiožurnálu. In: *Www.rozhlas.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/zprava/zprava/kdo-bude-prezidentem-dozvite-se-na-radiozurnalu--1157226>

Kontakty. In: *Economia.ihned.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/kontakty/>

Manažerské rošády v médiích v roce 2013. In: *Www.mediaguru.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-11]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2013/12/manazerske-rosady-v-mediich-v-roce-2013/#.U252xaKK7VE>

Markéta Fialová, moderátorka. In: *Zivotopis.osobnosti.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://zivotopis.osobnosti.cz/marketa-fialova.php>

MEDIÁLNÍ OBRAZ POLITIKY(A): Dokáží média rozhodnout volby?. In: *Www.clovekamedia.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: http://www.clovekamedia.cz/konference/sborniky/cm_2013_jaro.pdf

- Mediální skupina MAFRA. In: *Www.mafra.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-10].
Dostupné z: http://www.mafra.cz/cs/default.asp?y=mafra_all\cs_o-spolecnosti_portret-spolecnosti.htm
- Moderátorka Markéta Fialová: KONEC! Její pořad televize ruší...
In: *Www.ahaonline.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné
z: <http://www.ahaonline.cz/clanek/zhave-drby/91542/moderatorka-marketa-fialova-konec-jeji-porad-televize-rusi.html>
- Nova chystá Cestu na Hrad, prezidentský speciál. In: *Mediamania.tyden.cz* [online].
2012 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: http://mediamania.tyden.cz/rubriky/televize-radio/nova-chysta-cestu-na-hrad-prezidentsky-special_252916.html
- Nova nasazuje na čtvrteční večery speciál Televizních novin Cesta na Hrad.
In: *Mediar.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/nova-nasadi-na-ctvrtecni-vecery-special-televiznich-novin-cesta-na-hrad/>
- Novinky. *Ringier Axel Springer* [online]. 2011 [cit. 2014-05-11]. Dostupné
z: <http://www.ringieraxelspringer.cz/>
- O České televizi. In: *Sb.* 1991, 483/1991. Dostupné z:
<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-483>
- O společnosti. In: *Economia.ihned.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné
z: <http://economia.ihned.cz/o-spolecnosti/>
- Okamura si stěžuje u Ústavního soudu, chce odložit termín prezidentské
volby. *Ihned.cz* [online]. 2012, - [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59027330-kandidat-okamura-podal-ustavni-stiznost>
- On-line rozhovor: Debata prezidentských kandidátů o evropské vizi.
In: *Idnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/debata-prezidentskych-kandidatu-o-evropske-vizi-f6i-/odpovedi.aspx?t=PREZDEBAT>
- PhDr. Václav Moravec: moderátor, redaktor. In: *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2014
[cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/lide/vaclav-moravec/>

Podrobné informace k přímé volbě prezidenta. In: *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/podrobne-informace-k-prime-volbe-prezidenta.aspx>

Porušení zákona před volbami: Reportéři ČT znevýhodnili Fischera, Prima dala jen jeho a Zemana. In: *Www.mediar.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/poruseni-zakona-pred-volbami-reporteri-ct-znevychodnili-fischera-prima-dala-jen-jeho-a-zemana/>

Prezidentský duel Fischer - Zeman na TV Nova [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=cl0Cfnhd2bY>

Prezidentský týden na TV Nova. In: *Www.novagroup.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.novagroup.cz/tisk/tiskove-zpravy/389-prezidentsk%C3%BD-t%C3%BDden-na-tv-nova>

Prezidentská volba proběhne 11. a 12. ledna. In: *Senát Parlamentu České republiky* [online]. 2012 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: http://www.senat.cz/zpravodajstvi/napsali_item.php?id=100

Prima Family nabídne vlastní prezidentský duel. Bude ze záznamu. In: *Www.mediashow.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.mediashow.cz/media/prima-family-nabidne-vlastni-prezidentsky-duel-bude-ze-zaznamu.html>

PRIMA FAMILY. *Prezidentský duel - finále* [online]. 2013 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://play.iprima.cz/prezidentsky-duel-finale-1>

Prof. JUDr. Vladimír Franz, kandidát na prezidenta České republiky. In: *Volba-prezidenta.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/vladimir_franz/

Předpis č. 275/2012 Sb. Zákon o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky). In: *zakonyprolidi.cz*. 2012. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-275#cast1>

Předpis č. 71/2012 Sb. Ústavní zákon, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů. In: *Aktuální verze*. 2012. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-71>

Přímá volba prezidenta. In: *Vláda České republiky* [online]. 2010 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prima-volba-prezidenta--78534>

„S Karlem se hlásíme do služby!“. *Volimkarla.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: <http://www.volimkarla.cz/podporovatele/>

Sněmovní tisk 415/0. In: *Novela z. - Ústava České republiky*. 2011. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=415&ct1=0>

Sněmovní tisk 415: Novela z. - Ústava České republiky. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR* [online]. 2011 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=415>

Šéfredaktorem Lidových novin se stane István Léko. In: *Www.lidovky.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/lidove-noviny-maji-noveho-sefredaktora-je-jim-istvan-leko-pmh-/media.aspx?c=A131119_121519_In-media_ebr

Táňa Fischerová, kandidátka na prezidentku České republiky. In: *Volba-prezidenta.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/tana_fischerova/

Televize Nova odvysílá prezidentský duel Schwarzenberga se Zemanem v hlavním vysílacím čase. In: *Www.novagroup.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.novagroup.cz/tisk/tiskove-zpravy/367-televize-nova-odvys%C3%ADl%C3%A1-prezidentsk%C3%BD-duel-schwarzenberga-se-zemanem-v-hlavn%C3%ADm-vys%C3%ADlac%C3%ADm-%C4%8Dase>

TELEVIZE PĚTKA. *Volejte prezidentovi* [online]. 2012 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/playlist?list=PL5G24uZYZBdTIi9cg7l6t6ZcbltQR2TNv>

Třetí prezidentská debata zatím nejsledovanější. In: *Www.mediaguru.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2013/01/treti-prezidentska-debata-zatim-nejsledovanejsi/#.U24u-1_t_s

TV Nova zařazuje prezidentskou debatu Cesta na Hrad. In: *Www.parabola.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.parabola.cz/zpravicky/18521/tv-nova-zarazuje-prezidentskou-debatu-cesta-na-hrad/>

Usnesení Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze 7. zasedání.

In: *Www.rrtv.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.rrtv.cz/cz/files/monitoring/2013_analyza_prezidentske_volby.pdf

Ústavní zákon, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů. In: *Předpis 71/2012 Sb.* 2012. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?O=6&T=415>

Veřejný rejstřík a Sbirka listin. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY. 2012 [online]. 2012 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: [https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$)

VIDEO: Co vás dnes čeká v Prezidentském duelu?. In: *Www.iprima.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.iprima.cz/novinky/video-co-vas-dnes-ceka-v-prezidentskem-duelu>

VIDEO: Kompletní záznam první debaty všech prezidentských kandidátů.

In: *Idnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/prezident-prima-volba-debata-idnes-cz-mf-dnes-zaznam-fhy-/domaci.aspx?c=A130109_092620_domaci_kot

VIDEO: Kompletní záznam prezidentského duelu Schwarzenberg-Zeman.

In: *Zpravy.idnes.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/volba-prezidenta-duel-schwarzenberg-zeman-fjr-/domaci.aspx?c=A130116_141233_domaci_kot

Vladimír Franz: Volím Miloše Zemana. Je čitelnější. *Tyden.cz* [online]. 2013, - [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/boj-o-hrad/vladimir-franz-volim-milose-zemana_259285.html#.U2anJPl_t_s

Volba prezidenta republiky konaná ve dnech 11.01. – 12.01.2013: Výsledek volby. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://volby.cz/pls/prez2013/pe2?xjazyk=CZ>

Vyhledávání nákladů tisku. In: *Www.abccr.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.abccr.cz/overovana-data/vyhledavani-nakladu-tisku/?page=2&filterType=periodicky-tisk-denik&filterNameTitle=Hospod%C3%A1%C5%99sk%C3%A9%20noviny&filterYear=2013#list>

Vyhledávání nákladů tisku. In: *Www.abccr.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.abccr.cz/overovana-data/vyhledavani-nakladu-tisku/?page=2&filterType=periodicky-tisk-denik&filterNameTitle=Blesk&filterYear=2013#list>

Vyhledávání nákladů tisku. In: *Www.abccr.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.abccr.cz/overovana-data/vyhledavani-nakladu-tisku/?page=1&filterNamePublisher=&filterType=periodicky-tisk-denik&filterNameTitle=Lidov%C3%A9+noviny&filterGenre=&filterYear=2013&filterMonth=>

Vyhrál Fischer, rozhodl hlukoměr. Sledovali jsme on-line prezidentskou debatu Zeman vs. Fischer. In: *Www.reflex.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/49047/vyhral-fischer-rozhodl-hlukomer-sledovali-jsme-on-line-prezidentskou-debatu-zeman-vs-fischer.html>

Závěrečný prezidentský duel na ČT sledovalo 1,6 milionu diváků. In: *Www.parlamentnilisty.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Zaverecny-prezidentsky-duel-na-CT-sledovalo-1-6-milionu-divaku-260795>

Životopis Karla Schwarzenberga. In: *Www.karelschwarzenberg.cz* [online]. 2004 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.karelschwarzenberg.cz/zivotopis.html>

Životopis Miloše Zemana. In: *Www.zemanmilos.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.zemanmilos.cz/cz/t/zivotopis.htm>

Rozebírané citované články

Hospodářské noviny

Dnešní novinky na www.ihned.cz. *Hospodářské noviny*. 2013, vydání ze dne 14.1.2013, s. 2. Dostupné z: mediasearch.newtonmedia.cz

EHL, Martin. Zvítězí ten, kdo odradí víc voličů soupeře. *Hospodářské noviny*. Vydání z 16. 1. 2013, s. 4. Dostupné z: mediasearch.newtonmedia.cz

KAMBERSKÝ, Petr. Začal boj o 5 985 479 cizích voličů. *Hospodářské noviny*. Vydání z 14. 1. 2013, s. 2. Dostupné z: mediasearch.newtonmedia.cz

KREČ, Luboš. Zeman školil Moravce, Schwarzenberg odpočíval. *Hospodářské noviny*. Vydání z 18. 1. 2013, s. 2. Dostupné z: mediasearch.newtonmedia.cz

KREČ, Luboš. Příliš mnoho debat škodí, zjistili nejen oba uchazeči o Hrad. *Hospodářské noviny*. Vydání z 24. 1. 2013, s. 4. Dostupné z: mediasearch.newtonmedia.cz

MACHÁČEK, Jan. Střet světů, kultur a povah. *Hospodářské noviny*. Vydání z 15. 1. 2013, s. 10. Dostupné z: mediasearch.newtonmedia.cz

Lidové noviny

Televizní duel. Bonmoty, otočky i sílící útoky. *Lidové noviny*. Vydání z 18.1.2013, s. 3.

ZVĚŘINA, Martin. Miloš Zeman jede. *Lidové noviny*. Vydání z 19.1.2013, s. 9.

Blesk

A začaly létat jiskry...: Další televizní duel Zeman versus Schwarzenberg . *Blesk*. 19.1.2013, s. 4.

O zločincích i paní Columbové: Kandidáti lovili v ČT voliče »last minute« . *Blesk*. 25.1.2013, s. 5.

Unavený kníže, nebo Zemanův trik?: V televizi jeden z prezidentských kandidátů seděl a druhý stál. *Blesk*. 24.1.2013, s. 2.

Zeman perlil o debilech, kníže o sexu. *Blesk*. Vydání z 18. 1. 2013, s. 2.

Akademické práce

GIŇOVÁ, Petra Marie. *Prezidentské duely a jejich potenciál v prezidentských kampaních v ČR*. Brno, 2013, s. 39. Dostupné

z:http://is.muni.cz/th/333157/fss_m/Diplomova_prace_Ginova.txt. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, PhD.

HOUŠKOVÁ, Martina. *Prezidentské volby 2013 v ČR v komparativní perspektivě s volbami na Slovensku*[online]. Brno, 2013 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z:

https://is.muni.cz/th/385895/fss_b/Bakalarska_prace_Martina_Houskova.pdf.

Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie, Obor politologie.

CHARVÁT, Jan. *Volby do Evropského parlamentu 2009 v agendě deníků Lidové noviny a Právo*. Praha, 2010. Diplomová práce. Karlova univerzita, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí práce PhDr. Jan Křeček, PhD.

KUKLOVÁ, Petra. *Mediální obraz a image Karla Schwarzenberga*. Brno, 2010.

Magisterská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, Ph.D.

MOJŽÍŠOVÁ, Marcela. *Srovnání grafické stránky deníku Blesk z roku 1993 a 2012*.

Praha, Bakalářská práce. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd,

Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí práce
Doc. Filip Láb, Ph.D.

NOVOTNÁ, Helena. *Relaunch značky Hospodářských novin v roce 2009*. Praha, 2011.
Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních
studií a žurnalistiky. Katedra marketingové komunikace a public relations.

VÍTKOVÁ, Kateřina. *StarDance jako globální televizní formát: komparativní analýza
české a britské verze pořadu s důrazem na efekty glocalizace a kulturní hybridizace*.
Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.
Vedoucí práce PhDr. Jaromír Volek, PhD.

Seznam příloh

Seznam zkratk

ČSÚ – Český statistický úřad

ČR – Česká republika

ČSSD – Česká strana sociálně demokratická

KDU-ČSL – Křesťanská a demokratická unie – Česká strana lidová

ODS – Občanská demokratická strana

SPOZ – Strana práv občanů – Zemanovci

SR – Slovenská republika

STEM – Středisko empirických výzkumů

Seznam grafů

Graf č. 1: Objektivita Václava Moravce

Graf č. 2: Objektivita Jana Punčocháře

Graf č. 3: Objektivita Markéty Fialové